

2023 г.

СОЦИАЛНО- ИКОНОМИЧЕСКО ПРОЧУВАНЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА МИГ КИРКОВО – ЗЛАТОГРАД

Във връзка с разработването на стратегия за ВОМР за
периода 2023 – 2027 г.

www.eufunds.bg

Под-мярка 19.1 „Помощ за подготвителни дейности“ на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“, финансиран от Програма за развитие на селските райони, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони.

СЪДЪРЖАНИЕ

СЪДЪРЖАНИЕ НА ФИГУРИТЕ.....	2
СЪДЪРЖАНИЕ НА ТАБЛИЦИТЕ	3
СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ	4
ВЪВЕДЕНИЕ.....	6
I. ОПИСАНИЕ НА ТЕРИТОРИЯТА ОБХВАНАТА ОТ МИГ КИРКОВО - ЗЛАТОГРАД.....	8
II. ГЕОГРАФСКИ ХАРАКТЕРИСТИКИ НА ТЕРИТОРИЯТА.....	10
1. Географски район.....	10
2. Природни и климатични дадености.....	11
ИЗВОДИ.....	26
III. СОЦИАЛНИ ХАРАКТЕРИСТИКИ.....	27
1. Демографска характеристика.....	27
2. Пазар на труда, заетост, безработица и благосъстояние на населението.....	37
3. Образование.....	40
4. Здравеопазване.....	46
5. Социални структури и услуги.....	48
6. Спорт.....	51
ИЗВОДИ.....	52
IV. КУЛТУРНО-ИСТОРИЧЕСКИ ХАРАКТЕРИСТИКИ.....	53
ИЗВОДИ.....	57
V. ИКОНОМИЧЕСКИ ХАРАКТЕРИСТИКИ.....	57
1. Обща характеристика на икономиката на територията на МИГ.....	57
2. Структура на икономиката.....	58
3. Секторна икономическа характеристика.....	71
ИЗВОДИ.....	80
VI. СЪСТОЯНИЕ НА ИНФРАСТРУКТУРАТА НА ТЕРИТОРИЯТА НА МИГ.....	81
ИЗВОДИ.....	86
VII. ОКОЛНА СРЕДА.....	87
ИЗВОДИ.....	98
VIII. SWOT АНАЛИЗ НА ТЕРИТОРИЯТА.....	99
IX. ТЕНДЕНЦИИ В РАЗВИТИЕТО НА ТЕРИТОРИЯТА.....	103
X. ПОТРЕБНОСТИ НА НАСЕЛЕНИЕТО НА ТЕРИТОРИЯТА НА МИГ.....	104
XI. ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ТЕРИТОРИЯТА.....	106

СЪДЪРЖАНИЕ НА ФИГУРИТЕ

Фигура 1 Карта на територията на МИГ Кирково – Златоград	8
Фигура 2 Брой население на територията на МИГ към 07.09.2021 г.	9
Фигура 3 Териториален обхват, НКПР Актуализация 2019 г.	11
Фигура 4 Средни температури и валежи на територията на община Кирково и община Златоград https://www.meteoblue.com/	13
Фигура 5 Количество на валежите на територията на община Кирково и община Златоград https://www.meteoblue.com/	13
Фигура 6 Баланс на територията на МИГ в %.....	25
Фигура 7 Баланс на териториите на община Кирково и община Златоград.....	26
Фигура 8 Тенденции в броя на населението на територията на МИГ за периода от 2017 до 2021 г.	27
Фигура 9 Брой живородени деца на територията на МИГ за периода 2017 – 2021 г.	32
Фигура 10 Брой умрели на територията на МИГ за периода 2017 - 2021 г.	33
Фигура 11 Динамика в естественото движение на населението на територията на МИГ за периода 2017-2021 г. в ‰ (на 1000 д.).....	33
Фигура 12 Динамика в основните демографски процеси на територията на МИГ през 2017-2021 г.	34
Фигура 13 Полова структура на населението на МИГ	35
Фигура 14 Равнище на безработица в община Златоград	39
Фигура 15 Равнище на безработица община Кирково.....	39
Фигура 16 Средно равнище на безработицата на територията на МИГ Кирково - Златоград за периода 2017 - 2021г.....	39
Фигура 17 Брой предприятия на територията на МИГ за периода 2017 - 2021 г.....	59
Фигура 18 Брой заети в предприятията на територията на МИГ за периода 2017 - 2021 г.....	59
Фигура 19 Брой заети по категории предприятия за периода 2017 - 2021 г.....	60
Фигура 20 Брой предприятия по категория за периода 2021 - 2027 г.	60
Фигура 21 Относителен дял на приходите от дейността на водещите икономически дейности за 2021 г.....	64
Фигура 22 Относителен дял на нетните приходи от продажби на водещите икономически дейности за 2021 г.	64
Фигура 23 Брой заети по икономически дейности на територията на МИГ за 2021 г.	65
Фигура 24 ЧПИ на територията на МИГ за периода 2017 - 2021 г.....	66
Фигура 25 Икономически показатели в сектор Селско, горско и рибно стопанство на територията на МИГ за периода 2017 - 2021 г.....	75
Фигура 26 Икономически показатели в сектор Индустрия на територията на МИГ за периода 2017 - 2021 г. 77	
Фигура 27 Икономически показатели в сектор Услуги на територията на МИГ за периода 2017 - 2021 г.....	81

СЪДЪРЖАНИЕ НА ТАБЛИЦИТЕ

Таблица 1	Баланс на територията на МИГ Кирково – Златоград към 31.12.2021 г.	25
Таблица 2	Брой на населението на територията на МИГ Кирково - Златоград	27
Таблица 3	Брой на населението на територията на МИГ по населени места	28
Таблица 4	Основни демографски процеси на територията на МИГ Кирково - Златоград.....	31
Таблица 5	Население по възрастови групи на територията на МИГ за периода 2017-2021 г.....	35
Таблица 6	Етнически групи на територията на МИГ Кирково - Златоград.....	36
Таблица 7	Регистрирани безработни лица в бюрата по труда и равнище на безработица на територията на МИГ Кирково - Златоград	38
Таблица 8	Справка за регистрирани безработни лица от Община Златоград в периода 2017-2021 г. по рискови групи.....	39
Таблица 9	Справка за регистрирани безработни лица от Община Кирково в периода 2017-2021 г. по рискови групи.....	40
Таблица 10	Списък на детските градини на територията на община Кирково по населени места	41
Таблица 11	Брой детски учители и деца в детските градини в община Кирково	41
Таблица 12	Списък на училищата на територията на община Кирково	41
Таблица 13	Учители и ученици в училищата в община Кирково.....	42
Таблица 14	Брой деца от уязвими групи на територията на община Кирково.....	42
Таблица 15	Списък на детски градини на територията на община Златоград по населени места	44
Таблица 16	Брой детски учители и деца в детските градини в община Златоград	44
Таблица 17	Списък на училищата на територията на община Златоград по населени места.....	45
Таблица 18	Ученици и преподаватели в училищата на територията на община Златоград	45
Таблица 19	Видове лечебни заведения на територията на община Кирково	47
Таблица 20	Видове лечебни заведения на територията на община Златоград.....	48
Таблица 21	Кадрова осигуреност със специалисти в социални и други институции на територията на община Кирково.....	49
Таблица 22	Социални заведения на територията на община Златоград	50
Таблица 23	Основни икономически показатели на нефинансовите предприятия по групи предприятия на територията на МИГ за периода 2017 - 2021 г.	61
Таблица 24	Нетни приходи от продажби на нефинансови предприятия по икономически дейности на територията на МИГ (хил. лв.) за периода 2017 - 2021 г.....	63
Таблица 25	Придобити дълготрайни материални активи по години и по икономически дейности на територията на МИГ	65
Таблица 26	Основни групи предприятия по икономически дейности на територията на МИГ за периода 2017 - 2021 г.....	67

СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКО ПРОЧУВАНЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА МИГ КИРКОВО – ЗЛАТОГРАД

Таблица 27 Брой и видове селскостопански животни на територията на община Кирково за периода 2017 - 2021 г.	72
Таблица 28 Брой и видове селскостопански животни на територията на община Златоград за периода 2017 - 2021 г.	73
Таблица 29 Площ по видове горски територии в община Златоград	74
Таблица 30 Динамика в броя места за настаняване на територията на МИГ за периода 2017 – 2021 г.	80
Таблица 31 Типология категория "РЕКА" на територията на МИГ Кирково - Златоград	90
Таблица 32 Състояние на водните тела на територията на МИГ за 2022 г.	90
Таблица 33 Стопански субекти с изградени пречиствателни съоръжения, заустващи във водни обекти и по - значими заустващи чрез селищните канализационни системи на територията на община Златоград	92
Таблица 34 Мерки за управление на риска от наводнения на територията на МИГ Кирково - Златоград	93
Таблица 35 Защитени територии на територията на МИГ	95
Таблица 36 Защитени зони на територията на МИГ	95
Таблица 37 Защитени вековни дървета на територията на МИГ Кирково - Златоград	96
Таблица 38 SWOT анализ на територията на МИГ Кирково - Златоград	100

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

АИС	Автоматична измервателна станция
ВЕИ	Възобновяеми енергийни източници
ВЕЦ	Водно електрическа централа
ВИК	Водоснабдяване и канализация
ВОМР	Водено от общностите местно развитие
ГПСОВ	Градска пречиствателна станция за отпадни води
ДГ	Детска градина
ДГС	Държавно горско стопанство
ДМА	Дълготрайни материални активи
ДСП	Дирекция социално подпомагане
ДФЗ	Държавен фонд „Земеделие“
ЕЕ	Енергийна ефективност
ЗС	Земеделски стопанин
ИАОС	Изпълнителна агенция „Околна среда“
ИСАК	Интегрирана система за администриране и контрол
МБАЛ	Многопрофилна болница за активно лечение
МИГ	Местна инициативна група
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МЦ	Медицински център
НКПР	Национална концепция за пространствено развитие
НСИ	Национален статистически институт
НЧ	Народно читалище
ОДБХ	Областна дирекция по безопасност на храните

www.eufunds.bg

Под-мярка 19.1 „Помощ за подготвителни дейности“ на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“, финансиран от Програма за развитие на селските райони, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони.

СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКО ПРОЧУВАНЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА МИГ КИРКОВО –
ЗЛАТОГРАД

ОУ	Основно училище
ОСЗ	Общинска служба „Земеделие“
ОСП	Обща селскостопанска политика
ПРСР	Програма за развитие на селските райони
ПУРН	План за управление на риска от наводнения
РДГ	Регионална дирекция по горите
РИОСВ	Регионална инспекция по околна среда и водите
РОУКАВ	Район за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух
СВОМР	Стратегия за водено от общностите местно развитие
СНЦ	Сдружение с нестопанска цел
СУ	Средно училище
ХХ	Хвостохранилище
ЦОП	Център за обществена подкрепа
ЦСМП	Център за спешна медицинска помощ
ЦПЛР	Център за подкрепа за личностно развитие
ЦСРИ	Център за социална рехабилитация и интеграция
ЧПИ	Чуждестранни преки инвестиции
ФК	Футболен клуб
ФПЧ	Фини прахови частици
ФХ	Физико химични

ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящия доклад представя резултатите от проведеното социално – икономическо проучване на настоящата ситуация на територията на Местна инициативна група (МИГ) Кирково – Златоград, изготвено за целите на Стратегия за водено от общностите местно развитие (ВОМР) на Сдружение с нестопанска цел (СНЦ) МИГ Кирково – Златоград, разработвана по проект по под-мярка 19.1 „Помощ за подготвителни дейности“ от Програмата за развитие на селските райони 2014-2020 г. (ПРСР). Целите на проекта са свързани с подготовката на успешна и отговаряща на актуалните местни потребности Стратегия за водено от общностите местно развитие (СВОМР); отчитане на обществените нагласи, очаквания и потребности на различните сектори за успешно местно развитие; информиране и стимулиране на местната общност за възможностите за реализиране на успешни проекти чрез МИГ.

Проведеното социално-икономическо проучване на територията на МИГ „Кирково – Златоград“ е задължителен елемент от разработването на Стратегия за ВОМР. Документът е част от изпълнението на Договор №У-50/07.04.2023 г. с предмет „Проучвания, анализи и подготовка на стратегия за ВОМР на МИГ „Кирково – Златоград“ за периода 2023-2027 г.“, сключен между Сдружение с нестопанска цел МИГ „Кирково - Златоград“ и „Интеладвайзър“ ЕООД. Документът е изготвен в изпълнение на дейност 2 от договора: „Извършване на социално-икономически анализ на настоящото състояние на територията, в т.ч. проучване и анализ за идентифициране на проблемите, потребностите и приоритетите на територията за целите на разработваната стратегия за ВОМР“.

Основната цел на проучването е да идентифицира проблемите, потребностите и приоритетите на територията за целите на разработваната стратегия за ВОМР. Анализа обхваща територията на двете общини с общи административни граници – Кирково и Златоград. Настоящият анализ ще послужи за последващо определяне на целите и приоритетите на стратегията за ВОМР за новия програмен период. Той е от изключителна важност, тъй като от неговото качество ще зависи и успешното прилагане на стратегията за ВОМР на територията на общините Кирково и Златоград.

С прилагането на подхода ВОМР се цели постигането на специфична цел съгласно чл. 6, параграф 1, буква „з“: **„Насърчаване на заетостта, растежа, социалното приобщаване и местното развитие в селските райони, включително биоикономиката и устойчивото горско стопанство“** от Регламент (ЕС) 2021/2115 на Европейския парламент и Съвета за установяване на правила за подкрепа на Стратегически планове за обща селскостопанска политика (ОСП).

С прилагането на подхода ВОМР се цели и постигане на следните специфични цели за местно развитие:

- ✓ Подобряване на условията на живот на местните общности;
- ✓ Създаване на динамична жизнена среда и подобряване качеството на живот чрез развитие на хоризонтални и междусекторни партньорства и взаимодействие за инициативи от общ интерес, както и на практики и модели за добро управление и

СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКО ПРОЧУВАНЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА МИГ КИРКОВО – ЗЛАТОГРАД

- участие на заинтересованите страни в развитието на територията, като основа за териториално развитие;
- ✓ Подкрепа за териториалната идентичност, маркетинг и марки на база на специфичния териториален потенциал и продукти от местен характер;
 - ✓ Повишаване на конкурентоспособността на местните икономики и възможности за създаване на местен бизнес, включително чрез диверсификация и подкрепа за алтернативни дейности;
 - ✓ Подкрепа за въвеждането на иновации;
 - ✓ Засилване на капацитета за научни изследвания и иновации и на въвеждането на модерни технологии чрез подкрепа за иновации в предприятията и насърчаване прехода към кръгова икономика чрез подкрепа за инвестиции в предприятията с цел подобряване на ресурсната ефективност;
 - ✓ Насърчаване на устойчивата и качествена заетост и социално включване на уязвими и маргинализирани групи;
 - ✓ Съхраняване и опазване на околната среда и насърчаване на ресурсната ефективност, вкл. дейности за превенция и управление на риска и за използване потенциала на културното наследство;
 - ✓ Приобщаващо образование и образователна интеграция.

Разработените стратегии за ВОМР трябва да бъде насочени към финансиране на проекти, които отговарят на местните потребности, създават и запазват заетост за местното население и са в полза на малкия местен бизнес. Чрез тях се цели да бъдат създадени по-добри икономически, социални и екологични условия за живот в населените места и да се подкрепи многосекторното развитие на местната икономика.

Проучването е проведено на територията на МИГ „Кирково - Златоград“, попадаща в административните граници на община Кирково и община Златоград, в периода м. май – м. юли 2023 г. За целта на анализа бяха използвани данни от Националния статистически институт (НСИ), Общинска служба „Земеделие“, бюрата по труда, дирекция „Социално подпомагане“, регионалните управления на образованието, областните дирекции по безопасност на храните, общинските администрации на двете общини и проучвания и документи предоставени от МИГ Кирково – Златоград.

За целта на разработваната стратегия е направен SWOT анализ отразяващ силните и слабите страни, възможностите и заплахите на територията на МИГ. Изведени са проблемите, потребностите и предимствата на региона. Регистрирани са тенденциите в развитието на територията.

I. ОПИСАНИЕ НА ТЕРИТОРИЯТА ОБХВАНАТА ОТ МИГ КИРКОВО - ЗЛАТОГРАД

През месец декември 2015 г. Сдружение с нестопанска цел „Местна инициативна група Кирково - 2010”, в партньорство с неформалното обединение на публичния, стопански и нестопански сектор от община Златоград „Местно партньорство – Златоград“ подписа договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № РД 50-154/07.12.2015 г. по подмярка 19.1 „Помощ за подготвителни дейности” на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие” от Програмата за развитие на селските райони 2014-2020 г. В резултат на проекта Сдружение с нестопанска цел „Местна инициативна група Кирково - 2010” е преобразувано в Сдружение с нестопанска цел „Местна инициативна група Кирково - Златоград”, като териториалният обхват на дейност на сдружението е разширен с територията на община Златоград.

МИГ Кирково - Златоград обхваща територията на две общини – Кирково и Златоград. По данни на НСИ общата площ на територията на МИГ към 31.12.2021 г. е 710.74 кв. км. Селищната мрежа в МИГ Кирково - Златоград се състои от общо 84 населени места – 1 град (Златоград) и 83 села. В община Кирково населените места са само села – общо 73, а в община Златоград, освен общинският център гр. Златоград има още 10 села.

Фигура 1 Карта на територията на МИГ Кирково – Златоград

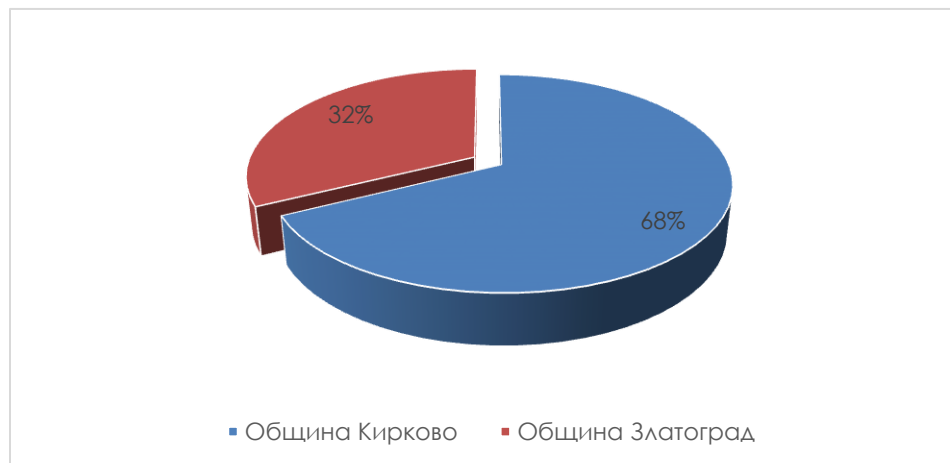
СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКО ПРОЧУВАНЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА МИГ КИРКОВО – ЗЛАТОГРАД

Община Кирково включва село Кирково и още 72 села: с. Априлци, с. Бенковски, с. Брегово, с. Бързея, с. Вълчанка, с. Върбен, с. Върли дол, с. Горно Кирково, с. Горно Къпиново, с. Горски извор, с. Гривяк, с. Дедец, с. Делвино, с. Джерово, с. Добромирци, с. Долно Къпиново, с. Домище, с. Дрангово, с. Дружинци, с. Дрянова глава, с. Дюлица, с. Еровете, с. Завоя, с. Загорски, с. Здравчец, с. Каялоба, с. Китна, с. Козлево, с. Костурино, с. Кран, с. Кремен, с. Крилатица, с. Кукуряк, с. Кърчовско, с. Лозенградци, с. Малкоч, с. Медевци, с. Метличина, с. Метличка, с. Могиляне, с. Мъглене, с. Нане, с. Орлица, с. Островец, с. Пловка, с. Подкова, с. Пресека, с. Първенци, с. Първица, с. Растник, с. Самодива, с. Самокитка, с. Светлен, с. Секирка, с. Средско, с. Старейшино, с. Старово, с. Стоманци, с. Стрижба, с. Тихомир, с. Фотиново, с. Хаджийско, с. Царино, с. Чавка, с. Чакаларово, с. Чичево, с. Чорбаджийско, с. Шипок, с. Шопци, с. Шумнатица, с. Яковица и с. Янино.

Община Златоград обхваща землищата на 11 населени места – град Златоград и 10 села: с. Аламовци, с. Долен, с. Ерма река, с. Кушла, с. Мързян, с. Пресока, с. Старцево, с. Страшимир, с. Фабрика, с. Цацаровци.

По данни от преброяването към 07.09.2021 г. населението на територията на МИГ “Кирково – Златоград” е общо 30 210 души. Населението на община Кирково представлява 67.7% от общото население на МИГ или 20 442 души, докато община Златоград е с население 9 768 души или 32.3% от общото население на територията.

Фигура 2 Брой население на територията на МИГ към 07.09.2021 г.

Данни: НСИ, преброяване 2021 г.

II. ГЕОГРАФСКИ ХАРАКТЕРИСТИКИ НА ТЕРИТОРИЯТА

1. Географски район

Територията на МИГ Кирково – Златоград се намира в Южен централен район (NUTS 2). Двете общини, обхванати от местната инициативна група се намират в административните граници на две различни области – Кърджали и Смолян, като двете общини имат обща териториална граница.

Община Кирково се намира на територията на област Кърджали. Община Кирково е втора по население и трета по територия в област Кърджали. Разположена е в региона на Източните Родопи върху площ от 538 кв. км. Граничи с общините Крумовград, Златоград, Джебел и Момчилград. Южната граница на общината съвпада с държавната граница с Република Гърция. **Община Златоград** е част от общините на територията на област Смолян, разположена е на границата между ридовете на Западните и Източните Родопи. Намира се на около 300 км от столицата – София, на около 70 км от международно-известния курортен комплекс Пампорово и на 55 км югоизточно от областния център град Смолян. Златоград е най-южният български град и е разположен само на 4 км от българо-гръцката граница и на 75 км от Бяло море. На изток Община Златоград граничи с общините Кирково и Джебел, на север с община Неделино, а на запад с общините Мадан и Рудозем. Южната ѝ землищна граница съвпада с границата на Република България с Република Гърция. Територията на общината е 173.4 кв. км., която е 5.41 % от тази на Смолянска област и 0.2 % от тази на страната.

Основните градивни елементи на макро-пространствената структура са полюсите на растеж урбанистичните центрове от различен ранг в полицентричната урбанистична мрежа на страната. Според системата от полюси на растежа, административните центрове на община Златоград и община Кирково попадат съответно в четвърто и пето ниво.

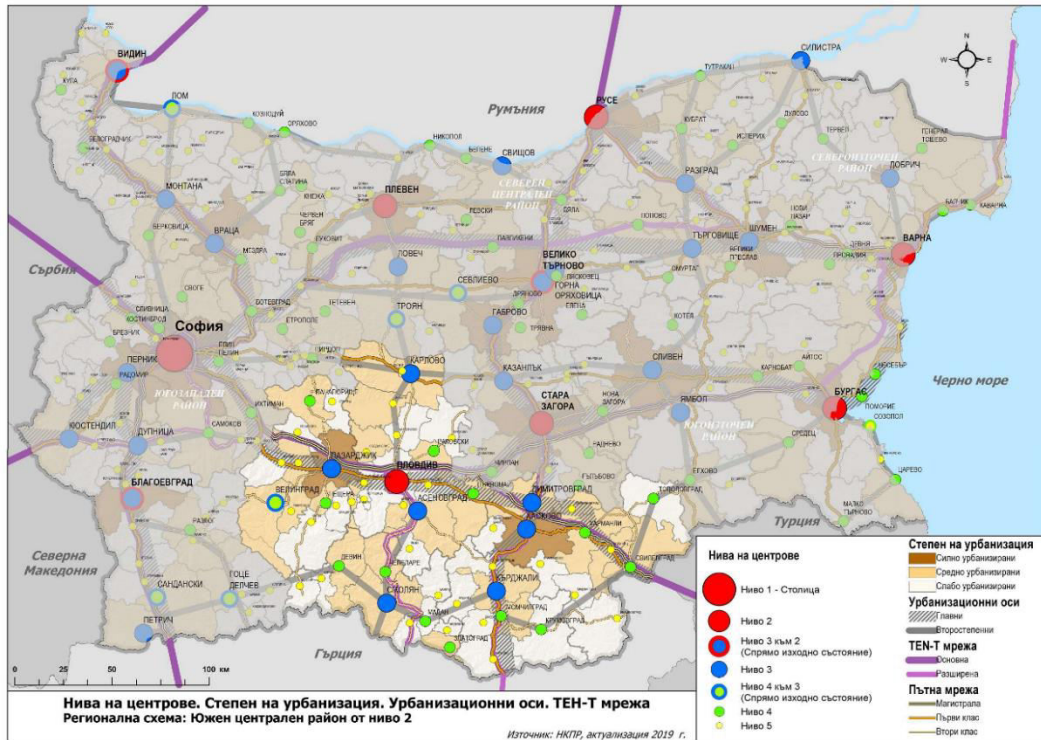
Златоград - Четвърто ниво – слабо урбанизирани общини – междинни (или „периферни общини с изявен град-център“) - малки градове с микрорегионално значение. Тези градове са с относително стабилно развитие и имат важни обслужващи функции за съседните малки общини.

Кирково – Пето ниво – слабо урбанизирани общини – периферни (или „периферни общини без изявен град-център“). Това са малки общини със затруднено социално-икономическо развитие. Тези селища са административни, стопански и обслужващи центрове за населението на местно ниво. Стимулирането на административните центрове на тези общини е важно, за да могат да се предлагат необходимите първични услуги на населението, както и да се осигурят работни места извън земеделието.

Ключовото географско положение на двете общини и трансграничното им значение (на територия им са разположени ГКПП Златоград - Термес и ГКПП Маказа - Нимфея – пресечни точки между Република България и Република Гърция), представляват изключителен потенциал за устойчиво икономическо развитие, чрез по-лесното достигане на бизнеса до чужди пазари и нарастване на туристическия поток.

Фигура 3 Териториален обхват, НКПР Актуализация 2019 г.

2. Природни и климатични дадености

Релеф, геоморфология и полезни изкопаеми

Релефът на **община Кирково** е равнинно-хълмист до хълмисто-предпланински. В границите на общината попадат северните склонове на Източнородопските ридове – Мъгленик и Гюмюрджински Снежник. Средната надморска височина е 523 м, като най-високата точка е връх Вейката - 1463 м, които е и най-южната географска точка на България.

На територията на община Кирково са открити няколко находища на полезни изкопаеми. При село Яковица има находище на хромови и железни руди, в с. Костурино на хромова руда, залежи от оловно - цинкови руди са открити край селата Шумнатица, Чакаларово и Джерово. Към този момент находищата на полезни изкопаеми не се експлоатират. На територията на община Кирково има и находища на нерудни полезни изкопаеми - азбест, кианит, дистен, фелицат, гранити, мрамори и други използвани в строителството.

Релефът в **община Златоград** е с ясно изразен масивен нископланински и среднопланински характер и с хълмист облик, разчленен от широки долини, в които се редуват проломни стеснения. Теренът е силно пресечен, което се обуславя от добре развитата и гъста хидрографска мрежа. Билата на планинските масиви са по-слабо разкъсани и имат заравнен облик. Преобладаващите геоморфолжки форми са дълбоки долове със стръмни скалисти брегове и многобройни притоци. Отпечатъци върху формирането на релефа са дали вида, напукаността, хидротермалните изменения, изветряването и многобройните тектонски-разломни нарушения на метаморфните скали. Главният фактор е бил интензивното издигане

СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКО ПРОЧУВАНЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА МИГ КИРКОВО – ЗЛАТОГРАД

на скалния масив. Вследствие на външните релефообразуващи сили са се образували причудливи скални форми близо до територията на Община Златоград (с. Бенковски).

На територията на Община Златоград се намират находища на оловно - цинкова руда. Запасите, които се разработват, се намират в южната част на маданското рудно поле, като експлоатационни работи се провеждат на три участъка - "Мързян", "Гюдюрска" и "Андрю - Шумачевски дол", обособени в един рудник "Ерма река". В дълбочина е установен мраморен хоризонт с дебелина над 800 м, известен като първи мраморен хоризонт. За разкриването на първи мраморен хоризонт е прокарана шахта "Метливко", "Тръбно кабелна" и "Вентилационна", разположена в източната част на Ермореченската геотермална аномалия. На хор.300 са прокарани водоотливен комплекс и водопонизителни сондажи, които се намират в пряка връзка с термалната вода под кота 485 с температура 92° С . Оловно-цинковите руди се обогатяват в Обогатителна фабрика "Ерма река" и се добиват оловни и цинкови концентрати.

На територията на община Златоград има залежи от нерудни изкопаеми, използвани в строителството, като гранитогнайси и кварцопорфири, широко разпространени в землището на с. Долен, Община Златоград. Разработването на местните полезни изкопаеми оказва благоприятно въздействие на развитието на местната икономика.

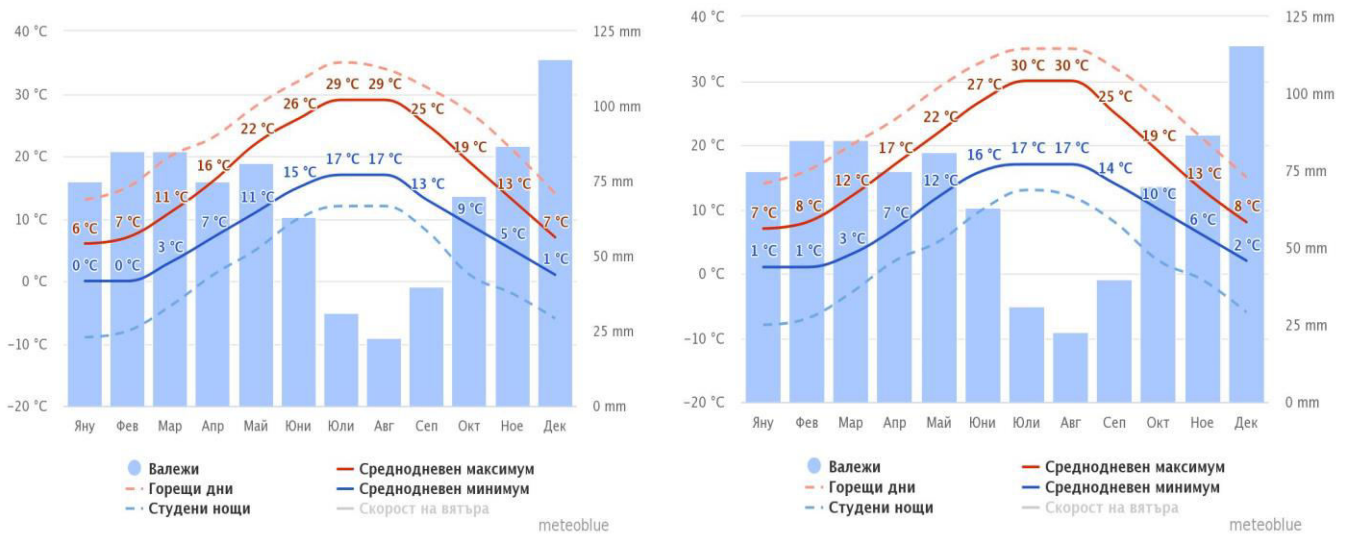
Климат

Територията на МИГ – Кирково – Златоград попада в Източнородопския нископланински климатичен район на Южнобългарската климатична подобласт. Нископланинският релеф, характерен за територията на община Кирково и част от територията на община Златоград благоприятства навлизането на топлите течения от Бяло море са основни фактори за формиране на климата за по-голямата част от територията на МИГ Кирково – Златоград. Друг фактор са планинските територии (община Златоград), в които се наблюдава понижение на температурата и увеличение на количеството валежи. Характеристиките на релефа на двете общини определят преходно – средиземноморски климат на територията на община Кирково, преминаващ към умерено-континенталният климат на територията на община Златоград в нископланинските участъци. Климатът на територията се отличава с прохладно до умерено лято на територията на община Златоград и продължително и горещо на територията на община Кирково (поради нископланинския релеф). Зимата е сравнително мека и в двете общини. За община Златоград средногодишната температура на въздуха е 12,2°С, за община Кирково тя е между 11°С и 13,2°С. Средногодишната максимална и средногодишната минимална температура в община Златоград са съответно 17,1°С и 4,9°С, като средномесечната максимална е през август (28,4°С), а средномесечната минимална през януари (- 2.1°С).

СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКО ПРОЧУВАНЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА МИГ КИРКОВО – ЗЛАТОГРАД

Фигура 4 Средни температури и валежи на територията на община Кирково и община Златоград <https://www.meteoblue.com/>

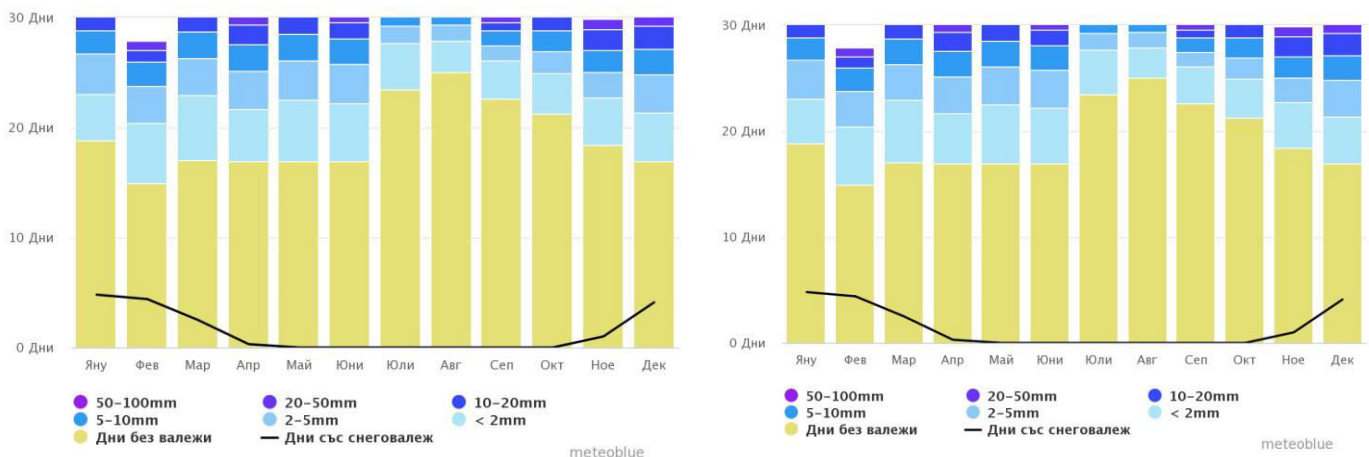
Община Златоград

Характерни за района на Златоград са интензивните валежи с различно времетраене, които най-често са през есента и съчетани с големия водосборен басейн на р. Върбица са предпоставка за екстремални прииждания на реката. Максималните валежни количества /в мм/ за времето от април до октомври се движат от 10,0 за 5 минути до 46,3 за 60 минути и 59,7 - за повече от 60 минути. Средната годишна сума на валежите в община Кирково е 521 мм, която е около средните стойности, измерени в метеорологичните станции през 2001г. В община Златоград средногодишните валежи достигат обикновено до 1 000 л/кв.м, но в

последните години се констатира превишаване на тези количества, достигайки 1565,5 л/кв.м през 2012 година и 1304,7 л/кв.м през 2010 година.

Община Кирково

Фигура 5 Количество на валежите на територията на община Кирково и община Златоград <https://www.meteoblue.com/>

Община Кирково

Община Златоград

Под-мярка 19.1 „Помощ за подготвителни дейности“ на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“, финансиран от Програма за развитие на селските райони, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони.

Средногодишната относителна влажност на въздуха в двете общини е сравнително близка - 68% в община Златоград и 72% в община Кирково. За Златоград максимумът е през ноември - 85%, а минимумът през август, като 13 са дните с относителна влажност на въздуха равна или по-малка от 30%, което е показателно за добри растежни условия на горската и тревната растителност в района. Най-ниската относителна влажност на въздуха на територията на община Кирково е от 57 до 67 %, отново през летните месеци, а най-високата е през зимните месеци – между 78 и 83%.

Годишната сума на валежите от сняг на територията на община Златоград е 1058 мм, като максимумът на валежите е през декември - 128 мм. Средният брой на дните със сняг е 13 от среден брой на дни с валежи през годината - 111 дни. Неблагоприятни атмосферни явления са наличието на мъгли и температурни инверсии в долинните разширения на реките.

Тенденциите по глобалното затопляне не са изолирани и започват все-повече да проявяват своето негативно влияние. Очакваните промени в климата на територията на МИГ-а са свързани с отчетената за България обща тенденция към затопляне, както и увеличаване честотата на екстремните метеорологични и климатични явления като засушавания, проливни валежи, гръмотевични бури и градушки. Очакванията са за намаляване на годишната амплитуда между максималната и минималната температура на въздуха, като минималната температура се повишава по-бързо от максималната и намалява дебелината на снежната покривка. Това води до изместване на горната граница на широколистните гори към по-голяма надморска височина, увеличаване на недостига на вода в почвата, промяна в ареалите на редица видове и загуба на биоразнообразие.

Хидрография

През територията на МИГ Кирково - Златоград преминава **р. Върбица**, реката с най-голям модул на оттока в България, с обща дължина 98.1 км и с водосборна площ 1202.8 км². Тя води началото си от вливането на реките Малка река и Голяма река в центъра на гр. Златоград. След Златоград долината на р. Върбица се разширява, става по-слабо залесена и с множество меандри. В района на село Фотиново, община Кирково реката завива на север и запазва тази си посока до устието си, като долината ѝ става много широка. Влива се отдясно в река Арда (в язовир "Студен кладенец"), на 227 м н. в., в района на село Соколско, община Кърджали. И двата притока на реката имат нарушение на естествения си отток чрез съществуващите хидротехнически съоръжения – язовир „Златоград” на Малка река и хвостохранилище „Ерма река” на р. Ерма река – приток на р. Голяма река. Освен това, притоци на р. Върбица са реките Неделинска и Кушленска. Терасата на р. Върбица в местността „Пресека” се използва за водоснабдяването на гр. Златоград, посредством 4 броя водоземни кладенци.

Язовир Златоград се намира на 3,5 км западно от гр. Златоград по посока към село Аламовци. Въведен е в експлоатация през 1968 година. Изграден е за осигуряване на промишлено водоснабдяване на „Горубсо” и за питейни нужди на с. Ерма река. Короната на стената е с дължина 146 м, ширина 5 м и височина 52 м. Денивелацията между кота

корона и кота преливник е 2.5 м. Завиреният обем на язовира е $38.20 \cdot 10^6 \text{ m}^3$. Първоначално язовирът е имал много по-малка от настоящата стена, отстояща на разстояние около 300 метра от нея, под риболовната хижа. В последствие се изгражда внушителна каменна стена със стъпаловидна структура и преливник. Самото изграждане на стената е атракция, огромните камъни са вклинявани един в друг със силна струя вода, а в основата ѝ има глинен пояс. Обособява се място със садки за развъждане на риба, като от тогава до днес заливът, в който са били садките, носи името „развъдника”.

Хвостохранилище (XX) „Ерма река” се намира на 8 км от гр. Златоград и на 5 км на изток от с. Ерма река. Стената му прегражда р. Ерма на двеста метра от вливането ѝ в Голяма река. Въведено е в експлоатация през 1964 г., непосредствено след пускане на флотационната фабрика. Хвостохранилището е язовирен тип. Хвостът от флотационната фабрика се изпуска директно в реката, която го транспортира до опашката на хвостохранилището и от там започва неговото отлагане с естествено придвижване към района на стената. За пречистване на водата през стената се поддържа утаечно езеро в дължина най-малко 300 метра. Короната на стената е с дължина 300 м, ширина 20 м и височина 75 м. Котата на короната е 582.5 м, котата на водното ниво на преливника е 577.5 м. Дължината на опашката е 3 км с дължина на утаечното езеро 450 м. Денивелацията между кота корона и кота преливник е 5 м. Завиреният обем на XX е $13.5 \cdot 10^6 \text{ m}^3$. Наличието на това съоръжение е довело до пълен дисбаланс на екосистемите в непосредствена близост до XX. От провежданите в района на XX мониторингови и контролни анализи на водата, почви и прахови емисии във въздуха е установено наличие на тежки метали, които представляват здравно – хигиенен риск за населението.

На територията на община Златоград най-значимото находище на гореща минерална вода е в землището на с. Ерма река. **Геотермалното находище „Ерма река“** е уникално и перспективно енергийно и балнеоложко находище в България. Собствеността му е общинска и заема площ от 30 km^2 . То няма естествен излаз на територията на България и добивът на термални води може да се реализира с помпи, имащи напор не по-малко от 160-200 м. Открито е по време на проучването на оловно-цинковите руди в района на село Ерма река и село Аламовци, Община Златоград. За изясняването на тази аномалия са прокарани 60 дълбоки структурни сондажа с дължина около 1500 м. В резултат на изследването е установен дебел мраморен хоризонт в района на реките Ерма и Малка на площ от около 30 km^2 от кота +360 m до кота -2000 m. В горнището на мраморния хоризонт е установена кварц кавернозна зона с променлива дебелина от 1.4 m-52 m, където са акумулирани геотермалните води. Някои сондажи установяват каверни с неуточнена дълбочина вероятно 500 до 1250 m, пълни с термоминерална вода с температура от 92°C . Термалната вода в региона има постоянно пиезометрично ниво на кота +485 m. В дълбочина температурите се увеличават, като в западната част на аномалията на сондаж № 13 е измерена температура от 128°C . На територията на България геотермалната вода няма самоизлив на земната повърхност, докато на територията на съседна Гърция, геотермалната вода дренира на кота +430 m в долината на река Елидже, с температура до

53°C. **Термо-минералната система Ерма река - Елидже** е трансгранична геотермална система. Геотермалната вода в региона на Златоград е общинска собственост и не е включена в списъка на минералните извори- държавна собственост по силата на Анекс 2, чл. 14, т. 2 от Закона за водите. Статичните запаси са около $200 \cdot 10^6 \text{ m}^3$.

Температурата на водата е 92-128°C, а динамичните запаси 30 - 100 л/сек, средно 60 л/сек. Химичният състав на водата е сходен с този на изворите в Беденските минерални бани и село Баните - Смолянска област. Общата минерализация на водата е 1,377 гр./л. Характеризира се като хипертермална, минерализирана, карбонатно-сулфатна, натриево-калциева, флуорна и силициева, съдържаща въглероден диоксид, без сантирано-химични и микробиологични признаци за замърсяване. Сертифицирана е от Министерство на здравеопазването и реномирания немски Фрезениус институт.

Хидротермалната система включва две обособени, спрегнати находища – „Ерма река” (Република България) и „Термес” (Република Гърция). В хидрогеоложкия доклад за преценка на ресурсите, изготвен през 2011 година от проф. д-р инж. Павел Пенчев и инж. геолог Величко Величков, е оценен регионален експлоатационен ресурс на хидротермалната система от 54 л/сек., а със Заповед № РД – 87/ 31.01.2012 г. на Министъра на околната среда и водите е утвърден експлоатационен ресурс на находище „Ерма река” до 27 л/сек.

Водните ресурси на **община Кирково** се формират главно от водите на река Върбица и нейните притоци на територията на общината - реките Дранговска, Кирковска и Чорбаджийска. Общината се намира в район с продължителни летни засушавания, които водят до изчерпване на подпочвените водни запаси. Реките са с непостоянен воден дебит, като след продължителни дъждове и през пролетта водите текат бързо, като някои от тях са с пороен характер и влачат големи количества наносни материали.

На територията на общината са изградени 63 водоема предназначени за напояване на земеделските земи. По-значителни от тях са язовирите: Мъгляне (с капацитет 8 млн. м3), Амбарица при с. Кирково (150 хил. м3) и язовира в местността Голяма нива до с. Домище (30 хил. м3).

На територията на община Кирково е разположено находище на минерална вода „Кирково”. С Решение № 68 от 22.02.2011г. на Министъра на околната среда и водите е предоставено за срок 25 години, безвъзмездно, на община Кирково, за управление и ползване , находището на минерална вода, изключителна държавна собственост - № 34 от Приложение № 2 на Закона за водите „Кирково“, с.Кирково, община Кирково, област Кърджали.

Находище на минерална вода „Кирково“ се намира в южната част на Източни Родопи, на около 35 км южно от град Кърджали и на около 1,0 км източно от село Кирково. Формираща среда на минералната вода са докамбрийските мрамори, които са разкрити чрез изградените сондажи на дълбочина от 8,0 до 62,00 м от земната повърхност. Дебелината на водоносният хоризонт, формиран в мраморите, варира от 25,0 до 78,0 м. Като област на подхранване на водите се определят площите на юг-югоизток, които

СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКО ПРОЧУВАНЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА МИГ КИРКОВО – ЗЛАТОГРАД

попадат във водосборите на река Шумнатишка и река Лозенградска. Дренажната зона на находище на минерална вода „Кирково“ се намира в долината на река Лозенградска, на около 1 км източно от с.Кирково, чрез няколко малки извора. Основни колектори на водите са мраморни лещи, които затъват полегато на северозапад с наклон около 25 °С и се разполагат на малка дълбочина под повърхността. В находище „Кирково“ има изградени следните сондажи: сондаж № 1, сондаж № 2, сондаж № 3, сондаж № 4 и сондаж №5. За водовземното съоръжение на минерална вода – сондаж № 4, находище на минерална вода „Кирково“, с.Кирково със Заповед № РД-189 от 28.02.2014г. на Министъра на околната среда и водите, са утвърдени експлоатационни ресурси и технически възможен дебит – $Q = 3,14$ л/сек, с температура 23,2 °С. Минералната вода от сондаж № 4 се характеризира като хипотермална, нискоминерализирана, хидрокарбонатна, калциево-магнезиева вода, без санитарно-химични и микробиологични признаци на замърсяване. **Лечебно-профилактичните свойства на водата** се определят от нейната ниска минерализация и наличието на хидрокарбонатни, калциеви и магнезиеви йони. Питейното балнеолечение с този тип вода оказва въздействие основно върху стомашно-чревният тракт, жлъчно-чернодробната и бъбречно-отделителната системи. Водата спомага за лекостепенно намаляване хиперацидитета на стомашния сок. Ниската минерализация и наличието на калциеви йони потенцират диурезата.

Почви

В **община Кирково** най-разпространени са канелените и кафявите горски почви, които се характеризират с маломощен хумусно-алувиален слой и са подходящи за отглеждане на топлолюбиви интензивни култури като слънчоглед, тютюн, лозя, на трайни насаждения и картофи. В районите на разпространението им ерозионните процеси са засилени. Почвената ерозия оказва неблагоприятно влияние върху развитието на селското стопанство, като решение на проблема е провеждането на регулярни мероприятия по залесяване.

По поречието на реките Върбица и Кирковска се срещат алувиални и делувиални почви, образувани от разнороден, включително и грубчастичен наносен материал. Подходящи са за отглеждане на зеленчуци и коноп поради голямото количество влага, която получават от почвените хоризонти.

Най-характерни за **община Златоград** са: канелени горски излужени (9 758.9 ха), кафяви горски -тъмни (1 175.7 ха), кафяви горски-преходни (8 337.1 ха), горски-светли (11 758.9 ха), алувиално-делувиални (5.9 ха), хумусно-карбонатни (1 107 ха).

- **Канелените горски излужени почви.** Формирането им протича при преходно-континентален и преходно-средиземноморски климат и при участието на топлолюбива широколистна, горска растителност, разнообразен почвен субстрат /силно натрошени и изветрели гранити, гранитогнайси, гнайси, слюдени шисти и др./.

- **Типичните горски канелени почви.** Развити са върху карбонатна основа и се характеризират с плитък профил, малка мощност, плътен строеж. По механичен състав са леко до тежко глинести с хумусно съдържание /3-5%/.
- **Плитките и неразвити почви,** така ясно изразени при наклонените и разчленени терени, заемат голяма част от територията на община Златоград, като се характеризират като бедни на органично вещество и с ниско естествено плодородие.
- **Хумусно-карбонатните почви** са по-малко разпространени. Образувани са върху карбонатна скална основа. Характеризират се с добре оформен хумусен хоризонт и съдържание на хумус от 3 до 7%.
- **Алувиални и алувиално-делувиални почви** се намират в долината на река Върбица и притоците. Образувани са върху порьозни алувиални наслаги и при постоянно и достатъчно овлажнение и ливадна растителност. Характеризират се с дебел хумусен хоризонт, като ежегодно се натрупват минерални вещества в почвените хоризонти.

Растителност

Районът, в който е разположена **община Кирково** се характеризира с многообразие от дървета, храсти, треви. Броят на срещаните тук растения надхвърля 200 вида. Няколкото типа твърде различни местообитания са предпоставка за наличие на растителни видове от почти всички екологични групи.

По състав горите в района са смесени. Най- разпространени дървесни видове на северните изложения са бук , габър и горун, а на южните ветровити склонове - бял и черен бор, смрадлика, зановец. Върху речните наносни терени са се самонастанили черна върба, ива, бърз и по-рядко леска. В района се среща макар и рядко, върху терени от изсечени смърчови гори благун, келяв габър, а в ниските части-явор, шестил и планински бряст.

В района на общината голяма част е обхваната от защитена зона по НАТУРА 2000 - “Родопи Източни” с код BG 0001032, за опазване на природните местообитания, приета с Решение № 122/02.03.2007 г. на Министерски съвет.

Защитената зона обхваща по-голямата част от Източни Родопи. По границата с Гърция се извисяват по-високите ридове Гюмюрджински снежник и Мъгленик (съответно 1463 и 1266 мнмв). По тях са запазени много стари дъбови и букови гори. Зоната съхранява непроменени от човешка дейност крайречни местообитания – 91E0 „Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior*” и в по-ниските части (под 100 мнмв) 92C0 „Гори от *Platanus orientalis*” и 92A0 “Крайречни галерии от *Salix alba* и *Populus alba*”. Това е едно от малкото места където площта на 91E0 достига оценка В от националното покритие. Ридовете по границата са почти без човешка намеса вследствие на това, че дълго време са били забранени гранични райони. Зоната е едно от малкото места в България, където има съхранени семенни дъбови гори и една от най-важните за опазване на местообитания 91M0 „Балкано-панонски церовогорунови гори” и 91AA „Източни гори от космат дъб”,

91G0. Това е и една от четирите зони в които се среща местообитание 9270 „Гръцки букови гори с *Abies borisiiregis*”, макар и на много малки площи в Гюмюрджински снежник. Местообитанието на червената хвойна 5210 също достига оценка А от националното покритие.

На територията на община Кирково са обявени няколко защитени местности:

- **Гюмюрджински снежник** - Община: Кирково, Населено място: с. Горно Къпиново, с. Долно Къпиново, с. Кремен, с. Чакаларово, с. Шумнатица
- **Находище на Провански салеп** - с. Лозенградци
- **Находище на Провански салеп** - с. Априлци
- **Находище на Родопски лопен** – с. Дрангово
- **Ултрабазични скали с пионерна тревна растителност** - Община: Кирково, Населено място: с. Крилатица, с. Чичево

Срещани ендемитни видове са:

Македоно-тракийски български ендемити:

- Тракийски дъб (*Quercus thracica*)
- Странджанско сапунче (*Saponaria stranjensis*)
- Родопска люцерна (*Medicago rhodopaea*)
- Понтийска метличина (*Valerianella pontica*)
- Одрински лопен (*Verbascum adrianopolitanum*)
- Нисък лопен подвид родопски (*V. humile ssp. rhodopaeum*)
- Тракийско омразниче (*Onosma thracica*)
- Родопски лале (*Tulipa rhodopaea*)
- Вандазово кукувиче грозде (*Muscari vandasii*)

Степни видове:

- Драка (*Paliurus spina-christi*)
- Бодлива руница (*Phlomis herba-ventis ssp. pungens*)
- Петтичинкова ракитовица (*Tamarix ramosissima*)
- Евксинските елементи
- Златисто секирче (*Lathyrus aureus*)
- Еруколистен дъб (*Quercus erucifolia*)
- Средиземноморски елементи
- Черноморско коило (*Stipa pontica*)
- Бодливолистна зайча сянка (*Asparagus acutifolia*)

Районът на Кирковска община се характеризира с многообразие от билки - мащерка, бял равнец, риган, синя жлъчка, пелин, жълт кантарион, диворастяща шипка, дива мента, киселец, маточина и др.

В община Кирково има регистрирани няколко вековни дървета:

www.eufunds.bg

Под-мярка 19.1 „Помощ за подготвителни дейности” на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие”, финансиран от Програма за развитие на селските райони, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони.

Вековен зимен дъб (*Quercus petraea sesiliflora*), землището на с. Медевци

Дъбът е край пътя за с. Бенковски, непосредствено след разклона за с. Дрянова глава (веднага след моста) и преди разклона за с. Медевци. Дървото се вижда вдясно от пътя (на около 60 метра от него). Има внушителни размери и съхранена корона – обиколка на стъблото – 6.50 м, възраст – около 480 години. На него е окачена табела, не е оградено.

Вековен зимен дъб (*Quercus petraea sesiliflora*), с. Бенковски. Намира се в двора на джамията на селото. Дърветата са били 2, но едното е унищожено след изсъхване. Обявени са за защитен обект през 1975 г. Възрастта на оцелялото дърво е 200 години. Обиколката на ствола му е 4.0 м.

Вековен източен чинар, с. Фотиново

Чинарът се намира непосредствено до джамията на селото. Впечатлява със своите размери – обиколката на ствола му е 6.20 м. Короната е цяла, добре запазена. Дървото е на възраст около 400 години. Обявено е за защитен обект през 1979 г. Около ствола е направена метална ограда.

Джел (*Ilex aquifolium*), с. Чакаларово

Представява вечнозелен храст или малко дърво, нетипично за нашата флора. Включен е в Червената книга на България в категорията редки видове. Среща се в Странджа, Средните Родопи, Средна гора, Беласица. През 1972г. в Източните Родопи е открито ново находище - в района на с. Чакаларово. През 1980г. то е обявено за природна забележителност. Площта, която обхваща, е около 1 дка. Към момента на обявяване дръвчетата са били с височина 3 м и диаметър около 22 см. Площта на находището е включена в територията на защитената местност Гюмюрджински снежник през 2003г. В двора на една изоставена къща в селото има необичайно голям представител на този иначе храстовиден вид. Дървото е високо около 7 м. Всяка година дава малък червен плод. Забележка: Дървото може да се посети при минаване през селото в посока връх Вейката.

Полски бряст (*Ulmus minor campestris*), с. Чакаларово

Полският бряст е дърво с ценна дървесина, което, за съжаление, в Европа е на изчезване. Брястът в с. Чакаларово е едно от малкото оцелели вековни дървета в добро състояние. Обявено е за защитено през 1975г. Обиколката на ствола му е 4.2 м, а височината около 25 м. Възраст – около 300 години. Намира се в двора на училището. Забележка: Удобен за посещение обект, комбиниран в маршрут към връх Вейката.

Запазената чиста природа и разнообразните екосистеми са едно от най-големите богатства на **община Златоград**. В по-ниските части на общината са разпространени ксеротермни гори от *Quercus frainetto*, *Q. cerris*, а в по-високите, до границата с Република Гърция има гори от *Pinus sylvestris*. Растителните съобщества в дъбовите гори са силно видоизменени под въздействието на човешката дейност. Поради ксерофитизацията след унищожаването на естествените гори, много по-високо са се изкачили някои топлолюбиви видове:

Juniperus oxycedrus, *J. communis*, *Fraxinus ornus*, *Carpinus orientalis* и др. Храсталаци от *Quercus coccifera* (пърнар) заемат най-долните части на склоновете. Общата характеристика на растителността се определя от разпространението на предимно ксерофитна растителност, с участието на средиземноморски елементи. Характерни средиземноморски видове са *Scleropoa rigida*, *Osyris alba*, *Asparagus acutifolius*, *Genista anatolica*, *Orchis provincialis*.

Средиземноморските и субсредиземноморски цветни растения са: *Colutea arborescens*, *Lagoeciacuminoides*, *Phyllirea latifolia*, *rifolium subterraneum*, *Trifolium speciosum*, *Rubus sanguineus*, *Pistacia terebinthus*, *Cistus sp.*, *Pyrus amigdaliformis*, *Ranunculus chios* и др.

Интразоналната растителност е представена най-добре от крайречните гори, главно от *Platanus orientalis*. На места те са чисти съобщества, а на други са примесени от *Populus alba*, *Salix alba* и *Alnus glutinosa*. В ниските части – по долината на река Върбица се срещат някои представители на средиземноморския елемент: *Quercus coccifera*, *Phyllirea latifolia*, *Juniperus excelsa* и техните съобщества.

Широко представен е преходно средиземноморският елемент. Към него се отнасят съобществата на *Quercus pubescens*, *Carpinus orientalis*, *Ostrya carpinifolia*, *Platanus orientalis*, *Castanea sativa* и др., които показват близост със средиземноморския елемент. Преходни, но с по-голяма връзка със средноевропейския елемент, са съобществата на *Quercus cerris*, *Q. Frainetto* и др. От тревистите съобщества, по-значителни площи заемат тези с доминант *Dichanthium ischaemum* с участие на средиземноморски елементи. Следват съобщества с доминант *Poa bulbosa* с още по-богат състав от видове. Върху сухи екотопи са разпространени още съобщества от *Psilurus sp.* и др. На влажни екотопи са формирани съобщества с доминантни видове *Festuca platensis*, *Cynodon dactylon*, *Carex sp.*, *Juncus effusus*, *Crocus olivieri*, *Asplenium tricomanes*. *Pteridium aquilinum* е сред най-разпространените плевели в естествените пасища и ливади и в крайнините на горите (особено буковите и боровите). В състава на храстова растителност на сухи екотопи по-чести са съобществата на *Rosa canina*, *Juniperus oxycedrus*, *J. communis* и *Cornus mas*.

В община Златоград се наблюдават следните пояси на горската растителност:

- Долен равнинно-хълмист и хълмисто-предпланински пояс на дъбовите гори (0-800м н. в.)
 - Подпояс на крайречните и лонгозни гори (0-800 m н.в.): Естествена растителност предимно от чисти и по-рядко от смесени насаждения *Salix alba*, *Populus alba* и *Platanus orientalis*.
 - Подпояс на равнинно-хълмистите дъбови гори (150-600м н.в.): Естествена растителност предимно от смесени и по-рядко от чисти съобщества от *Quercus frainetto*, *Q. petraea*, *Q. pubescens* и *Carpinus orientalis*. В състава им се срещат *Platanus orientalis* и *Quercus coccifera*, който се среща само в тази част на България.

- Подпояс на хълмисто-предпланинските смесени широколистни гори (200-400м н.в.): Основни дървесни видове от род *Quercus*, като най-често се среща *Q. petraea*. В по-високите части на подпояса се появява *Fagus sylvatica*. *Carpinus orientalis* се явява като основен дървесен вид на бедни и ерозирани месторастения.
- Среден пояс на горите от *Fagus sylvatica* и иглолистни (600-800м н.в.)
 - Подпояс на нископланинските гори *Quercus polycarpa*, *Fagus sylvatica* и *Abies alba* (800-1000 m н.в.).
 - В по-високите части естествено се среща *Pinus sylvestris* и *P. nigra*, които образуват предимно чисти и по-рядко смесени насаждения с естествено срещащи се широколистни дървесни видове. Повечето борови култури са създадени на типични букови месторастения. На много места, поради това, че почвите са с по-тежък механичен състав, тези видове съхнат или страдат от снеголоми и снеговали.

Ендемичните видове са от особен интерес за науката и за опазване на генетичния фонд.

Такива Ендемични и редки видове на територията на Община Златоград са: *Lilium rhodopaeum*, *Lathraea rhodopaea*, *Haberlea rhodopensis*, *Fritillaria graeca*, *Silene velenovskyana*, *Chamaecytisus frivaldszkyanus*, *Medicago rhodopaea*, *Marrubium friwaldsky anum*.

Повечето находища *Lilium rhodopaeum* се намират в Източните Родопи. Само в Източните Родопи се срещат южните видове *Verbascum nobile*, *Veronica grisebachii*, *Agrostis capillari*, *Geranium macrostylum*. Редки видове са: *Crocus olivieri*, *Delphinium halteratum*, *Alchemilla erythropoda*, *Daphne sneorum*, *Oenanthe pimpinelloides*. В Червената книга на България са споменати следните видове, характерни за тази част на Родопите: *Fritillaria graeca*, *Crocus olivieri*, *Silene velenovskyana*, *Delphinium halteratum*, *Alchemilla erythropoda*, *Chamaecytisus frivaldszkyanus*, *Medicago rhodopaea*, *Daphne sneorum*, *Oenanthe pimpinelloides*, *Marrubium friwaldsky anum*.

На част от територията на община Златоград, с. Аламовци, Ерма река е разположена и местността „Циганско градище“ – защитена територия обявена със заповед № РД-342/31.03.2021 г. на Министъра на околната среда и водите.

Животински свят

Животинският свят в района на **община Кирково** се отнася към централния високопланински фаунистичен район. Изключителното биологично разнообразие тук включва: 291 вида птици, 40 вида риби, 39 вида земноводни, 26 вида влечуги (в т.ч. два вида сухоземни костенурки, 13 вида змии, 11 вида гущери).

Характерни представители на орнитофауната са: Черен щъркел *Ciconia nigra*, Зеленоглава патица *Anas platyrhynchos*, Обикновен мишелов *Buteo buteo*, Белоглав Лешояд *Gyps fulvus*, Черношипа ветрушка *Falco tinnunculus*, Гривяк *Columba palumbus*, Обикновена кукувица *Cuculus canorus*, Обикновен пчелояд *Merops apiaster*, Папуняк *Upupa epops*, Горска чучулига *Lullula arborea*, Червеногръдка *Erithacus rubecula*, Южен славей *Luscinia megarhynchos*, Кос *Turdus merula*.

Най - разпространени представители на ихтиофауната са : речен кефал, черна мряна, бяла мряна, алай (по-често се среща през пролетта), костур, слънчевка.

Язовирите Мъгляне, Амбарица и язовира в местността Голяма нива до с. Домище имат най- голямо значение за риболова в общината.

Най-разпространени представители на земноводните са: голяма водна жаба, земна крастава жаба, планинска водна жаба, дъждовник.

Клас Земноводни

- *Дъждовник (Salamandrasalamandra)*
- *Голяма водна жаба (Pelophylax ridibundus)*
- *Горска дългокрака жаба (Rana dalmatina)*
- *Гръцка дългокрака жаба (Rana graeca)*
- *Кафява крастава жаба (Bufo bufo)*
- *Зелена крастава жаба (Bufo viridis)*
- *Жълтокоремна бумка (Bombina variegata)*
- *Дървесница (Hyla arborea)*
- *Unio crassus - речна мида - установена в р. Лозенградска рядък и защитен вид*

От влечугите се срещат: зелен гушер, ливаден гушер, стenen гушер, усойница, пепелянка, обикновена водна змия.

От бозайниците са разпространени: дива свиня, лисица, вълк, кафява мечка, катерица, див заек, дива коза, златка, бялка, видра, невестулка, таралеж и др.

От животинския свят включени и в Червената книга на България са установени 11 вида животни - целеви обекти за опазване: дъждовник; с категория застрашени от изчезване - черен и бял щъркел, дива коза, златка , видра.

- *Morimus funereus, Rosalia alpina, Lucanus cervus, Cerambix cerdo - етзи насекоми се срещат в стари гори около прохода Маказа*
- *Barbus plebejus - маришка мряна - установена в р. Лозенградска*
- *Testudo hermannii, Testudo graeca - сухоземни костенурки- в разредените гори около прохода Маказа.*
- *Lutra lutra - видра - подходящи местообитания за вида има по р. Лозенградска*
- *Canis lupus - вълк - горите около прохода Маказа представляват подходящо местообитания на този вид в защитената зона.*
- *Ursus arctos - мечка - в района около прохода Маказа няма подходящи местообитания за постоянно пребиваване на вида. Регистрирано е временно пребиваване или преминаване на 1-2 индивида.*

Повечето от тези целеви обекти за опазване в защитената зона са свързани или с поречието на р. Лозенградска или с естествените горски масиви около прохода Маказа. Освен това всичките определени 37 вида птици, като целеви обекти на опазване на защитена зона KOLIADA FOLIURI GR1130011 (в Гърция) се срещат (размножават, мигрират и скитат) и в българската част на Източни Родопи.

Община Златоград се характеризира с изключително запазено биологично разнообразие, непокътнати и до момента природни местообитания за редица животни. Антропогенният фактор, който е най-голямата заплаха за биологичното разнообразие на територията на общината, не е оставил сериозно отражение върху нея. Изключение правят районите, свързани с минно-добивната дейност на Горубсо, където е нанесено безвъзвратно отрицателното му въздействие върху околната среда. Животинският свят в района се отнася към централния високопланински фаунистичен район. Изключителното биологично разнообразие тук включва: 291 вида птици, 40 вида риби, 39 вида земноводни, 26 вида влечуги, в това число 2 вида сухоземни костенурки, 13 вида змии, 11 вида гущери.

Характерни представители на **орнитофауната** са:

- Черен кълвач (*Driocopus martius*);
- Черен синигер (*Parus ater*);
- Зелен кълвач (*Picus viridis*);
- Голям синигер (*Parus major*);
- Голям пъстър кълвач (*Picoides major*);
- Сойка (*Garrulus glandarius*);
- Обикновена чинка (*Fringilla coelebs*);
- Сокерица (*Nucifraga caryocatactes*);
- Елхова скатия (*Carduelis spinus*);
- Сива врана (*Corvus corone*);
- Обикновена кръсточовка (*Loxia curvirostra*);
- Полско врабче (*Passer montanus*);
- Кос (*Turdus merula*);
- Домашно врабче (*Passer domesticus*);
- Елов певец (*Phylloscopus collybitus*);
- Градска лястовица (*Delichon urbica*);
- Качулат синигер (*Parus cristatus*);
- Селска лястовица (*Hirundo rustica*);

Влечуги:

- Зелен гуцер (*Lacetra viridis*);
- Усойница (*Vipera berus*);
- Ливаден гуцер (*Lacetra agilis*);
- Пепелянка (*Vipera ammodytes*);
- Стенен гуцер (*Lacetra muralis*);
- Обикновена водна змия (*Natrix natrix*);

Земноводни:

- Голяма водна жаба (*Rana ridibunda*);
- Планинска водна жаба (*Rana temporaria*);

СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКО ПРОЧУВАНЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА МИГ КИРКОВО –
ЗЛАТОГРАД

- *Земна крастава жаба (Bufo viridis);*
- *Дъждовник (Salamandta salamandra);*

Най-разпространени представители на **ихтиофауната** са: бяла риба, шаран, мряна, речен кефал, блескач /уклейка/, каракуда, червеноперка и щука. От **бозайниците** са разпространени: дива свиня, лисица, вълк, кафява мечка, катерица, див заек, дива коза, златка, бялка, видра, невестулка, таралеж и др., като от животинския свят включени в Червената книга на България е дъждовникът, а с категория застрашени от изчезване - черен и бял щъркел, дива коза, златка и видра.

Баланс на територията, горски и земеделски територии

Териториалната структура на МИГ Кирково - Златоград е представена по предназначение, както следва: урбанизирана територия, територия на транспорта, земеделска и горска територия, територия заета от води и водни обекти, защитена и нарушена територия. Баланса на територията на МИГ Кирково – Златоград към 31.12.2021 г. е представена в следващата таблица:

Таблица 1 Баланс на територията на МИГ Кирково – Златоград към 31.12.2021 г.

Вид на територията по предназначение	ОБЩИНА КИРКОВО		ОБЩИНА ЗЛАТОГРАД		ОБЩО ЗА ТЕРИТОРИЯТА НА МИГ	
	Площ (ха)	Дял (%)	Площ (ха)	Дял (%)	Площ (ха)	Дял (%)
Урбанизирана територия	1 213.42	2.26	404.46	2.33	1 617.88	2.28
Територия на транспорта	590.73	1.10	178.50	1.03	769.23	1.08
Земеделска територия	1 7961.74	33.43	2 614.09	15.08	20 575.83	28.95
Горска територия	32 807.06	61.05	13 886.49	80.09	46 693.55	65.70
Територия заета от води и водни обекти	580.89	1.08	132.54	0.76	713.43	1.00
Защитена територия	0.01	0.00	0.90	0.01	0.91	0.00
Нарушена територия	23.01	0.04	86.81	0.50	109.82	0.15
Непоказано ¹	559.23	1.04	34.53	0.20	593.76	0.84
Общо	53 736.09	100.00%	17 338.31	100.00%	71 074.41	100.00%

Данни: НСИ

Общата територия на МИГ Кирково - Златоград е 71 074.41 ха или 710.74 квадратни километра. В структурата на поземления фонд най-голям дял заемат горските територии – 46 693.55 дка, които представляват 65.7% от общата площ на територията на МИГ. Земеделската територия заема 28.95 % от площта на МИГ, урбанизираната територия –

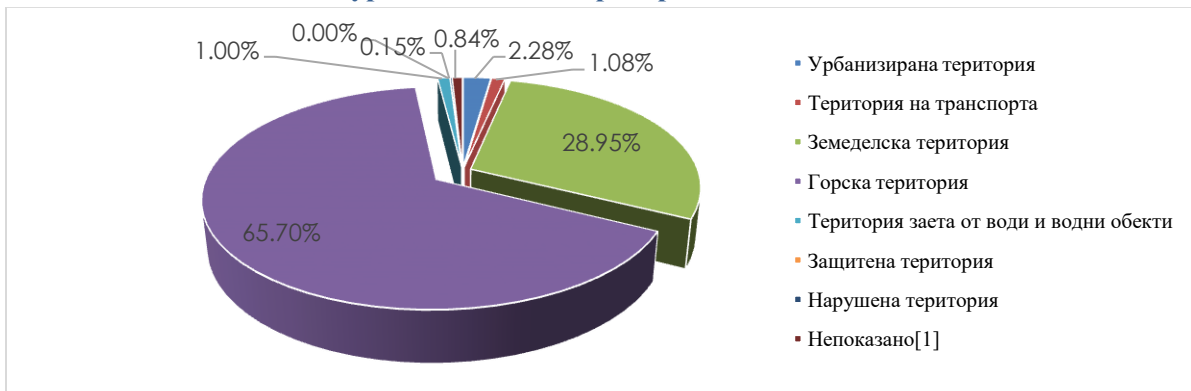
¹ Непоказано - площи, за които липсва информация в цифровата кадастрална карта или отделни поземлени имоти, които не са класифицирани по начин на трайно ползване и по вид територия към датата на провеждане на изследването.

СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКО ПРОЧУВАНЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА МИГ КИРКОВО – ЗЛАТОГРАД

2.28%, територия на транспорта – 1.08%, делът на територията зает от води и водни обекти е 1%, а нарушена територия е 0.15%. Площта на защитените територии е едва 0.91 ха.

Фигура 6 Баланс на територията на МИГ в %

Данни: НСИ

Фигура 7 Баланс на териториите на община Кирково и община Златоград

Община Кирково

Община Златоград

ИЗВОДИ

Предимства:

- Ключовото географско положение - двете общини са с ключово трансгранично значение, тъй като на територия им са разположени ГКПП Златоград-Термес и ГКПП Маказа – пресечни точки между Република България и Република Гърция.
- Наличието на Геотермално находище - Ерма река на територията на община Златоград, което е изключителен потенциал за развитието на територията, уникално и перспективно енергийно и балнеоложко находище не само на местно, но и на национално ниво.
- Наличие на минерална вода на територията на община Кирково, което е предпоставка за развитие на туризъм.

www.eufunds.bg

Под-мярка 19.1 „Помощ за подготвителни дейности“ на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“, финансиран от Програма за развитие на селските райони, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони.

СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКО ПРОЧУВАНЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА МИГ КИРКОВО – ЗЛАТОГРАД

- Благоприятни компоненти на околната среда, мек климат, планински въздух и чисти водоизточници.
- Наличие на значителни горски площи и горскостопански ресурси.
- Богати ресурси от подземни и повърхностни води.

Недостатъци:

- Отдалеченост от основните административни центрове на страната.
- Висока степен на ерозия на почвите около зоните на добив на полезни изкопаеми, незалесени територии и речни корита.
- Рискове от наводнения, предизвикани от екстремни валежи през есента и пролетта.
- Рискове от пожари през лятото, в следствие на глобалните промени.
- Здравно-хигиенен риск за населението, предвид Хвостохранилище „Ерма река“.

III. СОЦИАЛНИ ХАРАКТЕРИСТИКИ

1. Демографска характеристика

Брой и динамика на населението

По данни на НСИ към 31.12.2021 г. общото население на МИГ Кирково - Златоград е 33 230 души. Жителите на територията на община Кирково са 22 990 души, а на община Златоград – 10 240.

Данните на НСИ показват, че населението на територията на община Кирково се е увеличило с 1 946 души (9%) за периода от 2017 до 2021 г., докато това на община Златоград е намаляло с 659 души за същия период. Въпреки неблагоприятните тенденции на територията на община Златоград, общото население на територията на МИГ през разглеждания пет годишен период се е увеличило от 31 943 души през 2017 г. до 33 230 души през 2021 г. Увеличението на населението е с общо 1 287 души или 4%.

Таблица 2 Брой на населението на територията на МИГ Кирково - Златоград

	2017	2018	2019	2020	2021
Община Кирково	21 044	21 254	22 375	22 782	22 990
Община Златоград	10 899	10 759	10 555	10 442	10 240
Общо за територията на МИГ	31 943	32 013	32 930	33 224	33 230

Данни: НСИ

СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКО ПРОЧУВАНЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА МИГ КИРКОВО –
ЗЛАТОГРАД

Фигура 8 Тенденции в броя на населението на територията на МИГ за периода от 2017 до 2021 г.

Данни: НСИ

Във всички населени места от **община Златоград**, включително и гр. Златоград, числеността на населението за периода от 2017 до 2021 г. намалява, което е характерно за почти всички общини в страната. По-голямата част от населението се намира в административния център - 6 113 души или 59.7%. На територията на общината има две села с население над 1 000 души – с. Долен и с. Старцево. Четири са селата с население под 100 души – с. Кушла, с. Цацаровци, с. Пресока и с. Страшимир. Селата Мързян и Фабрика са напълно обезлюдени.

На територията на **община Кирково** се наблюдава положителна тенденция към увеличаване броя на населението в определени села като Бенковски, Делвино, Брегово, Върбен, Горски извор и т.н. Административния център – с. Кирково отбелязва негативна тенденция, като за разглеждания пет годишен период населението му намалява с 5.3%. Най-големи са селата Бенковски, Тихомир, Чакаларово и Чорбаджийско с население над 1 000 души. Селата Нане и Бързея са обезлюдени. На територията на общината има три села с население под 10 души.

Таблица 3 Брой на населението на територията на МИГ по населени места

	2017	2018	2019	2020	2021
гр. Златоград	6 429	6 358	6 248	6 203	6 113
с. Аламовци	236	228	221	209	203
с. Долен	1 145	1 131	1 109	1 090	1 048
с. Ерма река	773	767	751	735	720
с. Кушла	52	47	44	38	34
с. Цацаровци	62	58	58	53	49
с. Пресока	42	37	35	32	32
с. Старцево	2 073	2 050	2 007	2 002	1 964
с. Страшимир	87	83	82	80	77
с. Фабрика	-	-	-	-	-
с. Мързян	-	-	-	-	-
Общо община Златоград	10 899	10 759	10 555	10 442	10 240

www.eufunds.bg

Под-мярка 19.1 „Помощ за подготвителни дейности“ на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“, финансиран от Програма за развитие на селските райони, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони.

СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКО ПРОЧУВАНЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА МИГ КИРКОВО –
ЗЛАТОГРАД

	2017	2018	2019	2020	2021
с. Кирково	652	636	634	621	619
с. Бенковски	2 245	2 317	2 477	2 531	2 577
с. Бързея	-	-	-	-	-
с. Делвино	177	171	175	185	180
с. Дрангово	885	864	837	826	806
с. Априлци	104	100	96	93	91
с. Брегово	76	81	97	98	110
с. Вълчанка	137	132	125	123	123
с. Върбен	517	520	560	563	564
с. Върли дол	2	1	1	1	1
с. Горно Кирково	451	432	412	409	398
с. Горно Къпиново	243	234	231	228	224
с. Горски извор	672	680	715	733	771
с. Гривяк	106	105	118	119	112
с. Дедец	59	64	88	100	108
с. Джерово	280	272	261	256	245
с. Добромирци	427	451	538	573	574
с. Долно Къпиново	271	270	267	256	246
с. Домище	316	307	315	308	309
с. Дружинци	281	274	268	261	256
с. Дрянова глава	82	102	126	133	141
с. Дюлица	305	317	337	342	353
с. Еровете	103	116	136	144	148
с. Завоя	312	309	306	306	294
с. Загорски	81	84	108	123	125
с. Здравчец	166	162	186	184	179
с. Каялоба	226	242	272	296	303
с. Китна	323	338	394	424	448
с. Козлево	58	66	71	77	81
с. Костурино	12	8	8	8	8
с. Кран	224	218	221	211	208
с. Кремен	86	78	76	75	69
с. Крилатица	166	166	175	183	181
с. Кукуряк	186	178	177	174	171
с. Кърчовско	228	223	254	258	260
с. Лозенградци	172	164	149	145	151
с. Малкоч	272	268	265	253	254

www.eufunds.bg

Под-мярка 19.1 „Помощ за подготвителни дейности“ на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“, финансиран от Програма за развитие на селските райони, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони.

СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКО ПРОЧУВАНЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА МИГ КИРКОВО –
ЗЛАТОГРАД

с. Медевци	81	83	100	118	126
с. Метличина	153	148	165	172	183
с. Метличка	27	28	37	38	36
с. Могиляне	444	478	560	608	666
с. Мъглене	94	131	172	210	243
с. Нане	-	-	-	-	-
с. Орлица	165	161	153	140	131
с. Островец	330	346	387	393	393
с. Пловка	72	70	83	81	88
с. Подкова	393	412	444	449	460
с. Пресека	321	322	352	359	371
с. Първенци	36	38	63	79	84
с. Първица	325	331	353	365	388
с. Растник	156	173	207	218	229
с. Самодива	281	281	312	320	327
с. Самокитка	75	73	75	72	69
с. Светлен	25	24	21	20	21
с. Секирка	31	32	34	36	34
с. Средско	125	121	117	115	112
с. Старейшино	91	92	102	103	107
с. Старово	324	330	379	400	417
с. Стоманци	249	253	245	256	264
с. Стрижба	106	103	99	97	101
с. Тихомир	1 067	1 023	1 004	977	937
с. Фогиново	822	864	941	989	992
с. Хаджийско	335	349	366	358	367
с. Царино	1	1	1	2	2
с. Чавка	17	20	20	19	19
с. Чакаларово	1 183	1 153	1 114	1 102	1 072
с. Чичево	52	64	83	99	102
с. Чорбаджийско	1 839	1 875	1 936	1 960	1 954
с. Шипок	29	35	62	66	72
с. Шопци	364	377	388	399	403
с. Шумнатица	395	377	368	363	342
с. Яковица	62	58	56	50	48
с. Янино	71	78	100	129	142
Общо община Кирково	21 044	21 254	22 375	22 782	22 990

Данни: Инфостат, НСИ

Гъстота на населението

Средната гъстота на населението на територията на МИГ Кирково – Златоград по данни на НСИ към 31.12.2021 г. е 50.9 души на кв. км. За територията на община Златоград, която е 173.4 кв. км., гъстотата на населението е 59.1 души на кв. км, а тази на община Кирково е 42.8 души на кв. км.

Основни демографски процеси на територията на МИГ

Движението на населението е естествено и механично. Естественото движение е процес на непрекъснатата смяна на поколенията, неговите показатели са раждаемостта, смъртността и естествения прираст. Механичният прираст от своя страна показва до каква степен населението променя своето местоживее. Броят на населението и промените в него са резултат от комбинираното влияние на естественото и механичното движение. Демографската характеристика на територията на МИГ и по конкретно на територията на община Златоград, очертава неблагоприятна тенденция в състоянието и развитието както на естественото, така и на механичното движение на населението. Израз на това са и неблагоприятните коефициенти на естествен и механичен прираст (с отрицателен знак). По благоприятно е демографското развитие на територията на община Кирково, въпреки наблюдаваната тенденция за отрицателен механичен прираст в почти цялата страна, община Кирково отчита положителни стойности. С високите стойности на механичния прираст, общината успява да компенсира отрицателния естествен прираст, което води до увеличение на населението от 2017 до 2021 г.

Таблица 4 Основни демографски процеси на територията на МИГ Кирково - Златоград

Демографски показатели	2017	2018	2019	2020	2021
Община Кирково					
Брой население на територията на Община Кирково	21 044	21 254	22 375	22 782	22 990
Живородени (брой)	185	187	191	146	122
Умрели (брой)	317	303	333	373	470
Естествен прираст (брой)	-132	-116	-142	-227	-348
Заселени (брой)	551	819	1798	967	1029
Изселени (брой)	504	493	535	333	473
Механичен прираст (брой)	47	326	1263	634	556
Община Златоград					
Брой население на територията на Община Златоград	10 899	10 759	10 555	10 442	10 240
Живородени (брой)	83	72	49	64	52

www.eufunds.bg

Под-мярка 19.1 „Помощ за подготвителни дейности“ на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“, финансиран от Програма за развитие на селските райони, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони.

СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКО ПРОЧУВАНЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА МИГ КИРКОВО –
ЗЛАТОГРАД

Умрели (брой)	164	158	165	191	189
Естествен прираст (брой)	-81	-86	-116	-127	-137
Заселени (брой)	125	152	121	172	173
Изселени (брой)	230	206	209	158	238
Механичен прираст (брой)	-105	-54	-88	14	-65
Общо за територията на МИГ					
Брой население на територията на МИГ Кирково – Златоград	31943	32013	32930	33224	33230
Живородени (брой)	268	259	240	210	174
Умрели (брой)	481	461	498	564	659
Естествен прираст (брой)	-213	-202	-258	-354	-485
Заселени (брой)	676	971	1919	1139	1202
Изселени (брой)	734	699	744	491	711
Механичен прираст (брой)	-58	272	1175	648	491

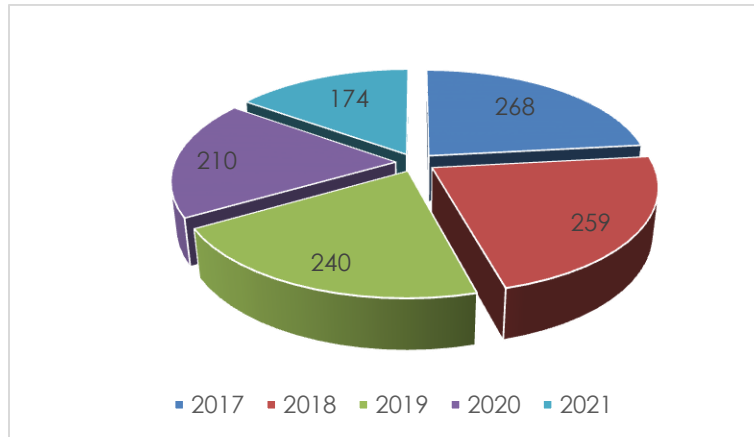
Естествен прираст

Естествено движение на населението се характеризира със състоянието на раждаемостта и смъртността, от които се формира и естествения прираст на населението.

Състоянието на **раждаемостта** е един от индикаторите за демографската характеристика на населените места и териториалните единици. Демографските данни на НСИ за периода 2017-2021 г. показват, че на територията на община Кирково броя на живо родените деца е намалял значително от 185 деца през 2017 г. до 122 през 2021 г., което е и най-ниската регистрирана раждаемост за разглеждания период. Общия брой на родените деца е 831 или средно годишно по 166 деца. Най-висока раждаемост е отбелязана през 2019 г. – 191 деца. На територията на община Златоград отново се наблюдава негативна тенденция към намаляване броя на живо родените деца, но с по-ниски темпове от тези в община Кирково. През 2019 г. са се родили едва 49 деца, а през 2021 г. - 52. За сравнение в началото на разглеждания период раждаемостта на територията на община Златоград е била 83 деца. За целия период те са общо 320, или средногодишно 64 деца. Най-висок е броят на ражданията през 2017 г. (83 случая).

Тревожна е тенденцията за намаляване на раждаемостта на територията на МИГ Кирково - Златоград. За разглеждания период общия брой на живородените деца в двете общини е намалял с 35%. Най-ниска е общата раждаемост за 2021 г., едва 174 деца. През 2017 г. коефициентът на раждаемост е 8.39 ‰, а през 2021 г. – 5.24 ‰. Общия брой живородени деца от 2017 до 2021 г. е 1151.

Фигура 9 Брой живородени деца на територията на МИГ за периода 2017 – 2021 г.

Данни: НСИ

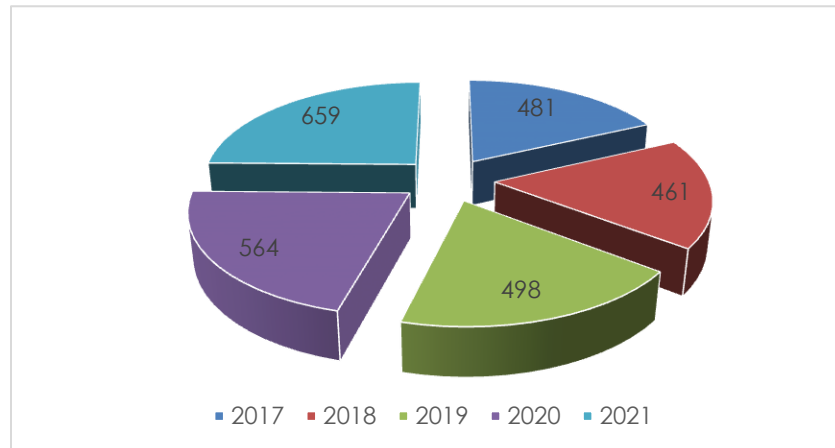
Като резултат от застаряването на населението и влошаване на заболяемостта е налице и повишаване на **смъртността**, съответно коефициентът на смъртност.

На територията на община Кирково през 2021 г. смъртността е почти четири пъти по висока от раждаемостта. Общия брой умрели от 2017 до 2021 г. е 1796 души. Смъртността за разглеждания период се е увеличила с 33%, като през 2017 г. са починали 317 души, а през 2021 г. - 470.

Данните за територията на община Златоград не са по различни и тук отново се наблюдава тенденциозно увеличение в броя на смъртните случаи, като те, както и в община Кирково са близо четири пъти повече от родените за същия период. Най-висока е смъртността през 2020 г. - 191 случая, а най-ниска през 2018 г. – 158 случая.

За разлика от раждаемостта, смъртността на населението на територията на МИГ е с високи стойности, което обуславя и отрицателния естествен прираст. Общо за периода 2017-2021 г. смъртните случаи в двете общини възлизат на 2663 души, или средногодишно по 532 души. Най-висок е броя на починалите през 2021 г. - 659 случая, а най-нисък през 2018 г. - 461 случая. Смъртността на населението бележи тенденция на нарастване, което от своя страна води до по-високо ниво на коефициента на смъртност като през 2021 г. той е 19.83 ‰, в сравнение с 2017 г., когато коефициента на смъртност е 15.06 ‰.

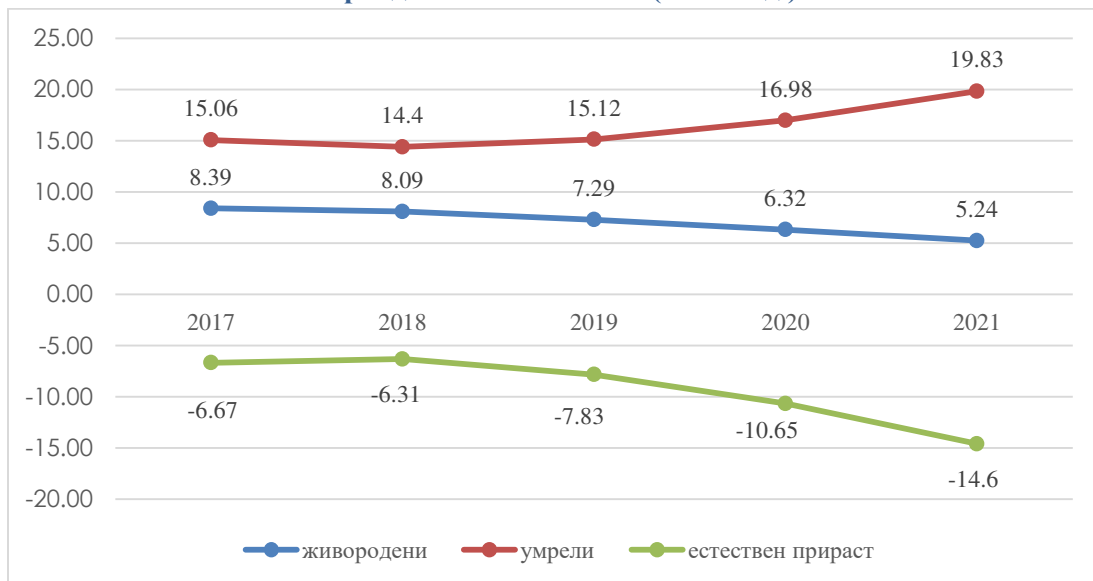
Фигура 10 Брой умрели на територията на МИГ за периода 2017 - 2021 г.

Данни: НСИ

Естественият прираст на населението (като абсолютен брой) средно за територията на МИГ е отрицателен, като неговите стойности се увеличават всяка година. Средногодишният брой на естествен прираст за периода 2017-2021 г. е - 302. В началото на изследвания период коефициентът на естествен прираст е - 6.67 ‰ (-213), при - 14.60 ‰ (- 485) през 2021 г.

Фигура 11 Динамика в естественото движение на населението на територията на МИГ за периода 2017-2021 г. в ‰ (на 1000 д.)

Данни: НСИ

Механичен прираст

Механичният прираст се състои от разликата между имиграцията и емиграцията на дадена територия. За населението на община Кирково този показател е положителен, благодарение на растящото през разглеждания период заселване (имиграция). От 2017 до 2021 г. на територията на общината са се заселили общо 5164 души, а изселилите се са

www.eufunds.bg

Под-мярка 19.1 „Помощ за подготвителни дейности“ на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“, финансиран от Програма за развитие на селските райони, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони.

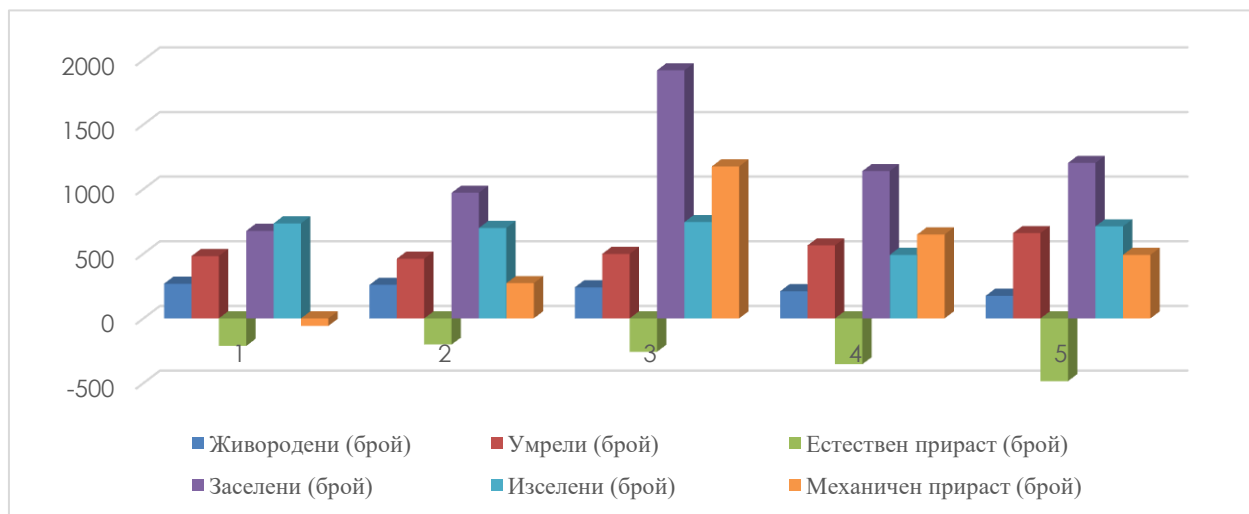
СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКО ПРОЧУВАНЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА МИГ КИРКОВО – ЗЛАТОГРАД

2338. През 2017 г. броя на заселилите се е едва 551, като през 2019 г. е отбелязан пик от 1798 души за година. През 2021 г. се наблюдава лек спад от 1029 души за година, въпреки това стойността е двойно по-голяма от началото на разглеждания период. Положителните стойности на индикатора се смятат за благоприятна демографска тенденция.

Данните на територията на община Златоград показват, че общината губи повече население от това, което привлича и е налице механичен прираст с отрицателни стойности. Броя на заселилите се от 2017 до 2021 г. е 743, като неговата най-висока стойност е през 2021 г. – 731 души. Наблюдава се тенденция на увеличаване броя на заселниците, но въпреки това броя на изселилите се за същия период е по-голям – общо за периода 1041 души. Отрицателния механичен прираст в комбинация с отрицателния естествен прираст се отразяват неблагоприятно на територията на община Златоград и водят до намаляване броя на население в последните години.

Общо за територията на МИГ Кирково – Златоград се запазват отрицателните стойности на естествения прираст - 485 за 2021 г., докато при механичния прираст, благодарение на високите стойности на територията на община Кирково е налице благоприятната тенденция към увеличаване броя на населението – механичния прираст за 2021 г. общо за територията на МИГ е 491. На фигурата по-долу, графично е представена динамиката в основните демографски процеси на територията на МИГ Кирково – Златоград през периода от 2017 до 2021 г.

Фигура 12 Динамика в основните демографски процеси на територията на МИГ през 2017-2021 г.

Данни: НСИ

Демографска структура на територията на МИГ Кирково – Златоград

Показателите, свързани с качествените характеристики на населението засягат отделни негови структури – полова, възраства, образователна, етническа. Някои от тези структури като възрастова и образователна определят и качествата на населението като работна сила.

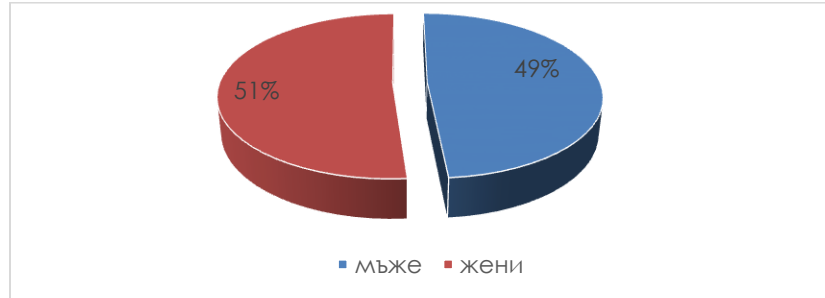
www.eufunds.bg

Под-мярка 19.1 „Помощ за подготовителни дейности“ на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“, финансиран от Програма за развитие на селските райони, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони.

Половата структура на населението на територията на МИГ е с пропорции, които са характерни за областните центрове и страната. И в двете общини преобладава броя на жените – общо 17 035 или 51% от населението, спрямо мъжете – 16 195 (49%) за 2021 г.

Фигура 13 Полова структура на населението на МИГ

Данни: НСИ

Важен индикатор за качествените характеристики на населението на общината е неговата **възрастова структура**. Данните за възрастовата структура на населението на МИГ Кирково - Златоград за периода от 2017 до 2021 г. показват, че населението на територията на МИГ е с проблемна възрастова структурасредна. Броят на населението в над трудоспособна възраст и в двете общини е два пъти по-голям от населението в под трудоспособна възраст.

Таблица 5 Население по възрастови групи на територията на МИГ за периода 2017-2021 г.

	Под трудоспособна възраст (0-15 г.)	В трудоспособна възраст (15-64 г.)	Над трудоспособна възраст (65+ г.)
2021			
Община Кирково	3267	13180	6543
Община Златоград	1254	5870	3116
Общо за МИГ Кирково - Златоград	4521	19050	9659
2020			
Община Кирково	3192	13110	6480
Община Златоград	1273	6081	3088
Общо за МИГ Кирково - Златоград	4465	19191	9568
2019			
Община Кирково	3189	12964	6222
Община Златоград	1269	6227	3059
Общо за МИГ Кирково - Златоград	4458	19191	9281
2018			
Община Кирково	2942	12511	5801
Община Златоград	1295	6448	3016
Общо за МИГ Кирково - Златоград	4237	18959	8817
2017			
Община Кирково	2732	12641	5671
Община Златоград	1316	6607	2976
Общо за МИГ Кирково - Златоград	4048	19248	8647

Данни: НСИ

СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКО ПРОЧУВАНЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА МИГ КИРКОВО –
ЗЛАТОГРАД

Населението в под трудоспособна в община Кирково се увеличава през разглеждания период, ако през 2017 г. то е 2732, то през 2021 г. неговия дял се е увеличил с 635 човека или общо 3267 човека за годината. В община Златоград се наблюдава обратната тенденция и населението в тази възрастова група постепенно намалява. От 1316 човека през 2018 г. на 1254 през 2021 г. Предвид положителните промени на територията на община Кирково, общия брой на населението в под трудоспособна възраст на територията на МИГ се е увеличило с 473 души (10%) или общо за 2021 г. то е 4521.

Населението в трудоспособна възраст на територията на МИГ и по конкретно на територията на община Златоград бележи спад с 11% от началото на разглеждания период до 2021 г. Обратно на показателите в община Златоград, община Кирково отчита ръст с 4% в тази възрастова група . Тези данни са обусловени от положителния механичен прираст на територията на общината. Общо за територията на МИГ се наблюдава лек спад в броя на населението в трудоспособна възраст и през 2021 г. то е 19 050 души, в сравнение с 2017 г., когато то е било 19 248 души.

Данните за хората в над трудоспособна възраст не се различават по тези за страната и населението на територията на МИГ бележи увеличение в тази група с 1012 души от 2017 до 2021 г. През 2021 г. общия дял на населението на МИГ в под трудоспособна възраст е 14%, в трудоспособна възраст е 57%, а в над трудоспособна възраст 29 %.

По данни от преброяването през 2021 г. общия брой лица на територията на МИГ отговорили на доброволния въпрос за **етническа принадлежност** са 30 210 души, от които 16 519 са се самоопределили като българи или 54.7% от всички отговорили на въпроса. 10 683 души се самоопределят като турци, това е 35.4% от населението на територията на МИГ. Останалото разпределение на територията по етнически групи е 304 души или 1 % от населението на МИГ – ромска етническа група, 367 – друга етническа група, а 203 души не могат да определят, не са пожелали да отговорят – 618 души, а за 1516 липсва информация в използваните при преброяването регистри.

Таблица 6 Етнически групи на територията на МИГ Кирково - Златоград

Община	Брой лица отговорили на доброволния въпрос за етническа принадлежност общо	Етническа група				Не мога да определя	Не желая да отговоря	Непоказана ²
		Българска	Турска	Ромска	Друга			
Община Златоград	9 768	9 563	23	-	45	19	44	74
Община Кирково	20 442	6 956	10 660	304	322	184	574	1442
Общо за МИГ Кирково - Златоград	30 210	16 519	10 683	304	367	203	618	1516

² В категорията "Непоказана" са включени лицата, добавени от административни източници, за които липсва информация в използваните при преброяването регистри.

Данни: НСИ, преброяване 2021 г.

В община Кирково преобладава турската и българската принадлежност, съответно 52.1% и 34%. Ромската етническа група е 1.5% от общия брой лица на територията на общината.

По неофициални данни и наблюдаване на различни индикатори към отделни публични институции (Дирекция „Бюро по труда“, Дирекция „Социално подпомагане“, училища, детски градини, кметства и др. на територията на общината) ромското население в общината достига около 5 % от населението.

По данни от Доклада на община Кирково за изпълнението на Областната стратегия за равенство, приобщаване и участие на ромите 2021-2030 г. на област Кърджали, населените места с живеещи социално уязвими групи - ромско население и техния приблизителен брой са:

- с. Бенковски - общо 615, като в мах. Пеевско – 400 в с. Веслец – 215
- с. Добромирци – 160
- с. Чорбаджийско – 146
- с. Дюлица- общо 154, като в мах. Бял камък – 129 в мах. Бор-24 в мах. Светилник - 1
- с. Фотиново (мах. Фотиново) – 8
- с. Домище -12
- с. Чакаларово – 15
- с. Д. Къпиново – 10
- с. Кирково- Център – 4
- с. Старейшино -5
- с. Шумнатица -7

На фона на застаряващото население като цяло се очертават проблемите с ранното съвместно съжителство и по-висока раждаемост на ромски деца и деца от социално уязвими групи, в семейства с недостатъчни възможности за отглеждането им.

Сериозни са и проблемите, като: ниска или липсваща хигиенна култура, невладеенето и неупотребата на български език в младите ромски семейства, проблеми, придружени от безработица и изолираност.

2. Пазар на труда, заетост, безработица и благосъстояние на населението

Тенденциите в изменението на коефициентите на заетост и безработица сменят посоката на своето развитие в зависимост от икономическите цикли, тъй като при криза започва процес на свиване на производството и освобождаване на персонал, поради намаленото вътрешно и външно търсене на произвежданите стоки и услуги.

Важен индикатор за потенциала на работната сила в общината е броят на **икономически активното население**. Показателят по същество определя параметрите на работната сила.

В тази категория от населението попадат лицата във възрастовите групи от 15 до 64

www.eufunds.bg

СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКО ПРОЧУВАНЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА МИГ КИРКОВО –
ЗЛАТОГРАД

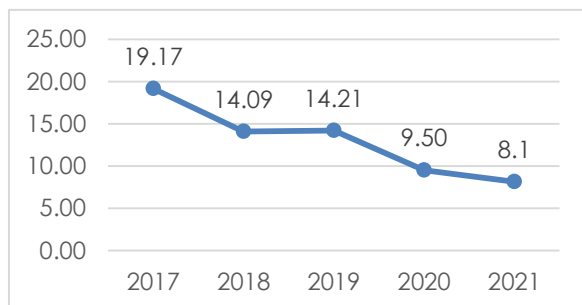
години. Икономическата активност на населението показва, каква част от хората работят или търсят активно работа. По данни на НСИ към 31.12.2021 г. броя на безработните лица и в двете общини значително намалява, като през 2021 г. отбелязва много ниски стойности в сравнение с предходните години. Равнището на безработица в община Кирково през 2017 г. е 19.17%, докато в края на разглеждания период, той е едва 8.1%. На територията на община Златоград коефициента на безработица през 2017 г. е 13.02%, докато през 2021 г. той е 7.4%. Ниските нива на безработица са признак за жизнена и създаваща работни места стопанска среда.

Таблица 7 Регистрирани безработни лица в бюрата по труда и равнище на безработица на територията на МИГ Кирково - Златоград

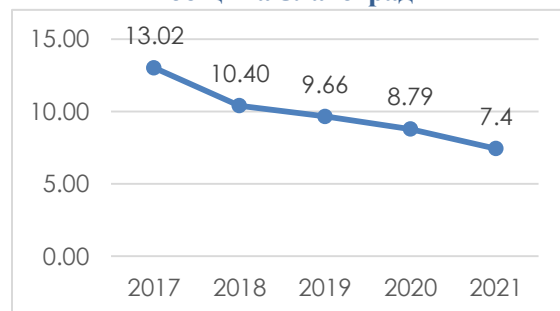
	Регистрирани безработни лица - бр.			Равнище на безработица - %
	Общо	от тях:		
		на възраст до 29 г. вкл.	с регистрация повече от една година	
Община Кирково				
2017	1441	169	819	19.17
2018	1059	110	98	14.09
2019	1068	104	71	14.21
2020	714	85	65	9.50
2021	612	51	53	8.1
Община Златоград				
2017	705	60	233	13.02
2018	563	45	155	10.40
2019	523	56	102	9.66
2020	476	42	71	8.79
2021	403	33	81	7.4

Данни: НСИ

Фигура 15 Равнище на безработица община Кирково

Фигура 14 Равнище на безработица в община Златоград

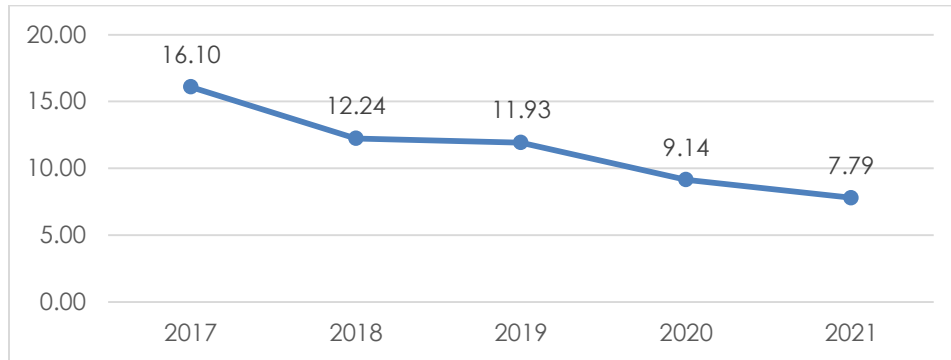

Средното равнище на безработица на територията на МИГ за 2021 г. е 7.79%. Въпреки тенденцията към намаляване равнището на безработица и в двете общини, техният процент остава по-висок в сравнение с този в страната – 4.8%.

СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКО ПРОЧУВАНЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА МИГ КИРКОВО –
ЗЛАТОГРАД

Фигура 16 Средно равнище на безработицата на територията на МИГ Кирково - Златоград за периода 2017 - 2021г.

Данни: Собствени изчисления

Видно от следващата таблица и предоставените данни от Дирекция „Бюро по труда“, гр. Златоград, през 2021 г. най-голям е дялът на регистрираните безработни лица със средно образование, както и тези на възраст над 55 г. На територията на община Златоград има и не малък брой регистрирани безработни лица с увреждания – 68 за 2021 г. Техният дял през годините е намалял с 28.4%.

Таблица 8 Справка за регистрирани безработни лица от Община Златоград в периода 2017-2021 г. по рискови групи.

№	Показатели	2017	2018	2019	2020	2021
1	Брой безработни лица по образователна структура	434	563	523	476	403
1.1	с висше образование	33	52	48	36	54
1.2	със средно образование	298	396	376	336	263
1.3	с основно образование	68	83	68	72	57
1.4	с начално и по-ниско образование	35	32	31	32	29
2	Брой безработни лица с увреждания	95	64	49	69	68
3	Брой безработни лица на възраст над 55г.	281	208	201	187	160

Данни: Дирекция „Бюро по труда“, гр. Златоград

На територията на община Кирково най-големият брой регистрирани лица са тези със средно образование, следвани от лицата с основно образование и тези на възраст над 55 г. През разглеждания период се наблюдава известна промяна в броя на безработните лица по образователна структура. През 2017 г. и 2018 г. най-голям е бил дялът на регистрираните безработни с основно образование. На територията на община Кирково има 48 безработни лица с увреждания през 2021 г., като техния брой се е увеличил с 39.6% от началото на разглеждания период.

Таблица 9 Справка за регистрирани безработни лица от Община Кирково в периода 2017-2021 г. по рискови групи

№	Показатели	2017	2018	2019	2020	2021
1	Брой безработни лица по образователна структура	1529	1140	954	946	686
1.1	<i>с висше образование</i>	55	40	43	53	32
1.2	<i>със средно образование</i>	471	376	358	372	292
1.3	<i>с основно образование</i>	632	461	346	356	254
1.4	<i>с начално и по-ниско образование</i>	371	263	207	165	108
2	Брой безработни лица с увреждания	29	53	47	38	48
3	Брой безработни лица на възраст над 55г	613	467	391	374	249

Данни: Дирекция „Бюро по труда“, с. Кирково

Общо за територията на МИГ регистрираните безработни лица със средно образование са 555, следвани от лицата над 55 г. – 409 и лицата с основно образование 311.

Важен резерв на работната сила на територията на МИГ Кирково – Златоград са **икономически неактивните** лица. Неактивни са лица, които нито работят, нито търсят активно работа (т.е. нито са заети, нито са безработни). В тази група влизат и лица, които са в допълнителен отпуск за отглеждане на дете до 2-годишна възраст. Тази група лица не се включва в обхвата на работната сила, която се използва за изчисляване на коефициента на безработица и коефициента на икономическа активност.

Причините, поради които лицата не търсят работа, могат да бъдат най-различни, поради което статистиката обособява и някои по-тесни подгрупи сред неактивните лица. Такива са т. нар. обезкуражени лица. Това са лица на възраст над 15 години, които желаят да работят, но не търсят работа, защото считат, че няма да намерят такава. Друга такава група са младежите, категоризирани като NEET (Not in Employment, Education or Training).

3. Образование

На територията на МИГ Кирково – Златоград има добре изградена мрежа от учебни заведения, която обхваща всички възрастови групи на задължително обучение.

На територията на **община Кирково** функционират общо 13 детски градини, от които само една в с. Чакаларово е с яслена група.

Таблица 10 Списък на детските градини на територията на община Кирково по населени места

Детска градина	Населено място
ДГ „Слънце”	с. Фотиново
ДГ „Граничар”	с. Тихомир
ДГ „Дъга”	с. Горно Кирково
ДГ „Кокиче”	с. Завоя
ДГ „Слънце”	с. Чорбаджийско
ДГ „Снежанка”	с. Добромирци
ДГ „Родопска слава”	с. Горски извор
ДГ „Пролет”	с. Първица
ДГ „Мечо Пух”	с. Хаджийско
ДГ „Мики Маус”	с. Бенковски
ДГ „Славейче”	с. Дрангово
ДГ „Мир”	с. Старово
ДГ „Пролет”	с. Чакаларово

Данни: Община Кирково

По данни на НСИ през учебната 2021/2022 г. общия брой на децата в детските градини е 436, като всичките са в целодневни детски групи. Детските учители за същия период са 47 или средно по 9 деца на учител. Броя на децата в детските градини остава сравнително еднакъв през разглеждания период.

Таблица 11 Брой детски учители и деца в детските градини в община Кирково

учебна година	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022
Детски градини	13	13	13	13
Детски учители	47	46	47	47
Деца	445	460	443	436

Данни: НСИ

Образователната система в община Кирково обхваща осем училища, три средни училища и пет основни.

Таблица 12 Списък на училищата на територията на община Кирково

Училище	Вид	Населено място
СУ "Отец Паисий"	СУ (I - XII клас)	Кирково
СУ "Н. Й. Вапцаров"	СУ (I - XII клас)	Бенковски
СУ "Христо Ботев"	СУ (I - XII клас)	Чорбаджийско
ОУ "Васил Левски"	основно (I-VII клас)	Дрангово
ОУ "Устрем"	основно (I-VII клас)	Старово
ОУ "Васил Левски"	основно (I-VII клас)	Тихомир
ОУ "Иван Вазов"	основно (I-VII клас)	Чакаларово
ОУ "Христо Смирненски"	основно (I-VII клас)	Фотиново

Данни: Община Кирково

www.eufunds.bg

Под-мярка 19.1 „Помощ за подготвителни дейности” на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие”, финансиран от Програма за развитие на селските райони, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони.

**СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКО ПРОЧУВАНЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА МИГ КИРКОВО –
ЗЛАТОГРАД**

През учебната 2021/2022 г. на територията на общината се обучават общо 1368 деца. По данни на НСИ, преподавателите в общообразователните училища са общо 163.

Таблица 13 Учители и ученици в училищата в община Кирково

учебна година	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022
Учащи, в т.ч.:	1463	1415	931	1368
<i>начално образование</i>	525	490	312	463
<i>прогимназиално образование</i>	404	416	287	394
<i>средно образование</i>	534	509	332	511
Преподаватели	174	586	112	163

Данни: НСИ

Наблюдава се спад в броя на учащите и ако през учебната 2018/2019 г. техният брой е бил 1463 то през учебната 2021/2022 г., учащите са 1368 или с 95 по-малко.

Във всички детски градини и училища на територията на община Кирково се осъществява целодневна организация на обучение. Не съществува сериозен проблем за обхвата на децата. Има преместени ученици по собствено желание в училища на други общини, в следствие от миграционни процеси и търсене на работа от техните родители. Сградният фонд е в добро състояние. За пътуващите от селата деца и ученици е организиран превоз до училищата и населените места в които живеят.

По данни от Регионално управление на образованието – Кърджали броя на децата уязвими и рискови групи, вкл. от маргинализирани общности като ромите през учебната 2021/2022 г. е 399, от които 329 са в училищата.

Таблица 14 Брой деца от уязвими групи на територията на община Кирково

СУ/ОУ/ДГ	Учебни години	Брой ученици	Брой педагогически специалисти	Брой непедагогически специалисти	Брой медиатори
СУ „Никола Йонков Вапцаров“ с. Бенковски	2017/2018	247	50	10	-
	2018/2019	240	50	10	-
	2019/2020	236	52	11	1
	2020/2021	231	52	11	1
	2021/2022	229	52	11	1
ОУ „Христо Смирненски“ с. Фотиново	2017/2018	107	13 щата	4.75 щата	0
	2018/2019	93	13 щата	4.75 щата	0
	2019/2020	91	13 щата	4.75 щата	0.5 щата
	2020/2021	82	13 щата	4.75 щата	0.5 щата
	2021/2022	80	12 щата	4.00 щата	0.5 щата
ОУ „Устрем“ с. Старово	2017/2018	39	8	2	
	2018/2019	35	8	2	
	2019/2020	29	8	2	
	2020/2021	32	8	2	
	2021/2022	20	8	2	
ДГ „Мики	2017/2018	114	11	9	-

www.eufunds.bg

Под-мярка 19.1 „Помощ за подготвителни дейности“ на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“, финансиран от Програма за развитие на селските райони, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони.

СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКО ПРОЧУВАНЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА МИГ КИРКОВО –
ЗЛАТОГРАД

Маус“ с. Бенковски	2018/2019	107	11	9	-
	2019/2020	-	11	9	-
	2020/2021	-	11	9	-
	2021/2022	-	12	11	-
ДГ „Слънце“ с. Фогиново	2017/2018	-	4	5	
	2018/2019	-	4	5	
	2019/2020	43	4	5	
	2020/2021	33	4	5	
	2021/2022	37	4	5	
ДГ „Снежанка“ с. Добромирци	2017/2018	16	2	2	
	2018/2019	15	2	2	
	2019/2020	22	2	2	
	2020/2021	-	2	2	
	2021/2022	16	2	2	
ДГ „Мир“ с. Старово	2017/2018	18	2	2	
	2018/2019	18	2	2	
	2019/2020	20	2	2	
	2020/2021	21	2	2	
	2021/2022	-	2	2	
ДГ „Мечо Пух“ с. Хаджийско	2017/2018	-	2	2	
	2018/2019	-	2	2	
	2019/2020		2	2	
	2020/2021		2	2	
	2021/2022	17	2	2	

Данни: Регионално управление на образованието - Кърджали

Съгласно Решение №991 от 08.12.2022 г. на Министерски съвет за приемане на Списък на средишните детски градини и училища в Република България всички училища и детски градини на територията на общината са средишни. ОУ „Устрем“ с. Старово, ОУ „Васил Левски“ с. Дрангово, ОУ „Васил Левски“ с. Тихомир, ДГ „Славейче“ с. Дрангово и ДГ „Граничар“ с. Тихомир и ДГ „Мир“ с. Старово са включени в Списъка на защитените детски градини и защитени училища в Република България, съгласно Решение №994/09.12.2022 г. на Министерски съвет.

Детска градина ще бъде обявявана за защитена, когато нейното закриване би довело до необходимост най-малко осем деца в задължителна предучилищна възраст да пътуват на 14 и повече километра извън населеното място, в което живеят. Другият случай, в който тя става защитена, е ако поне на пет деца се налага да пътуват не по-малко от 20 километра до най-близката друга градина или училище, които организират предучилищно обучение. За защитена може да се определи и част от детска градина, която се намира в друго населено място, ако отговаря на критериите.

Критериите за обявяване на защитено училище са различни за различните степени на образование. Основно училище (I-VII клас) става защитено в случай, че ако бъде закрито или преобразувано, поне 10 деца ще трябва да пътуват на 20 и повече километра до най-близкото

СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКО ПРОЧУВАНЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА МИГ КИРКОВО – ЗЛАТОГРАД

училище. От осми до десети клас училището влиза в списъка, ако най-малко 15 ученици ще пътуват на повече от 30 километра.

На територията на **община Златоград** са разположени общо 5 училища и 5 детски градини и 1 детски комплекс - Център за подкрепа за личностно развитие /ЦПЛР/.

Таблица 15 Списък на детски градини на територията на община Златоград по населени места

Детска градина	Населено място
ДГ „Щастливо детство“	с. Старцево
ДГ „Детелина“	с. Ерма река
ДГ „Детски свят“	с. Долен
ДГ „Снежанка“	гр. Златоград
ДГ „Радост“	гр. Златоград

Данни: Общинска администрация Златоград

В община Златоград функционира две заведения тип детски ясли. Материалната база в детските ясли и детската кухня е на сравнително добро ниво, като ремонти се извършват само при необходимост.

Всички детски градини разполагат със собствени сгради, на които е извършен ремонт във връзка с въвеждането на енергоефективни мерки.

По данни на НСИ през учебната 2021/2022 г. броя на децата в детските градини е 281, всичките в целодневни детски групи. Броя на учителите за същия период е 36 или средно по 8 деца на учител. Наблюдава се леко увеличение в броя на децата през годините.

Таблица 16 Брой детски учители и деца в детските градини в община Златоград

учебна година	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022
Детски градини	5	5	5	5
Детски учители	27	29	32	36
Деца	261	282	290	281

Данни: НСИ

В община Златоград има общо 5 училища – едно средно и едно основно училище на територията на град Златоград, две основни училища в селата Ерма река и Долен и едно средно училище в село Старцево.

Таблица 17 Списък на училищата на територията на община Златоград по населени места

Училище	Вид	Населено място
СУ „Св. Княз Борис I“	СУ (I - XII клас)	Старцево
СУ „Антим I“	СУ (I - XII клас)	Златоград

www.eufunds.bg

Под-мярка 19.1 „Помощ за подготвителни дейности“ на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“, финансиран от Програма за развитие на селските райони, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони.

**СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКО ПРОЧУВАНЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА МИГ КИРКОВО –
ЗЛАТОГРАД**

ОУ „Васил Левски“	основно (I-VII клас)	Ерма река
ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“	основно (I-VII клас)	Долен
ОУ „Васил Левски“	основно (I-VII клас)	Златоград

Броят на децата в училищата намалява, което се дължи отчасти на ниската раждаемост и отрицателния естествен прираст в общината.

През учебната 2021/2022 г. общия брой ученици на територията на община Златоград е 817, докато през учебната 2018/2019 г. той е бил 906. По данни на НСИ, преподавателите в общообразователните училища в края на разглеждания период са 106.

Таблица 18 Ученици и преподаватели в училищата на територията на община Златоград

учебна година	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022
Учащи, в т.ч.:	906	843	820	817
<i>начално образование</i>	331	311	285	252
<i>прогимназиално образование</i>	211	214	221	250
<i>средно образование</i>	364	318	314	315
Преподаватели	111	425	110	106

Данни: НСИ

По данни на Регионално управление на образованието – Смолян на територията на община Златоград за учебната 2021/2022 г. има 1 дете от уязвими и рискови групи, вкл. от маргинализирани общности като ромите и 12 педагогически и непедagogически персонал, вкл. образователни медиатори, работещи в мултикултурна образователна среда.

На територията на учебните заведения в община Златоград няма изградена инфраструктура за хора с увреждания. В СУ „Антим I, Златоград има рампа, с която първи етаж от сградата е достъпен за лица с увреждания.

Развитието на образованието е един от основните ангажименти на територията на МИГ Кирково - Златоград.

Във връзка с планирането на СВОМР на МИГ Кирково – Златоград, бе изготвено и изпратено писмо до Регионалните управления на образованието в Смолян и Кърджали, с молба за мнение относно това, какви дейности в областта на образованието са необходими на територията на МИГ и следва да бъдат включени в стратегията и финансирани от Програма „Образование“. След получен отговор от страна на РУО – Смолян като необходими мерки на територията на МИГ бяха изведени, като следва:

- Повишаване на уменията на децата и учениците за обучение и общуване в мултикултурна среда, включително психологическа подкрепа и допълнителни обучения за деца/ученици с образователни затруднения, в т.ч. допълнителни обучения по български език, споделяне на културна идентичност и ценности.
- Повишаване на капацитета и квалификацията на педагогическите специалисти и непедagogическия персонал, вкл. образователните медиатори за работа в мултикултурна образователна среда.

www.eufunds.bg

Под-мярка 19.1 „Помощ за подготвителни дейности“ на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“, финансиран от Програма за развитие на селските райони, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони.

СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКО ПРОЧУВАНЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА МИГ КИРКОВО – ЗЛАТОГРАД

- Насърчаване създаването на училищни общности, в които ученици, родители, учители и лидерски екип развиват умения за ефективно и равноправно взаимодействие в мултикултурна образователна среда
- Подкрепа за интензивна работа с родители: кратки обучения на родители относно техните права и задължения, свързани с образованието на децата им и за формиране у тях на мотивация за активно приобщаване на децата им в системата на предучилищното и училищното образование, в т.ч. чрез участие на образователни медиатори
- Подкрепа за осигуряване на достъп до качествено образование и за преодоляване на нефинансови бариери в малките населени места и в труднодостъпните райони, чрез осигуряване на транспорт, хранене, ученическо общежитие; мобилност на преподаватели и адаптиране към работна среда в различни райони и с различни групи ученици, вкл. адаптационни програми и социални пакети за млади учители.
- Подкрепа за ангажиране на местните общности с образователната институция, чрез инициативи като например доброволчески кампании в подкрепа на съответното училище.

4. Здравеопазване

На територията на **община Кирково** няма болнични заведения. Здравното обслужване се осъществява от лечебни заведения за извън болнична помощ. Най-близките болници, от които се обслужва населението на община Кирково са многопрофилните болници за активно лечение (МБАЛ) в гр. Момчилград, гр. Кърджали и гр. Златоград. Има разкрити два филиала за спешна медицинска помощ в с. Кирково и с. Чорбаджийско, като към филиала за спешна медицинска помощ - Кирково са разкрити два изнесени мобилни екипа в с. Фотиново и с. Бенковски. Незаетите лекарски практики, разпокъсаността и отдалечеността едно от друго на населените места, липсата на млади специалисти води до влошаване на здравния статус не само на младите хора, но и на цялото население на общината.

По данни на НСИ към 31.12.2021 г. на територията на община Кирково има 7 общопрактикуващи лекари, 10 лекари по дентална медицина и 13 медицински специалисти по здравни грижи.

Предвид броя и възрастовата структура на населението лекарите и стоматолозите са недостатъчни и те не са в състояние да осигуряват ефективно доболнично здравно обслужване на населението. Процесът по обслужване се затруднява още повече от многото на брой и отдалечени едно от друго населени места. Подобряването на медицинското обслужване е свързано с привличане на специалисти в малките населени места, инвестиции в сграден фонд и провеждане на здравни кампании за превенция на обществено значими заболявания.

Основни фактори за лошия здравен статус при ромите и другите социално уязвими групи са бедност, лоши жилищни и хигиенни условия, по-ниска здравна култура и

www.eufunds.bg

Под-мярка 19.1 „Помощ за подготвителни дейности“ на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“, финансиран от Програма за развитие на селските райони, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони.

СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКО ПРОЧУВАНЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА МИГ КИРКОВО – ЗЛАТОГРАД

нездравословен начин на живот. Голям процент от лицата от социално уязвимите групи са здравно не осигурени или с прекъснати здравноосигурителни права, което ги лишава от достъп до публични медицински услуги. Най-голяма е заболяемостта при децата и хората над 50 годишна възраст. Липсата на педиатри и специалисти води до увеличаване на заболяемостта сред тези групи хора. През последните години има практика в общината да идват мобилни екипи за прегледи и ранна диагностика на остеопороза, рак на млечната жлеза, очни болести и болести на сърдечно съдовата система.

Таблица 19 Видове лечебни заведения на територията на община Кирково

Видове лечебни заведения	брой
Лекари, в т.ч. общопрактикуващи лекари	7
Лекари по дентална медицина	10
Медицински специалисти по здравни грижи	13
Филиали за СМП	2
Мобилни екипи	2
Детска ясли	1
Аптеки	5
Дрогерии	7
Детски градини	13

Източник: РЗИ – Кърджали и НСИ

Здравната структура в **община Златоград** се състои от едно лечебно заведение за болнична помощ – многопрофилна болница, три лечебни заведения за извънболнична помощ (един медицински център (МЦ) и два самостоятелни медико - диагностични и медико – технически лаборатории), както и едно звено за бърза и неотложна медицинска помощ. Спешната медицинска помощ на населението на общината се извършва от Филиал на Центъра за спешна медицинска помощ – Смолян. Филиалът на ЦСМП – Златоград обслужва населението общините Златоград и Неделино.

Болничната помощ в общината се предоставя от МБАЛ „Проф. Д-р Асен Шопов“ ЕООД. През 2014 година се реализира проект, с който се модернизира здравната инфраструктура. С неговото успешно изпълнение се въведе в експлоатация специализирано, модерно и ефективно медицинско оборудване за прилагане на високотехнологични болнични дейности и предоставяне на висококачествено болнично обслужване на населението. Основните дейности на проектното предложение включват доставка на модерно, специализирано медицинско оборудване за осигуряване висококачествена диагностика, лечение и долекуване - доставка на 68 различна по вид медицинска апаратура; строително-монтажни работи за привеждане на помещенията за инсталация на апаратурата към необходимите изисквания и осигуряване на достъп до здравна помощ на всички групи в неравностойно положение, чрез ремонт на съществуващи подходи и реализиране на нови с

www.eufunds.bg

Под-мярка 19.1 „Помощ за подготвителни дейности“ на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“, финансиран от Програма за развитие на селските райони, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони.

СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКО ПРОЧУВАНЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА МИГ КИРКОВО – ЗЛАТОГРАД

доставка на необходимите съоръжения за достъп до здравна инфраструктура на МБАЛ. Всички тези дейности осигуряват разширяване на предлаганите здравни услуги чрез разкриването на отделение за долекуване и подобряват в достатъчна степен материално-техническата база на МБАЛ „Проф. д-р Асен Шопов“ ЕООД, гр. Златоград“. Към 2021 г. болницата разполага с общо 75 легла.

В детското отделение в болницата има стая за солна терапия за най-малките пациенти.

Към 2021 г. населението на общината се обслужва от 27 лекари (в т.ч. 5 общопрактикуващи), 10 лекаря по дентална медицина и 54 медицински специалисти по здравни грижи.

Таблица 20 Видове лечебни заведения на територията на община Златоград

Видове лечебни заведения	брой
Болнични заведения	1
Лекари, в т.ч. общопрактикуващи лекари	27
Лекари по дентална медицина	10
Лечебни заведения за извънболнична помощ	3
Медицински специалисти по здравни грижи	54
Филиал Златоград към ЦСМП Смолян	1
Детска ясли	2
Аптеки	3
Дрогерии	1
Детски градини	5
Лица практикуващи неконвенционални методи	1

Източник: РЗИ – Смолян и НСИ

На територията на МИГ Кирково – Златоград няма денонощни аптеки.

5. Социални структури и услуги

На територията на **община Кирково** няма изградени специализирани институции за предоставяне на социални услуги. Социални услуги, извършвани в общността се предоставят от „Дневен център за деца и младежи с увреждания” - Добромирци, който функционира като държавно делегирана дейност и се управлява от общинската администрация. Лицата, ползващи услугата към 31.12.2022 г. са 15.

Дневният център за деца с увреждания предлага комплекс от социални услуги за цялостно обслужване на децата през деня, които са свързани с предоставянето на храна, задоволяване

СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКО ПРОЧУВАНЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА МИГ КИРКОВО – ЗЛАТОГРАД

на ежедневните, здравните, рехабилитационни потребности, организация на свободното време и личните контакти.

По данни на Дирекция „Социално подпомагане“ – Кирково за периода 2017 – 2021 г.:

- Брой деца с увреждания – 44;
- Деца, отглеждани в приемни семейства и при близки и роднини – 21;
- Деца, настанени в резидентен тип грижа – 0;
- Деца, жертва на насилие и трафик – 3;
- Деца в многодетни семейства – 45;
- Деца на самотни родители – 29;
- Брой възрастни хора с увреждания – 3019;
- Брой самотно живеещи стари хора – 5;
- Рискови групи безработни – 54, които са на ежемесечно подпомагане от ДСП-Кирково.
- Брой лица, получаващи социални помощи – по пол и възраст – жени 47, мъже 44;

Съгласно *Общинската стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Кирково (2023-2024)*, на територията на общината има общо 15 медицински специалисти, 1 рехабилитатор, ресурсни учители и психолози.

Таблица 21 Кадрова осигуреност със специалисти в социални и други институции на територията на община Кирково

Специалисти	Брой
Медицински специалисти	15
Рехабилитатори	1
Логопеди	
Ресурсни учители	1.5
Психолози	1.5

Родителите на децата с увреждания, включените в интегрираното обучение, имат сериозен дефицит на информираност по отношение на правата, отговорностите, начините на взаимодействие с образователните институции и отделните специалисти. В детските градини и училищата на територията на община Кирково се работи непрекъснато за преодоляване на тези проблеми.

Приобщаващото и интегрирано образование имат широки социални измерения, затова са необходими не само мерки в образованието, но и единство на всички страни: ресурсни и общообразователни учители, родители, общественост и институции. Равният достъп означава достъп до качествено образование на всички деца. Това не означава еднаква грижа спрямо всички деца, а диференциране на грижата спрямо техните различни потребности.

Основните потребности на децата с увреждания са:

----- www.eufunds.bg -----
Под-мярка 19.1 „Помощ за подготвителни дейности“ на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“, финансиран от Програма за развитие на селските райони, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони.

**СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКО ПРОЧУВАНЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА МИГ КИРКОВО –
ЗЛАТОГРАД**

- Достъп до образование в общообразователни училища;
- Равен достъп до услуги и възможности заедно с техните връстници;
- Осигуряване на достъп до адекватна здравна грижа;
- Придобиване на умения и навици за самостоятелен живот;
- Осигуряване на достъпна архитектурна среда, особено в изолираните малки населени места;
- Осигуряване на възможности за професионална квалификация и реализация;
- Осигуряване на подкрепяща среда за семейството и близките на децата с увреждания;
- Интеграция в общността.

На територията на **Община Златоград**, функционират следните социални заведения:

Таблица 22 Социални заведения на територията на община Златоград

№	Социална услуга	Местоположение	Вид	Финансиране	Капацитет
1.	Дневен център за деца и младежи с увреждания „Зора“	общ. Златоград, гр. Златоград, ул. „Беловидово“ № 35	социална услуга в общността, мобилна услуга	Делегирана от държавата дейност, доставчик Община Златоград	25 потребители
2.	Център за социална рехабилитация и интеграция (ЦСРИ)	общ. Златоград, гр. Златоград, ул. „Славей“ № 1	социална услуга в общността, предоставят се мобилни услуги по домовете	Делегирана от държавата дейност, доставчик Община Златоград	50 потребители
3.	Център за обществена подкрепа (ЦОП)	общ. Златоград, гр. Златоград, ул. „Славей“ № 1	социална услуга в общността	Делегирана от държавата дейност, доставчик Община Златоград	35 потребители

Дневният център за деца и лица с увреждания предлага комплекс от социални услуги за цялостно обслужване на потребителите през деня като предоставяне на храна, здравни грижи, рехабилитационни процедури, организация на свободно време, семейно консултиране и подкрепа.

Предоставянето на услугата ЦСРИ цели подкрепа на индивидуалното развитие, поддържане и придобиване на нови способности и самостоятелност на лица с различни вид и степен на увреждане, както и подкрепа на лица от различни рискови групи, чрез целенасочени дейности за интеграция и превенция на социалното изключване. Услугата включва разнообразни консултативни, терапевтични и рехабилитационни дейности, насочени към създаване, поддържане и разширяване на социалните умения, както и обучение за водене на самостоятелен начин на живот.

www.eufunds.bg

Под-мярка 19.1 „Помощ за подготвителни дейности“ на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“, финансиран от Програма за развитие на селските райони, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони.

Центърът за обществена подкрепа е комплекс от социални услуги, предназначени за деца и семейства с цел предотвратяване на изоставянето на децата и настаняването им в специализирани институции, превенция на насилието и отпадане от училище, деинституализация и реинтеграция на деца, обучение в умения за самостоятелен живот и социална интеграция на деца от институции, консултиране и подкрепа на семейства в риск, оценяване, обучение и подкрепа на приемни родители и осиновители, консултиране и подкрепа на деца с поведенчески проблеми и прояви.

На територията на Община Златоград функционират четири сдружения с нестопанска цел на хора с физически и сетивни увреждания и два клуба на пенсионера - един в гр. Златоград и един в с. Старцево. Ежегодно Община Златоград подпомага финансово тяхната дейност, като целта е осигуряване на социални контакти и психо-социална подкрепа, което да спомогне за намаляване риска от тяхната социална изолация.

Основните демографски проблеми (застаряване на населението, миграцията и безработица) са и факторът определящ рисковите групи сред населението: възрастните самотно живеещите лица, деца на самотно живеещи родители и такива, на които родителите са в чужбина. Сред най-уязвими са самотно живеещите които се увеличават, както и нуждите им от подкрепа в ежедневието, особено в изолирани малки населени места, с крайно ограничен достъп до здравни грижи и услуги.

6. Спорт

По данни на общинска администрация **Кирково**, спортната дейност на територията на общината се осъществява от два футболни клуба – ФК “Граничар” с. Кирково и ФК “Върбица” с. Бенковски и един волейболен клуб „Кирково – 2015“. По европейски програми и собствени средства са обновени и изградени спортни площадки в селата Фотиново, Островец, Шопци, Горно Кирково, с. Фотиново – махала Загоричене, Кирково, Добромирци и други населени места.

Община Кирково разполага със закрит плувен басейн, който се намира във физкултурния салон в СУ “Отец Паисий” с. Кирково. Той е предназначен за ученици и се използва от деца и младежи от съседни общини.

Ученическият спорт заема централно място в развитието на спорта като цяло, освен в часовете по физкултура учениците допълват следобедните си занимания с извънучилищна /секционна/ дейност по различните видове спорт в учебните заведения. Най-голям интерес предизвикват футболът и хандбалът.

Община Златоград подкрепя развитието на масовия детско-юношески спорт, чрез финансово подпомагане и стимулиране на клубната дейност. Усилията са насочени към подобряване на съществуващата материална база и създаване на условия за пълноценното ѝ използване.

Спортна база на територията на **Община Златоград** се състои от:

- Спортен център - „Златоград“ - стадион, включващ зала за спорт на закрито.

СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКО ПРОЧУВАНЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА МИГ КИРКОВО – ЗЛАТОГРАД

- Спортна площадка „Червено игрище”, която е в отлично функционално състояние. Подходяща за провеждане на общински и областни състезания по баскетбол, волейбол и тенис на корт, както и спорт в свободното време за всички желаещи.
- Многофункционални спортни площадки в гр. Златоград и село Долен.
- Спортен център при ОУ „Васил Левски” Златоград.
- Открита спортна площадка при ОУ „Васил Левски” с. Ерма река, състояща се от баскетболно игрище с асфалтова настилка, в добро функционално състояние, подходящо за спорт в свободното време.
- Физкултурен салон в СУ „Антим I” гр. Златоград, включващ открита спортна площадка и салон.
- Спортна зала на два етажа и открита спортна площадка при СУ „Св. Княз Борис I” с. Старцево
- Плувен басейн при ОУ „Васил Левски” гр. Златоград, с размери 25м./12,5м., пет плувни коридора, съблекални, бани и санитарни помещения, в много добро функционално състояние. Провежда се общински, областни и национални състезания, води се качествен учебен процес.

ИЗВОДИ

Предимства:

- Тенденция към увеличаване на населението на територията на МИГ Кирково – Златоград.
- Положителен механичен прираст.
- Увеличава се населението в под трудоспособна възраст.
- Намалява равнището на безработица.
- Учебните заведения и детските градини са в добро състояние.
- Изградена мрежа от социални услуги на територията на община Златоград.
- Наличие на добра спортна база и наличие на условия за развитие на спорта и спортните състезания.

Недостатъци:

- Обезлюдяване на селата.
- Отрицателен естествен прираст, ниска раждаемост, застаряване на населението и висока смъртност.
- Проблемна възрастова структура.
- Населението в над трудоспособна възраст е два пъти повече от това в под трудоспособна възраст.
- Намалява броя на населението в трудоспособна възраст.
- По-високо равнище на безработицата в сравнение със средното за страната.
- Висок брой нискообразовани безработни.
- Увеличава се броя на безработните хора с увреждания.

----- www.eufunds.bg -----

Под-мярка 19.1 „Помощ за подготвителни дейности” на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие”, финансиран от Програма за развитие на селските райони, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони.

- Наличие на неактивни лица.
- Трудовият потенциал е с незадоволителни качествени характеристики
- Намалява броя на учениците в училищата.
- На територията на учебните заведения няма изградена инфраструктура за хора с увреждания.
- Липса на финансов ресурс за развитие на социалните услуги.
- Липса на болнична помощ на територията на община Кирково.
- Липса на денонощни аптеки на територията на МИГ.

IV. КУЛТУРНО-ИСТОРИЧЕСКИ ХАРАКТЕРИСТИКИ

Читалищата са едни от първите културни институции, носители на българския дух и култура през вековете, откликват на нуждите и потребностите на местното население, участват активно в обществения живот. Читалищата са обществена организация, отворена към всички членове на общността и характеризираща се с общодостъпност на дейностите си. Народните читалища носят в себе си нематериалното културно наследство, традициите, образование, възпитание и благотворителност, които са в основата на тяхната дейност в полза на обществото. Читалищата са традиционни самоуправляващи се културно-просветни сдружения, които изпълняват и държавни културно-просветни задачи. Съгласно Закона за народните читалища, те са юридически лица с нестопанска цел, които се управляват от общото събрание, състоящо се от всички негови членове, имащи право на глас.

На територията на **община Кирково** съществува изградена мрежа от 12 народни читалища, чрез които се реализира културния и духовен живот:

- Народно читалище „Никола Вапцаров 1947”, с. Кирково;
- Народно читалище „Възраждане 1928 г.”, с. Бенковски;
- Народно читалище „Васил Левски 1952”, с. Дрангово;
- Народно читалище „Пробуда 1948”, с. Фотиново;
- Народно читалище „Родопска пробуда 1935”, с. Тихомир;
- Народно читалище „Васил Априлов 1947”, с. Чорбаджийско;
- Народно читалище „Христо Смирненски 1954”, с. Чакаларово;
- Народно читалище „Елин Пелин 1979”, с. Долно Къпиново;
- Народно читалище „Искра 1958”, с. Домище; - НЧ „Христо Ботев 1963”, с. Завоя;
- Народно читалище „Пеньо Пенев 1985”, с. Кърчовско;
- Народно читалище „Христо Ботев 1952”, с. Добромирци.

Всички са регистрирани съгласно Закона на народните читалища и са вписани в регистъра на Министерството на културата.

В пет от читалищата на територията на община Кирково се развива дейност по програмата „Глобални библиотеки – България” - НЧ "Н. Й. Вапцаров" с. Кирково, НЧ "Родопска

www.eufunds.bg

Под-мярка 19.1 „Помощ за подготвителни дейности” на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие”, финансиран от Програма за развитие на селските райони, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони.

пробуда" с. Тихомир, НЧ "В. Левски" с. Дрангово, НЧ "Възраждане" с. Бенковски и НЧ "Пробуда" с. Фотиново, които предоставят безплатни услуги за хората от съответните населени места. Народните читалища са основен фактор в развитието на местната култура в частност и като цяло на българската култура. Тяхната основна дейност, като традиционни самоуправляващи се български културно-просветни сдружения в населените места, е да осъществяват културен живот и приобщаване на населението към постиженията на науката, изкуството и културата. Да работят за запазване на обичаите и традициите на българския народ и утвърждаване на националното самосъзнание. Да организират инициативи като: фестивали, събори, тържества, и други на местно, регионално и национално ниво. Изградените към читалищата в община Кирково художествени самодейни състави осъществяват богата художествена творческа дейност. Общинска администрация – Кирково, съвместно с културни организации организира честването на националните празници, бележити дати и годишнини.

Историческото наследство на района дава възможност за развитие на алтернативен туризъм. На територията на общината съществуват множество исторически останки от различни епохи, сред които:

- Тракийска крепост при връх Боатепе и махала Златолист;
- Скални тракийски гробници до селата Подкова и Веслец;
- Късноантична и средновековна крепост и селище в местността Асара край с. Крилатица, обявена през 1996 г. за археологически паметник на културата;
- Античен некропол в същата местност - паметник на културата;
- Антично селище със светилище при с. Загоричене;
- Скални ниши в с. Растник - местността Манчая кая;
- Скални гъби в с. Добромирци;
- Средновековно селище - с. Орлица;
- Цистов некропол - с. Априлци;
- Тракийско селище и могилен некропол - с. Домище;
- Скално светилище, късноримско селище и средновековно селище - с. Първица;
- Средновековно селище - с. Островец;
- Праисторическа селищна могила - с. Подкова.

Основният проблем с историческите забележителности е свързан с тяхното състояние – скалните гробници са ограбени, запазени са само основите на крепостите. Липсват достатъчно финансови средства за охрана, консервиране, социализиране и експониране. Историческото наследство на община Кирково е предпоставка за развитие на културно-исторически и познавателен туризъм.

Районът предлага обозначени маршрути до различни културни паметници и исторически местности. На територията има изградени редица религиозни храмове с културно-историческа и архитектурна ценност.

- Средновековна църква - с. Добромирци.

www.eufunds.bg

Под-мярка 19.1 „Помощ за подготвителни дейности“ на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“, финансиран от Програма за развитие на селските райони, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони.

- Джамията в село Бенковски (община Кирково) е голяма и внушителна, наскоро реновирана сграда, намираща се близо до центъра на селото. Обектът е действащ и тук се събират на молитви мюсюлмани от целия регион. В двора на джамията се намира друга забележителност на село Бенковски - Вековно дърво (зимен дъб), което е на повече от 200 години.
- Джамията на седемте девойки (Еди къзлар джамиси), с. Подкова, община Кирково. Обектът е недвижима културна ценности, възстановен е през 2009 г.

Културно исторически забележителности в община Кирково

Куполна гробница край с. Старейшино. "Пунар кая" (Скалния кладенец) представлява куполна гробница, намираща се в района на с. Старейшино. От нея извира вода, която се събира в два малки, изсечени на пода басейна - кръгъл и правоъгълен, които са съединени с улей. Водата се извежда извън гробницата. В представите на местното население обектът се свързва с поверие за лечебни свойства както на мястото, така и на бликащата от него вода. Обектът се посещава от много хора на 6 май - Гергьовден (Хъдърлез).

Скална гробница - мах. Веслец, с. Бенковски. Местните хора я наричат "Дупчения камък". Намира се в близост до пътя за с. Мъглене, вдясно от шосето, на около 300 метра след последните къщи на мах. Веслец. Гробницата е ограбена още в древността. Куполът е пробит допълнително и така се е образувало провирало. Хората вярват в лековитата сила на мястото и често търсят там лек за болки, които "идват и си отиват" (ревматизъм, шарка, стресови неврози и др.). След като се промушат 3 пъти през отвора (отдолу-нагоре), те оставят част от дреха на близкото дърво с надежда болестта да остане там.

Скална гробница, с. Мъженц. Добре запазена куполна гробница с пещерообразна форма. Има сравнително голям, добре открояващ се вход, по края на който личи жлеб от затваряща го плоча. Изсечена е в основата на заоблен от ветровете пясъчник, на лесно и достъпно място.

Тракийски ниши край с. Фотиново. Изсечени са в пясъчниците по левия бряг на река Върбица, веднага след завоя по моста след село Крилатица в посока Фотиново. Там реката е с много широка речна тераса. Нишите са 6 на брой, с различна големина. Малко след тях, на около 200 метра в скалите има древни изсичания, улеи и скална гробница. Забележка: Районът е достъпен, в близост до асфалтовия път. Забелязват се трудно поради прорасли дървета.

Културната инфраструктура на **община Златоград** обхваща местните музеи, Етнографски ареален комплекс, библиотеки, заедно с традиционните и специфични за българския културен живот читалища. Повечето елементи на културната инфраструктура са съсредоточени в общинския център, като изключение са читалищата, които функционират в града и големите села от общината.

Музейна сбирка „Просветното дело в Средните Родопи“

Създадена е през 1976 година. Разположена е в сградата на Взаимното училище, построено през 1852 година. Експозицията е разположена в някогашните класни стаи, на двата етажа на училището. Притежава богата сбирка, с оригинални учебни пособия-карти, учебници, глобус, каменни плочи за писане, калеми, чинове.

Обособено е жилище на учителя, което показва автентична уредба на възрожденска уредба на Златоградска стая-бита от 19-20 век. Има и учителска стая, с оригинални виенски мебели. Разполага с богат снимков материал.

Музейна сбирка на съобщенията

Тя е единствената в България от този род. Музеят е обявен през 1987 година и се намира под управлението на Български пощи. Експозицията е разположена на 200 кв.м в реставрирана къща в ЕАК, обявена за паметник на културата. Съдържа много богат снимков материал и документи, касаещи историята и поминъка на града от създаването на първата българска поща.

В нея се помещават над 300 музейни единици: марки, стари телефонни и телеграфни апарати, фотоси, морзови апарати, кантари, ръчни пощенски теглилки, ведомост за заплати от 1913 година, пощенски трактове. Включва и документи, богат библиотечен архив, фотоархив. Пощенският музей приема туристически и местни групи, работи и като редовна пощенска станция, която извършва всички видове услуги.

Етнографски музей – 2001 година

Историко-етнографската музейна експозиция се намира в една от двете сгради, съставляващи своеобразен архитектурен ансамбъл - от втората половина на XIX век, който носи името на някогашните си стопани „Александрови къщи”.

Читалищата на територията на Община Златоград са четири, едно в град Златоград и общо три в селата Старцево, Ерма река и Долен:

- Образцово народно читалище "Просвета-1908" - гр. Златоград;
- Читалище „Прогрес 1939” – с. Старцево;
- Читалище „Орфей-1947” – с. Ерма река;
- Читалище „Искра-1997” - с. Долен.

Те развиват многостранна дейност – библиотечно – информационна, културно-просветна, любителско-художествено творческа и др., имат изключително значение за съществуващото културно многообразие и заедно с другите институции са фактор в сферата на образованието, творчеството и иновациите.

Библиотечната дейност е една от основните дейности на читалищата. В библиотеките се събират, обработват, организират, съхраняват и предоставят за обществено ползване библиотечни и информационни услуги за населението. Библиотеките осигуряват свободен достъп за своите читатели. Като основна тяхна дейност е привличане на нови читатели сред обществото и създаване на трайни навици за четене и получаване на знания и умения.

Библиотеките с помощта на различни методи и форми на работа (уреждане на кътове с литература, срещи с ученици, срещи с писатели и литературни четения и др.), създават условия за пълноценно използване на библиотечния фонд. С цел да отговорят на съвременните потребности през последните години се налага библиотеките да предоставят компютърни и интернет услуги, които се налагат като все по-необходими в ежедневната работа. Чрез тях се осигурява на местната общност възможност за допълнителна информация, знания и комуникация.

За решаването на проблеми, свързани с остарялата материално-техническа база и недостиг на средства за ремонт и поддръжка, модернизация на движимата материална база, се изисква активното партньорство с местните власти и Министерството на културата.

Църквите на територията на града са две. Мюсюлманските храмове в град Златоград са също два. Най-старата църква в Родопите „Успение Богородично” е построена през 1834 година, според преданието, за 40 нощи. Вкопана е близо метър и половина, с наклонен терен, трикорабна, четирискатна, леко разстлана. С влизането в нея човек слиза с няколко стъпала. Добре организираното вътрешно пространство е очертано с обли колони, които завършват с капители при сключване на аркадата. На иконостаса има ценни икони, като една от тях е на Захари Зограф. На редица икони личи отпечатък на отомански боздуган, дръзнал да оскверни християнската обител, разсичайки очите на светците, изобразени на иконите. Другата църква - „Св. Георги Победоносец” е построена през 1871 година. И двата храма са своеобразни архитектурни паметници, с богата история и обаятелност. Множество параклиси са изградени в околностите на града, главно по върховете на планинските масиви.

През годините читалищата са съхранили своята роля на културни и образователни центрове, развиващи библиотечна дейност и различни форми на любителското творчество. В малките населени места това са единствените центрове на културни прояви и културен живот. На територията на МИГ Кирково Златоград няма изградени и функциониращи театри и кина.

ИЗВОДИ

Предимства:

- Наличие на богато културно-историческо наследство.
- Добре развита читалищна дейност.

Недостатъци:

- Липса на средства за опазване на културно - историческото наследство.

V. ИКОНОМИЧЕСКИ ХАРАКТЕРИСТИКИ

1. Обща характеристика на икономиката на територията на МИГ

През последните години МИГ Кирково - Златоград се характеризира с общите белези на икономическото развитие на страната като цяло, но в двете общини в състоянието и структурата на икономиката има значителни разлики, основани на различната големина и развитие на всяка от двете общини.

На територията на община Кирково има ограничени залежи на полезни изкопаеми, предимно с местно значение. Основен отрасъл в структурата на икономиката е преработващата промишленост и търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети. Туризмът няма значимо присъствие в икономиката на общината. Основните селскостопански култури са техническите и зеленчуковите. Животновъдството е доминирано от говедовъдството, по-слабо развито е овцевъдството. Горското стопанство е осигурено с горски фонд, стопанисван от Държавно горско стопанство - Кирково.

Икономиката в община Златоград е добре развита, с диференцирана структура с основни отрасли: преработваща промишленост, търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети, туризъм, услуги, строителство, транспорт. Най-силно представеният сектор в община Златоград е промишлеността. Секторът е с дългогодишни традиции, базирани първоначално на силно развитото занаятчийско производство. Златоград се формира като процъфтяващ занаятчийски център в началото на ХХ-ти век. Наред с промишлените производства, основани на традиционното занаятчийско производство, се появяват и промишлени производства със стратегически характер в национален мащаб. Десетилетия наред община Златоград е с развита и работеща промишленост със завоювани позиции в отраслите:

- Минно-добивна промишленост
- Текстилна промишленост
- Шивашка промишленост
- Машиностроене и металообработка
- Дърводобивна и дървопреработваща промишленост
- Мебелна промишленост
- Хранително-вкусова промишленост

По-съществена концентрация на икономическите субекти е налична в рамките на град Златоград. В останалите населени места в общината няма съществена икономическа активност, с изключение на Ерма река, където е съсредоточена основната дейност на най-голямото предприятие от сектор добивна промишленост за добив на оловно-цинкови руди и най-голям работодател - „ГОРУБСО-Златоград” АД.

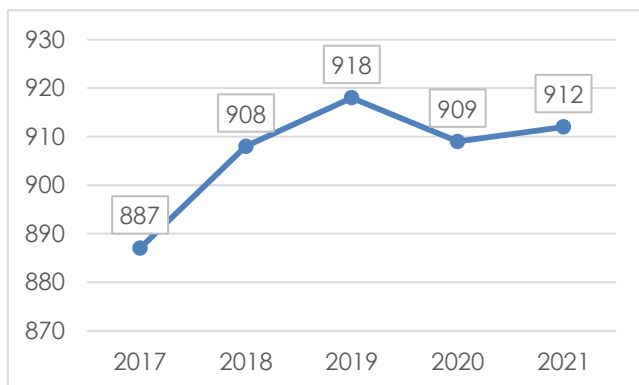
Селскостопанският фонд на община Златоград се характеризира с ниско продуктивните земи, с голяма пространствена разпокъсаност и разположени в труднодостъпни за механизано земеделско производство терени, но с добър потенциал за развитие на биологично земеделие и екологично животновъдство. Физикогеографските условия (преобладаващия планински характер на релефа) и структурата на поземлените ресурси, както и регулираната горскостопанска дейност, са фактори за развитието на горското стопанство.

2. Структура на икономиката

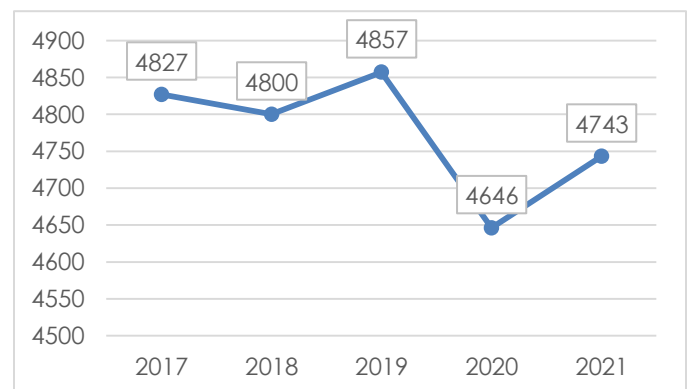
Броя на активните предприятия, извършващи дейности в отделните сектори е важен показател, които дава ясна представа за структурата на икономиката. Регистрираните предприятия на територията на МИГ Кирково – Златоград през 2017 г. са 887, докато през 2021 г., техният брой плавно се е увеличил до 912 или с 25 предприятия повече. Сред тях най-много на брой са микро предприятията – общо 831 броя. Те съставляват 91% от общия брой предприятия на територията. Малките предприятия са 64 или 7%, а средните – 16. Броя на средните предприятия се е увеличил почти три пъти от началото на разглеждания период, когато техният брой е бил едва 6. На територията на общините Кирково и Златоград има само едно предприятие категоризирано като голямо с над 250 души заети.

Въпреки увеличаващия се брой на предприятията на територията на МИГ, числеността на заетите между 2017 и 2021 г. е непостоянна. В началото на разглеждания период броя на заетите е 4827 души, през 2019 се наблюдава леко увеличение и броя на заетите достига 4857 души, в края на 2021 г. обаче техният брой намалява - общо 4743 заети. Най-голям е броят на заетите в средните предприятия – 1637 души, за сравнение през 2017 г. техният брой е бил едва 674 души. Микро предприятията са се увеличили с 13, но въпреки това броят на заетите в тях е намалял с 102 души или общо броят на заетите в микро предприятията за 2021 г. е 1579 души. Заетите в малките предприятия са 1090.

Фигура 17 Брой предприятия на територията на МИГ за периода 2017 - 2021 г.

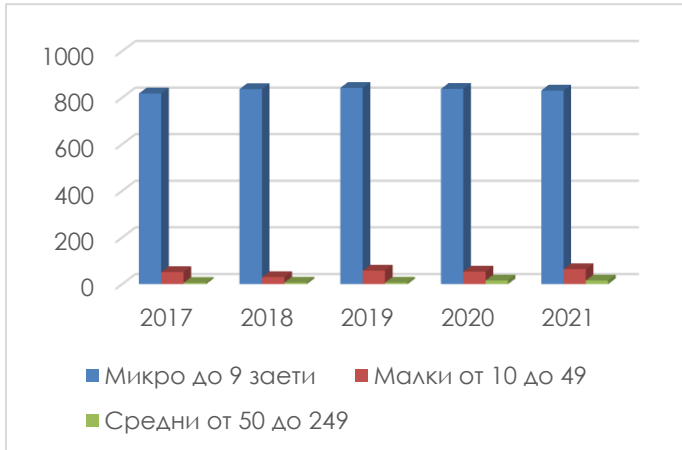

Фигура 18 Брой заети в предприятията на територията на МИГ за периода 2017 - 2021 г.

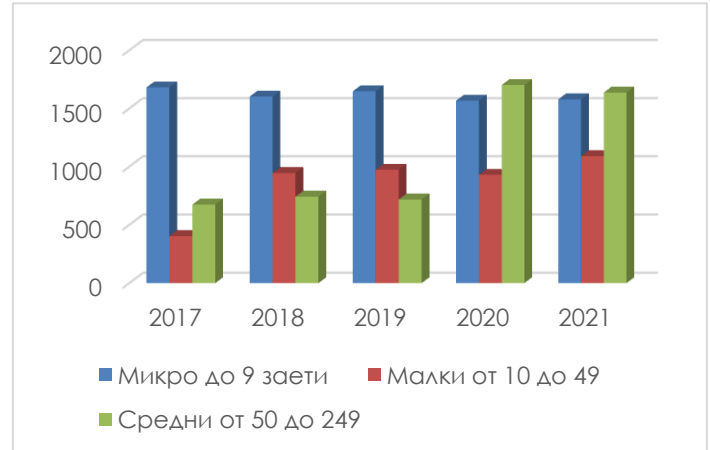

Фигура 20 Брой предприятия по категория за периода 2021 - 2027 г.

Фигура 19 Брой заети по категории предприятия за периода 2017 - 2021 г.

СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКО ПРОЧУВАНЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА МИГ КИРКОВО –
ЗЛАТОГРАД

Таблица 23 Основни икономически показатели на нефинансовите предприятия по групи предприятия на територията на МИГ за периода 2017 - 2021 г.

Групи предприятия според заетите в тях лица	Предприятия (брой)	Произведена продукция ¹ (хил. лв.)	Приходи от дейността (хил. лв.)	Нетни приходи от продажби (хил. лв.)	Разходи за дейността (хил. лв.)	Печалба (хил. лв.)	Заети лица ² (брой)	Наети лица ² (брой)	Разходи за възнаграждения (хил. лв.)	ДМА (хил. лв.)
2017 година										
МИГ Кирково - Златоград	887	171209	261716	250621	228123	32931	4827	4135	32289	73538
Микро до 9 заети	818	11657	65476	60823	55901	10080	1681	1040	2602	19661
Малки от 10 до 49	52	29230	70325	68735	65052	5611	404	388	6208	10523
Средни от 50 до 249	6	20123	21973	20854	20749	1152	674	671	5248	8783
Големи над 250
2018 година										
МИГ Кирково - Златоград	908	176471	275902	263976	257504	18760	4800	4091	36221	82593
Микро до 9 заети	837	32723	64158	61741	57675	7072	1602	942	6482	22677
Малки от 10 до 49	30	31406	78050	75906	71833	6084	945	910	6665	12263
Средни от 50 до 249	7	25179	26674	25016	25271	1327	742	739	6664	8913
Големи над 250
2019 година										
МИГ Кирково - Златоград	918	185231	294800	279562	271776	24211	4857	4112	40130	84547
Микро до 9 заети	842	42211	78260	75279	68077	10644	1648	952	7478	25287
Малки от 10 до 49	58	42589	89325	84313	81612	7664	973	454	7715	10239
Средни от 50 до 249	7	24492	26759	24799	25049	1553	718	1491	6828	9348
Големи над 250
2020 година										
МИГ Кирково - Златоград	909	194519	304012	283053	274561	28943	4646	3926	42062	88469

www.eufunds.bg

Под-мярка 19.1 „Помощ за подготвителни дейности“ на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“, финансиран от Програма за развитие на селските райони, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони.

СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКО ПРОЧУВАНЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА МИГ КИРКОВО –
ЗЛАТОГРАД

Микро до 9 заети	838	55155	101878	95233	89379	12957	1567	893	7971	23763
Малки от 10 до 49	54	38640	81496	78434	73242	8202	929	895	7838	24745
Средни от 50 до 249	16	77940	94648	86776	87226	6690	1702	1692	17761	27289
Големи над 250	1	22784	25990	22610	24714	1094	448	446	8492	12672
2021 година										
МИГ Кирково - Златоград	912	197250	327361	301380	300781	27181	4743	4017	44686	93021
Микро до 9 заети	831	45139	95171	88919	83586	12544	1579	911	8608	23135
Малки от 10 до 49	64	51841	112763	107967	103424	8737	1090	1044	9251	21367
Средни от 50 до 249	16	76852	95376	86847	89748	5790	1637	1627	18838	36005
Големи над 250	1	23418	24051	17647	24023	110	437	435	7989	12514

Данни: НСИ

¹ Показателят е изчислен по методологията на Структурна бизнес статистика.

² Данните са изчислени в еквивалент на пълна заетост.

(..) Конфиденциални данни.

(-) Няма случаи.

(.) Липсват данни.

СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКО ПРОЧУВАНЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА МИГ КИРКОВО –
ЗЛАТОГРАД

Важен показател за развитието на територията на МИГ, са данните за нетните приходи от продажби на нефинансовите предприятия по икономически дейности.

Таблица 24 Нетни приходи от продажби на нефинансови предприятия по икономически дейности на територията на МИГ (хил. лв.) за периода 2017 - 2021 г.

	2017	2018	2019	2020	2021
МИГ Кирково - Златоград	250,621	263976	279562	283053	301,380
Селско, горско и рибно стопанство	1,910	2765	3194	4356	3,868
Добивна промишленост	22610	17,647
Преработваща промишленост	72,051	83115	92849	98056	86,981
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	20	12	8
Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	-	-
Строителство	10,596	8847	16931	24943	23,285
Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	96,384	103415	114640	104059	136,767
Транспорт, складиране и пощи	6,439	7409	7883	15059	16,176
Хотелиерство и ресторантьорство	3,900	3999	7488	3095	6,432
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	6	1046	1246	1132	1,185
Операции с недвижими имоти	7	114	115	88	231
Професионални дейности и научни изследвания	1,835	1540	1812	1659	1,645
Административни и спомагателни дейности	1,018	484	2402	2127	674
Образование	10	75	138	122	94
Хуманно здравеопазване и социална работа	3,413	3766	3854	4285	4,985
Култура, спорт и развлечения	418	385	412	92	50
Други дейности	441	350	541	693	1,020

Водеща роля в икономиката на МИГ имат две основни дейности - **търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети и преработващата промишленост**, следвани от **строителството**. И в трите дейности, нетните приходи от продажби бележат ръст. Най-голямо увеличение по този показател има при строителството, което за изследвания период е увеличило стойностите си двойно, въпреки това неговият дял е само 7.7%. от общите нетни приходи от продажби за територията. Дейността търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети, регистрира ръст в нетните приходи от продажби с цели 42% или с 40 383 хил. лв. Стойностите в този сектор за 2021 г. са 136 767 хил. лв. или 45.4% от общата стойност на показателя за територията на МИГ. Увеличението на нетните приходи от продажби в преработващата промишленост е с 21% или с 14 930 хил. лв. повече от 2017 г. Делът на дейността по нетни приходи от продажби спрямо общите стойности на този показател за територията на МИГ е 28.9%.

Приходите от дейността в дейност търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети са се увеличили с 46%, тяхната стойност за 2021 г. е 142 346 хил. лв. и представлява 43.5% от общия дял. При преработващата промишленост също има увеличение на показателя

www.eufunds.bg

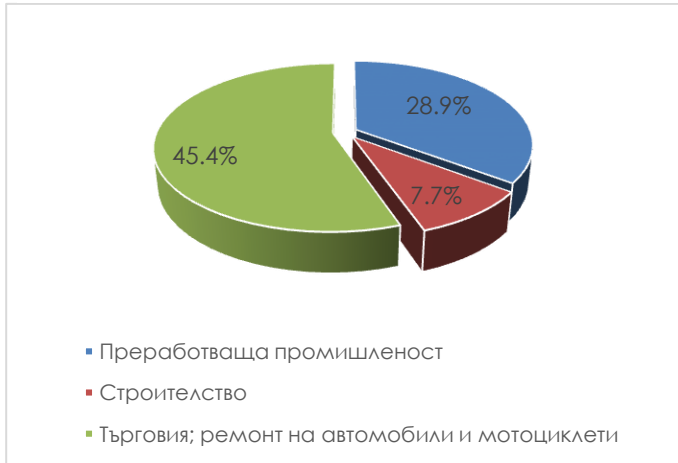
Под-мярка 19.1 „Помощ за подготвителни дейности“ на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“, финансиран от Програма за развитие на селските райони, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони.

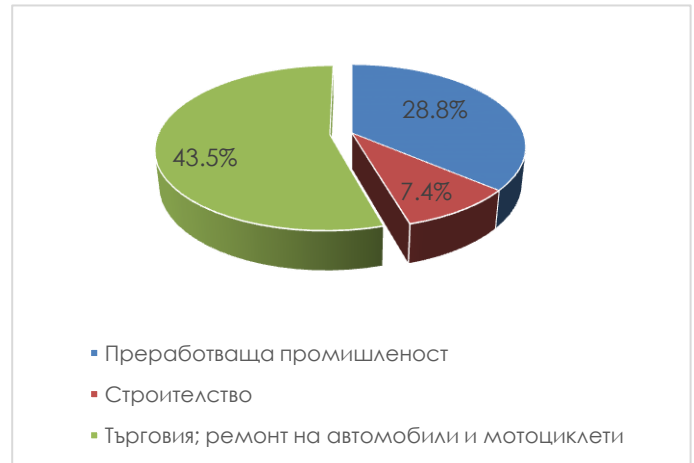
СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКО ПРОЧУВАНЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА МИГ КИРКОВО – ЗЛАТОГРАД

приходи от дейността, то е с 24% или с 18 193 хил. лв. Неговият дял спрямо общите стойности е 28.8%.

Фигура 22 Относителен дял на нетните приходи от продажби на водещите икономически дейности за 2021 г.

Фигура 21 Относителен дял на приходите от дейността на водещите икономически дейности за 2021 г.

Най-голям брой заети има в преработващата промишленост, техният брой през 2021 г. е 1 664 души. Друга дейност, която осигурява не малко работни места е търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети – 1 383 души. Въпреки по - малките стойности на нетните приходи от продажби и приходи от дейността в добивната промишленост, тази дейност се нарежда на трето място по брой заети – 437 души, след тях се нареждат дейностите: строителство (296), хотелиерството и ресторантьорството (250), транспорт, складиране и пощи (217) и хуманно здравеопазване и социална работа (175). В Сектор селско, горско и рибно стопанство има едва 88 души заети към 31.12.2021 г.

Фигура 23 Брой заети по икономически дейности на територията на МИГ за 2021 г.

Най-голям дял на придобити дълготрайни материални активи (ДМА) на територията на МИГ имат дейностите Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети; транспорт, складиране и пощи; хотелиерство и ресторантьорство – 6 049 хил. лв. и Добивна, преработваща и друга промишленост; доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване – 5 373 хил. лв. (в т.ч. преработваща промишленост – 4 450 хил. лв.). Придобитите (ДМА) по икономически дейности на територията на МИГ са представени в следващата таблица:

Таблица 25 Придобити дълготрайни материални активи по години и по икономически дейности на територията на МИГ

Икономически дейности (A10)	2017	2018	2019	2020	2021
Общо за МИГ Кирково - Златоград	16,721	13,224	23,669	28,309	22,431
Селско, горско и рибно стопанство	187	124	115	404	1,515
Добивна, преработваща и друга промишленост; доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	6,390	8,860	7,046	5,863	5,373
в т.ч. преработваща промишленост	5,355	4,637	4,122	4,713	4,450
Строителство	386	401	276	1,583	1,632
Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети; транспорт, складиране и пощи; хотелиерство и ресторантьорство	2,412	1,350	3,763	4,302	6,049
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	626	..
Финансови и застрахователни дейности	..	-	..	1	..

**СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКО ПРОЧУВАНЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА МИГ КИРКОВО –
ЗЛАТОГРАД**

Операции с недвижими имоти	15	330
Професионални дейности и научни изследвания; административни и спомагателни дейности	257	173	148	265	183
Държавно управление; образование; хуманно здравеопазване и социална дейност	2,787	1,089
Други услуги	18	8

Благоприятни са данните за чуждестранните преки инвестиции (ЧПИ) от нефинансовия сектор за община Златоград, където увеличението е осезаемо с 72.3% за периода от 2017 до 2021 г. В края на периода инвестициите на територията на общината са 7 376.40 хил. евро. Не така добри са показателите за община Кирково, където се наблюдава обратната тенденция и ЧПИ за разглеждания период са намалели близо три пъти. За 2017 г. стойностите са 1 128.5 хил. евро, а през 2021 г. – 472.6 хил. евро. Общото увеличение на ЧПИ за МИГ Кирково – Златоград е с 2 438.3 хил. евро или 45.1%, благодарение на положителните и тенденциозно нарастващи инвестиции в общината.

Фигура 24 ЧПИ на територията на МИГ за периода 2017 - 2021 г.

Данни: НСИ

СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКО ПРОЧУВАНЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА МИГ КИРКОВО –
ЗЛАТОГРАД

Таблица 26 Основни групи предприятия по икономически дейности на територията на МИГ за периода 2017 - 2021 г.

Икономически дейности (A21)	Предприятие	Произведена продукция ¹	Приходи от дейността	Нетни приходи от продажби	Разходи за дейността	Печалба	Загуба	Заети лица ²	Наети лица ²	Разходи за възнаграждения	ДМА	Оборот
	Брой	Хиляди левове					Брой		Хиляди левове			
2017 година												
МИГ Кирково - Златоград	887	171,209	261,716	250,621	228,123	32,931	2,026	4,827	4,135	32,289	73,538	252,876
Селско, горско и рибно стопанство	18	2,181	2,484	1,910	2,603	337	57	79	67	377	1,610	2,322
Добивна промишленост
Преработваща промишленост	105	69,364	76,127	72,051	67,605	8,565	24	2,107	2,030	14,779	22,151	73,462
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива
Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване
Строителство	45	10,093	11,184	10,596	10,132	1,143	154	259	230	1,553	4,712	10,605
Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	389	20,351	97,684	96,384	92,810	4,852	300	1,129	818	5,090	10,319	96,393
Транспорт, складиране и пощи	53	6,416	6,737	6,439	6,173	627	112	142	98	521	2,170	6,439
Хотелиерство и ресторантьорство	102	1,919	4,086	3,900	3,923	295	133	228	144	825	1,286	3,901
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
Операции с недвижими имоти	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7
Професионални дейности и научни изследвания	45	1,815	1,979	1,835	1,383	582	..	77	46	313	1,229	1,835
Административни и спомагателни дейности	15	1,086	1,130	1,018	776	169	..	43	36	175	248	1,018
Образование	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	19

www.eufunds.bg

Под-мярка 19.1 „Помощ за подготвителни дейности“ на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“, финансиран от Програма за развитие на селските райони, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони.

СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКО ПРОЧУВАНЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА МИГ КИРКОВО –
ЗЛАТОГРАД

Хуманно здравеопазване и социална работа	42	3,407	3,581	3,413	3,175	823	..	181	148	1,286	320	3,413
Култура, спорт и развлечения	13	406	439	418	298	97	..	17	7	43	..	418
Други дейности	29	388	509	441	385	143	22	42	17	98	416	441
2018 година												
МИГ Кирково - Златоград	908	176,471	275,902	263,976	257,504	18,760	1,971	4,800	4,091	36,221	82,593	265,625
Селско, горско и рибно стопанство	20	2,794	3,417	2,765	2,995	472	81	95	80	463	2,435	3,186
Добивна промишленост
Преработваща промишленост	105	79,223	89,253	83,115	81,474	7,468	66	2,082	2,003	16,779	23,174	83,840
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива
Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване
Строителство	40	8,322	9,448	8,847	9,047	557	169	211	187	1,239	4,530	8,964
Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	402	21,978	105,644	103,415	99,970	5,582	314	1,141	820	5,871	13,058	103,415
Транспорт, складиране и пощи	59	7,336	7,844	7,409	7,419	574	182	154	109	737	2,183	7,409
Хотелиерство и ресторантьорство	103	2,204	4,146	3,999	3,965	323	159	229	142	880	2,058	3,999
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	5	857	1,062	1,046	960	93	..	27	22	137	..	1,046
Операции с недвижими имоти	8	104	115	114	179	17	2,948	114
Професионални дейности и научни изследвания	46	1,532	1,662	1,540	1,246	388	..	73	42	312	1,410	1,540
Административни и спомагателни дейности	17	523	568	484	434	46	10	36	30	169	294	484
Образование	6	67	75	75	57	20	..	9	..	14	..	75
Хуманно здравеопазване и социална работа	42	3,761	4,043	3,766	3,170	844	..	183	149	1,436	858	3,766
Култура, спорт и развлечения	16	364	402	385	260	137	-	21	9	47	15	385
Други дейности	29	308	360	350	281	92	..	38	8	66	..	350

www.eufunds.bg

Под-мярка 19.1 „Помощ за подготвителни дейности” на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие”, финансиран от Програма за развитие на селските райони, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони.

**СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКО ПРОЧУВАНЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА МИГ КИРКОВО –
ЗЛАТОГРАД**

2019 година												
МИГ Кирково - Златоград	918	185,231	294,800	279,562	271,776	24,211	2,901	4,857	4,112	40,130	84,547	280,884
Селско, горско и рибно стопанство	21	3,070	3,875	3,194	3,429	417	..	88	73	454	1,869	3,425
Добивна промишленост
Преработваща промишленост	107	89,221	97,551	92,849	90,215	8,491	191	1,910	1,828	16,954	24,662	93,680
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	3	36	46	20	58	-	-	-	603	20
Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване
Строителство	46	15,624	17,344	16,931	14,360	2,784	39	196	170	1,525	3,430	16,938
Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	394	26,081	119,542	114,640	114,472	5,379	571	1,263	933	7,383	24,174	114,640
Транспорт, складиране и пощи	56	7,674	8,314	7,883	7,916	470	98	153	104	733	2,356	7,883
Хотелиерство и ресторантьорство	105	5,005	7,932	7,488	7,810	413	300	328	240	1,630	5,940	7,488
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	5	1,192	1,253	1,246	928	309	-	25	21	147	..	1,246
Операции с недвижими имоти	7	111	115	115	176	23	..	26	2,559	115
Професионални дейности и научни изследвания	45	1,889	1,958	1,812	1,253	668	..	70	36	301	1,495	1,812
Административни и спомагателни дейности	23	2,456	2,507	2,402	913	1,447	15	62	50	137	328	2,402
Образование	5	127	142	138	48	62	-	6	138
Хуманно здравеопазване и социална работа	42	3,846	4,254	3,854	3,326	960	..	182	146	197	449	3,854
Култура, спорт и развлечения	16	389	416	412	291	123	..	20	7	33	..	412
Други дейности	32	501	567	541	403	175	..	47	17	104	64	541
2020 година												
МИГ Кирково - Златоград	909	194,519	304,012	283,053	274,561	28,943	1,746	4,646	3,926	42,062	88,469	285,139
Селско, горско и рибно	25	3,275	5,200	4,356	4,624	566	11	91	77	498	3,164	4,356

www.eufunds.bg

Под-мярка 19.1 „Помощ за подготвителни дейности” на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие”, финансиран от Програма за развитие на селските райони, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони.

**СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКО ПРОЧУВАНЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА МИГ КИРКОВО –
ЗЛАТОГРАД**

стопанство													
Добивна промишленост	1	22,784	25990	22610	24714	1094	0	448	446	8492	12672	22731	
Преработваща промишленост	117	92,452	105,740	98,056	93,187	11,617	67	2,016	1,932	19,959	30,185	99,994	
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	2	12	31	12	39	0	8	1	0	0	360	12	
Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Строителство	54	24,101	25,849	24,943	22,178	3,640	175	278	242	1,632	6,368	24,943	
Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	388	22,418	108,126	104,059	103,080	5,728	964	1,005	686	5,938	20,096	104,086	
Транспорт, складиране и пощи	57	15,209	15,809	15,059	14,373	1,387	96	214	170	1,425	5,172	15,059	
Хотелиерство и ресторантьорство	89	1,945	3,560	3,095	3,418	238	103	203	128	877	3,716	3,095	
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	7	1,019	1,096	1,132	858	293	0	27	21	138	1,217	1,132	
Операции с недвижими имоти	5	123	126	88	158	16	87	4	0	2	2,416	88	
Професионални дейности и научни изследвания	47	1,642	1,948	1,659	1,265	684	38	70	33	379	1,211	1,659	
Административни и спомагателни дейности	22	2,325	2,348	2,127	696	1,528	40	45	30	399	122	2,127	
Образование	9	114	133	122	77	56	0	11	1	17	0	122	
Хуманно здравеопазване и социална работа	37	4,306	5,212	4,285	3,796	1,391	48	174	143	2,172	1,119	4,285	
Култура, спорт и развлечения	13	91	92	92	68	27	3	10	0	9	..	92	
Други дейности	31	671	712	693	476	221	1	42	8	91	26	693	
2021 година													
МИГ Кирково - Златоград	912	197,250	327,361	301,380	300,781	27,181	2,577	4,743	4,017	44,686	93,021	303,274	
Селско, горско и рибно стопанство	24	2,869	4,602	3,868	4,305	302	10	88	71	502	4,214	3,868	
Добивна промишленост	1	23,418	24,051	17,647	24,023	110	0	437	435	7,989	12,514	17,777	
Преработваща промишленост	113	85,462	94,320	86,981	85,933	8,567	842	1,664	1,571	17,625	23,299	88,555	

www.eufunds.bg

Под-мярка 19.1 „Помощ за подготвителни дейности” на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие”, финансиран от Програма за развитие на селските райони, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони.

**СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКО ПРОЧУВАНЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА МИГ КИРКОВО –
ЗЛАТОГРАД**

Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	4	8	27	8	41	0	14	2	0	0	343	8
Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Строителство	50	22,173	24,080	23,285	19,681	4,385	379	296	262	2,246	6,684	23,332
Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	395	31,251	142,346	136,767	134,768	7,719	738	1,383	1,062	9,039	29,879	136,901
Транспорт, складиране и пощи	55	16,223	18,435	16,176	16,459	1,979	140	217	173	1,531	5,437	16,176
Хотелиерство и ресторантьорство	91	4,508	7,055	6,432	6,230	872	108	250	177	1,394	3,634	6,437
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	10	1,152	1,306	1,185	1,095	162	..	31	22	183	1,211	1,185
Операции с недвижими имоти	9	205	234	231	255	23	111	6	0	15	2,731	231
Професионални дейности и научни изследвания	50	1,560	2,130	1,645	1,415	735	56	76	40	404	1,083	1,645
Административни и спомагателни дейности	18	672	727	674	519	252	40	29	17	307	73	674
Образование	8	84	99	94	61	39	2	10	..	6	0	94
Хуманно здравеопазване и социална работа	38	6,312	6,485	4,985	4,875	1,552	22	175	146	2,987	1,194	4,989
Култура, спорт и развлечения	6	50	50	50	8	44	7	6	0	50
Други дейности	35	975	1,070	1,020	774	282	2	66	32	379	18	1,020

Данни: НСИ

(..) Конфиденциални данни

(-) Няма случаи

3. Секторна икономическа характеристика

СЕЛСКО, ГОРСКО И РИБНО СТОПАНСТВО

Основен ресурс, за развитие на селското стопанство и на неговия основен подотрасъл – растениевъдство, е земеделската земя, почвено-климатичните условия, традициите и производственият опит на населението в отглеждане на определени селскостопански култури.

Земеделската територия в **община Кирково** представлява 33.4% от общата територия на общината. Към 31.12.2021 г. се отбелязва намаляване на територията - 17 961.74 ха., докато през 2017 г. тя е била 18 925.3 ха.

Земеделието в общината е с моноотраслова структура и ниска ефективност. Земеделските територии в общината се състоят от ниви, ливади, пасища и трайни насаждения. Най-голям е делът на нивите и ливадите. Традиционно най-широко застъпени са техническите и зеленчуковите култури. През 2021 г. площта, която заемат техническите култури в общината е 1742 дка, а зеленчуковите – 6470 дка. Застъпено е отглеждането на картофи и фуражни култури. Традиционна техническа култура за община Кирково е тютюнът. Според данни от Общинска служба „Земеделие“ (ОСЗ) – Кирково, броя на регистрираните земеделските стопани (ЗС) по Наредба 3 е 753, а на регистрираните в Интегрираната система за администриране и контрол (ИСАК) към Държавен фонд „Земеделие“ (ДФЗ) - 4110.

Икономиката на **община Кирково** е с изразен аграрен характер, със сравнително ниска конкурентоспособност. През последните години се забелязва замирането на сектора, което се дължи най-вече на характерното за района тютюнопроизводство, което след влизането на България в ЕС трябва да се подчинява на множество регулации и не се субсидира от европейските фондове

Видно от таблицата по-долу, на територията се отглеждат предимно говеда, овце и пчелни семейства.

Таблица 27 Брой и видове селскостопански животни на територията на община Кирково за периода 2017 - 2021 г.

Период	пчелни семейства	коч	куче	коза	овца	говеда	бивол
2017	88	1	23	39	628	570	5
2018	195	2	24	98	889	588	9
2019	155	3	30	22	1225	670	10
2020	123	4	63	78	1182	861	19
2021	204	0	110	74	922	1067	17

Данни: ОДБХ – Кърджали

СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКО ПРОЧУВАНЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА МИГ КИРКОВО – ЗЛАТОГРАД

По данни на НСИ към 31.12.2021 г. най-голям дял в община Кирково заемат горските територии – 32 807.6 ха, който представлява 61.05 % от общата площ на общината. Горите в региона имат икономическо значение като източник на строителна дървесина и дърва за огрев. Горите се стопанисват от Държавно лесничество „Кирково”, което е най-голямото в региона.

По данни на Регионална дирекция по горите – Кърджали, горският фонд в община Кирково е – 33 546 ха, от които 32 307 ха (96%) – държавна собственост, 1107 ха частна собственост и 132 ха общинска собственост. Залесените горски площи са близо 86 % (28 770 ха), като подлежащите на залесяване площи са общо 30 ха (28 ха – иглолистни гори, 2 ха – широколистни високостеблени и др.). Защитените природни територии от горския фонд са 1 981 ха. Дървесен запас в куб. м. – 5146180 м³ от които иглолистна дървесина 3546287 м³, широколистна - 842155 м³, издънкова – 735358 м³ и др. - 22380 м³. Средно годишен добив на дървесина – 50307 м³. Благоприятното влияние на горите на територията на община Кирково може да се използва за развитието на лова и привличането на туристи. Територията на общината е богата на билки (жълт кантарион, мащерка, беладона, медицински иглика и др.) Възможностите за пълноценно използване на горските площи изискват необходимостта от провеждане на нова залесителна политика, обогатяване на горския фонд с нови видове с цел отглеждане на горски плодове. Това дава възможности за развитие на специфични икономически дейности - събиране на гъби, плодове и билки. В горите живеят различни животни - лисица, вълк, сив заек дива свиня, сърна и др. От птиците разпространени са - фазан, керкenez, сойка, полски врабче, скален орел, скален гълъб и др.

Земеделските територии в **община Златоград** представляват само 15.8% от общата площ на територията. Процента обработваема земя е доста нисък, което се дължи на средно планинския релеф, климатичните особености на общината, както и високата разпокъсаност на парцелите. Регистрира се и тенденция към намаляване на земеделската територия през годините и към края на 2021 г. тя е 2 614.09 ха, докато през 2017 г. е била 2 726.5 ха.

Основните земеделски територии в община Златоград са нивите и ливадите. През 2021 г. площта, която заемат техническите култури е едва 15 дка, а най-широко застъпените култури са зеленчуковите с площ 1200 дка. Според данни от Общинска служба „Земеделие“ (ОСЗ) – Смолян, броя на регистрираните земеделските стопани (ЗС) по Наредба 3 е 137, а на регистрираните в Интегрираната система за администриране и контрол (ИСАК) към Държавен фонд „Земеделие“ (ДФЗ) - 488.

Основните отглеждани култури за периода 2017-2020 г. са картофи, фасул, ръж и царевица.

Подотрасълът животновъдство също няма голям дял в икономиката на общината. Отглежданите животни в общината за периода 2017 – 2021 г. са основно говеда, овце и кози.

СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКО ПРОЧУВАНЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА МИГ КИРКОВО –
ЗЛАТОГРАД

Таблица 28 Брой и видове селскостопански животни на територията на община Златоград за периода 2017 - 2021 г.

Период	ЕПЖ (говеда)	ДПЖ (овце, кози)	ЕКЖ (кон, магаре, муле)
2017	1625	1472	68
2018	1480	1087	73
2019	1400	1187	76
2020	1547	1697	108
2021	1200	1250	87

Данни: ОДБХ Смолян

В структурата на поземления фонд най-голям дял заемат горските територии – 13 886.49 ха, който представлява 80.09 % от общата площ на общината. Горите и другите земи, включени в горския фонд на общината се стопанисват от Държавно горско стопанство (ДГС) „Златоград“.

В горски територии, попадащи в обхвата на Община Златоград, е обявена **защитена местност „Света Неделя“** със Заповед №104/14.02.1980 г. на Комитета за опазване на природната среда, прекатегоризирана със Заповед №РД-315/31.03.2003 г. на Министъра на околната среда и водите. Защитената местност е разположена върху гори и земи, попадащи на територията на общините Златоград и Неделино. Частта, попадаща в Община Златоград, е в размер на 4.7 хектара.

В териториалния баланс на общината на първо място по размер на площта се нареждат горските територии. Те заемат 80 % от общата площ на община Златоград. Горите и другите земи, включени в горския фонд на общината се стопанисват от Държавно горско стопанство (ДГС) Златоград.

Таблица 29 Площ по видове горски територии в община Златоград

	2019	2020
Обща площ на горските територии /ха/	13 940	13 951
в т.ч. залесена	13098	13104
незалесена	851	847
Държавни горски територии	13028	13039
Общински горски територии	1	1
Горски територии на частни физически лица	903	903
Горски територии на юридически лица	1	1
Горски територии на религиозни организации	7	7
Защитни	1640	1640
Специални	3505	3505
Стопански	8795	8806

www.eufunds.bg

Под-мярка 19.1 „Помощ за подготвителни дейности“ на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“, финансиран от Програма за развитие на селските райони, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони.

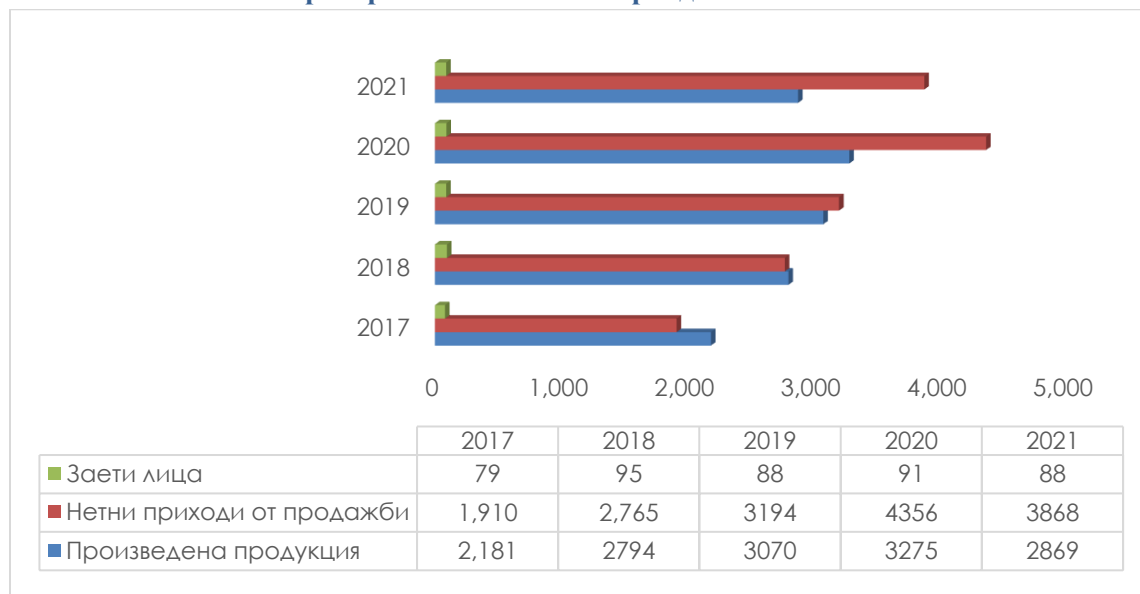
СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКО ПРОЧУВАНЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА МИГ КИРКОВО –
ЗЛАТОГРАД

	2019	2020
Иглолистни	6578	6588
Широколистни високостълбени	2385	2386
Издънкови за превръщане	4399	4399
Нискостълбени	578	578
Общ дървесен запас /м3/		2312700

Източник: ДГС - Златоград

На територията на МИГ няма действаща земеделска кооперация. Секторът е слабо изразен, това се отнася, както за произведената продукция и нетните приходи от продажби, така и за заетите в него. Сектор селско, горско и рибно стопанство бележи ръст по показателя нетни приходи от продажба за периода от 2017 до 2021 г. В началото на периода стойностите са 1 910 хил. лв., а в края – 3 868 хил. лв. Делът на сектора спрямо общите стойности обаче е едва 1.3%.

Фигура 25 Икономически показатели в сектор Селско, горско и рибно стопанство на територията на МИГ за периода 2017 - 2021 г.

Данни: НСИ

Броят заети лица се е увеличил незначително за същия период, а произведената продукция е с доста колебливи показатели – през 2017 тя е на стойност 2181 хил. лв. През 2020 г. отбелязва ръст от 50% спрямо началото на разглеждания период, но през 2021 г. делът отново спада на 2868 хил. лв.

Като се има предвид равнището на безработица на територията на МИГ спрямо това за страната, ниската стойност на нетните приходи от продажбата е косвен показател за ниска производителност и ниска конкурентоспособност на продукцията, което влияе негативно

СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКО ПРОЧУВАНЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА МИГ КИРКОВО – ЗЛАТОГРАД

върху развитието на икономиката на МИГ Кирково - Златоград. Повишаването на конкурентоспособността изисква технологично обновление и инвестиции в човешки капитал, което да осигури конкурентни предимства на МИГ в средносрочен аспект, чрез специализация в производство на селскостопанска продукция и развитие на хранително-вкусовата промишленост.

Незначителният дял на селското стопанство в икономиката на МИГ, определя сектора като възможност за развитие, въпреки наличието на неблагоприятни за интензивно земеделие територии и слабо представеното животновъдство. Полупланинският и планински релеф са предпоставка за силно развитото пасищно животновъдство в миналото и условие за високопланинско животновъдство и в настоящия момент. Екологично чистите ливадни треви и лечебни растения са предпоставка за нарастващо развитие на пчеларството. Разнообразната флора и фауна се добра предпоставка за развитие на екологичен, ловен и рекреативен туризъм.

ИНДУСТРИЯ

В община Златоград **промишлеността** е с дългогодишни традиции, базирани първоначално на силно развитото занаятчийско производство. Златоград се формира като процъфтяващ занаятчийски център в началото на ХХ-ти век. Наред с промишлените производства, основани на традиционното занаятчийско производство, се появяват и промишлени производства със стратегически характер в национален мащаб. Десетилетия наред община Златоград е с развита и работеща промишленост със завоювани позиции в отраслите: минно-добивна промишленост; текстилна промишленост; шивашка промишленост; машиностроене и металообработване; дърводобивна и дървопреработваща промишленост; мебелна промишленост; хранително-вкусова промишленост.

Най-големите промишлени предприятия, които са гръбнак на общинската икономика са: „Родопи екопроджектс“ ЕООД и „Белотекс 95“ АД. „Родопи екопроджектс“ ЕООД е предприятие от отрасъл минно-добивна промишленост. Второто голямо предприятие, попадащо в групата на големи работодатели е „Белотекс 95“ АД, което е с предмет на дейност в текстилната и шивашката промишленост. Важно за отбелязване е, че това предприятие преминава през 2011 година от групата на средните предприятия към големите. Към момента „Белотекс 95“ АД е най-голямата компания в България със собствени тъкачни фабрики, ориентирана в производство на сурова тъкан - основна суровина в текстилната промишленост, както и в производство на спално бельо и работно облекло. „Миладом“ ООД е на българския пазар от 2012 г. Развива дейността си в производство на текстил.

През 2019 г. прави инвестиции за разширяване на бизнеса си. Вложени са средства за закупуване на машини, оборудване и съоръжения за иновации, подобрене и модернизация на работния процес. „Миладом“ ООД е насочила своите производствени възможности, предимно, в изпълнение на поръчки от големи търговски вериги, с доказани и разпознаваеми марки. За да е възможно произвеждането на тези изделия са закупени

СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКО ПРОЧУВАНЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА МИГ КИРКОВО – ЗЛАТОГРАД

нови машини, което пък е предпоставка за разкриване на няколко нови работни места. През 2019 г. стартира производството на изцяло нова група произвеждани продукти - различни по вид подови настилки- дигитални пътеки и килими, стелки за баня със специфичен състав- мемори пяна, дунапрен. На пазара успешно се продават и новите кожени постелки с разнообразни цветове, форми и предназначения, които перфектно наподобяват истинска животинска кожа. Фирмата реализира продукцията си предимно в Република Турция.

На територията на община Кирково също промишлеността има съществено значение за формирането на икономиката. Липсват обаче крупни промишлени предприятия, както към настоящия момент, така и в миналото – този факт е допринесъл за съхраняване на природната среда, която днес предлага неизползван ресурс за алтернативен туризъм, екологично земеделие и хранително-вкусова промишленост.

Показателите за промишлеността (добивна и преработваща) показват, че броя на заетите е общо 114 лица (към 31.12.2021 г.), произведената продукция е 108 880 хил. лв. или 83% от общата произведена продукция в сектора. Нетните приходи от продажби са 104 628 хил. лв. или 82%.

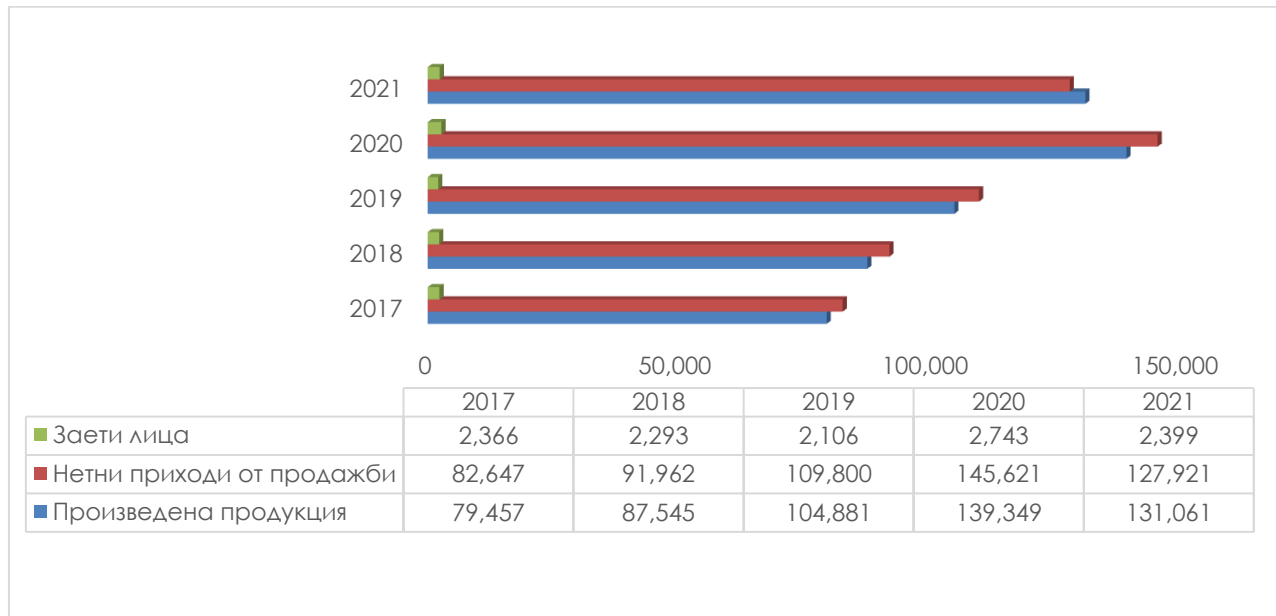
Към вторичния сектор спада и строителството. На територията на МИГ има 50 фирми, които са ангажирали 296 лица (2021 г.) или 12% от заетите в сектора. Произведената продукция за същата година е 22 173 хил. лв. или 17% от произведената продукция в сектора.

Стойността на нетните приходи от продажби в сектор индустрия (*добивна и преработваща промишленост, производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива, доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване и строителство.*) се е увеличил с 55 % за разглеждания период или от 82 647 хил. лв. през 2017 г. на 127 921 хил. лв. за 2021 г. Неговият дял от общите стойности на показателя по сектори за територията на МИГ е 42.4%.

Фирмите от сектор индустрия са общо 163, в които са ангажирани 2 399 лица (2021 г.) или 60 % от заетите. Произведената продукция за същата година е на стойност 131 061 хил. лв., което е с 51 604 хил. лв. повече спрямо 2017 г. (79 457 хил. лв.)

Фигура 26 Икономически показатели в сектор Индустрия на територията на МИГ за периода 2017 - 2021 г.

УСЛУГИ

На територията на МИГ икономическата дейност търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети е определяща в сектора на услугите. Данните на НСИ за 2021 г. показват, че в отрасъла са 43.3 % от общия брой предприятия, 29.2 % от заетите лица, с принос от 45.4 % от нетните приходи от продажби, 32.1 % от ДМА и 15.8 % от произведената продукция.

Втория по важност отрасъл в третичния сектор е транспорта. Данните на НСИ за 2021 г. показват, че предприятията в отрасъла са 6 % от общия брой, а ангажираните лица са около 5 % от общия брой заети в отрасъла. Приносът от нетните приходи от продажби е 5% или 16 176 хил. лв. за 2021 г., ДМА за същата година е 5 437 хил. лв., а произведената продукция е 16 223 хил. лв.

Туристическите ресурсите и в двете общини на територията на МИГ се характеризират със съчетание на уникални природни забележителности, културно-историческо наследство, благоприятен климат, води и географско положение.

Историческото наследство на община Кирково дава възможност за развитие на алтернативен туризъм. На територията на общината съществуват множество исторически останки от различни епохи. Районът предлага обозначени маршрути до различни културни паметници и исторически местности. На територията има изградени редица религиозни храмове с културно-историческа и архитектурна ценност.

На територията на МИГ основен притегателен туристически център е Етнографския комплекс на гр. Златоград - най-големият архитектурен резерват в Родопите. В него са разположени множество работилници, пресъздаващи и демонстриращи традиционните местни занаяти по атрактивен и самобитен начин. Особен интерес предизвиква и старото килийно училище. Разработени и експонирани са и тракийско светилище „Белите камъни” и археологически пътеки около с. Бенковски. Наблизо са и популярните туристически

дестинации Перперикон и Татул, които могат да станат повод за лъчеви маршрути и удължаване на престоя.

Туристическото предлагане в община Златоград се разнообразява и от други атрактивни услуги - конна езда, посещения на ферма за щрауси, шофиране на АТВ, риболовен туризъм, велосипедни маршрути и др.

Едно от неоползотворените богатства на общината е геотермалното находище в землището на с. Ерма река.

Наличните природни дадености осигуряват потенциал за развитие на алтернативни форми на туризъм – селски туризъм, екотуризм и балнеология, съчетани с биоземеделие и биоживотновъдство.

На територията на МИГ се провеждат редица туристически фестивали и събития³:

- ФЕСТИВАЛ НА ЧУШКАТА, С. КИРКОВО
- ПРАЗНИК НА ЗЛАТОГРАДСКОТО ЧЕВЕРМЕ
- ДЕЛЮВИ ПРАЗНИЦИ; ЕДИН ПАЗАРЕН ДЕН В СТАРИЯ ЗЛАТОГРАД
- ТРИФОНИАДА, ГР. ЗЛАТОГРАД
- ТОДОРОВ ДЕН, ГР. ЗЛАТОГРАД
- БАЛКАНСКА СКАРИАДА, ГР. ЗЛАТОГРАД
- ПРАЗНИК НА ЗЛАТОГРАД
- ПРАЗНИК НА КАФЕТО, ГР. ЗЛАТОГРАД

В регистъра на Министерство на туризма⁴ като туристически атракции са вписани следните обекти:

- ПАМЕТНИК В ЧЕСТ НА ЗАГИНАЛИТЕ ПРЕЗ ВТОРАТА СВЕТОВНА ВОЙНА 1915 1918 Г.
- ТРАКИЙСКО СВЕТИЛИЩЕ
- ЛЪВЪТ
- ПЕЩЕРИ
- ПОЛСКИ БРЯСТ
- ПЪРНАРИТЕ
- СЛОНЪТ
- ТЮРКЯН ЧЕШМА
- ДЖАМИЯ
- ИЗВОРИ БАНИЧКИТЕ
- ВЕКОВЕН ЗИМЕН ДЪБ
- ПАМЕТНА ПЛОЧА ЧЕШМА В ЧЕСТ НА ЗАГИНАЛИТЕ В ОТЕЧЕСТВЕНАТА ВОЙНА 1941 1945 Г.
- ПАМЕТНИК В ЧЕСТ НА ЗАГИНАЛИТЕ В БАЛКАНСКАТА ВОЙНА ПРЕЗ 1912
- ВЕКОВЕН ИЗТОЧЕН ЧИНАР
- РАКИЙСКА СКАЛНА ГРОБНИЦА
- ГЪБАТА

³ По данни от „Регистър на туристическите фестивали и събития“,

<http://rta.tourism.government.bg/TFRegister.aspx>

⁴ По данни от „Регистър на туристическите атракции“,

<http://rta.tourism.government.bg/TARegister.aspx>

www.eufunds.bg

Под-мярка 19.1 „Помощ за подготвителни дейности“ на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“, финансиран от Програма за развитие на селските райони, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони.

СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКО ПРОЧУВАНЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА МИГ КИРКОВО –
ЗЛАТОГРАД

- ДЖЕЛ
- ЗАЩИТЕНА МЕСТНОСТ ГЮМЮРДЖИНСКИ СНЕЖНИК
- ВОДЕНИЦИТЕ
- ДРЕВНИ ПЪТИЩА
- МОСТОВЕ
- КЪЩИ ОТ КРАЯ НА 19 ВЕК
- СКАЛЕН КАЛДЕНЕЦ ПУНАР КАЯ
- ДУПЧЕНИЯ КАМЪК
- СКАЛНА ГРОБНИЦА
- ТРАКИЙСКИ НИШИ
- ЯЗОВИР В МЕСТНОСТТА ГОЛЯМА НИВА
- ЯЗОВИР МЪГЛЯНЕ
- ДЖАМИЯТА НА СЕДЕМТЕ ДЕВОЙКИ ЕДИ КЪЗЛАР
- ТРАКИЙСКА СКАЛНА ГРОБНИЦА
- ГОЛЯМ ТУЛПАН
- КРОКОДИЛА
- МИКРО ЯЗОВИР НА ХИЖА ХВОЙНОВА ПОЛЯНА
- ТРАКИЙСКА СКАЛНА ГРОБНИЦА
- ЕТНОГРАФСКИ МУЗЕЙ
- МУЗЕЙНА СБИРКА НА СЪОБЩЕНИЯТА
- ВЗАИМНО УЧИЛИЩЕ - МУЗЕЙНА СБИРКА ПРОСВЕТНОТО ДЕЛО В СРЕДНИТЕ РОДОПИ
- КИЛИЙНО УЧИЛИЩЕ
- СТАРОТО УЧИЛИЩЕ С КАМБАНАРИЯТА
- ВУНЦОВА ВОДЕНИЦА
- ЧАЛЪКОВА КЪЩА

Таблица 30 Динамика в броя места за настаняване на територията на МИГ за периода 2017 – 2021 г.

Година	Брой места за настаняване	Легла-брой	Стай-брой	Реализирани нощувки - бр.	Пренощували лица-бр.	Приход от нощувки - лв.
2017	23	525	267	31701	14997	854828
2018	23	565	289	26558	13987	776793
2019	26	649	331	30930	15118	909562
2020	33	941	464	33898	15765	1073516
2021	40	1175	591	61194	27267	2430783

Източник: НСИ

Данните от Таблица 30 - с основните им характеристики за периода 2017-2021 г. показват ръст в сектора туризъм по всички показатели. Броят на местата за настаняване (с 10 и повече легла) е нараснал през последните години (40 броя към 2021 г.), съответно и легловата база се е увеличила до 1175 легла в края на отчетния период. Реализираните

www.eufunds.bg

Под-мярка 19.1 „Помощ за подготвителни дейности“ на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“, финансиран от Програма за развитие на селските райони, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони.

СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКО ПРОЧУВАНЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА МИГ КИРКОВО – ЗЛАТОГРАД

нощувки са се увеличили с 93% спрямо 2017 г. Приходите от нощувки са нараснали почти двойно – 2 430 783 лв. или ръст с 184%.

Предприятията в отрасъла на територията на МИГ, които НСИ отчита като „Хотелиерство и ресторантьорство“ са общо 91 броя за 2021 г. с общо 250 заети лица. Произведената продукция е на стойност 4 508 хил. лв., нетните приходи от продажби 6 432 хил. лв., а ДМА – 3 634 хил. лв.

На територията на община Кирково функционират три хотела с общо 180 легла и 89 стаи. Приходите от нощувки към 31.12.2021 г. възлизат на 553 222 лв.

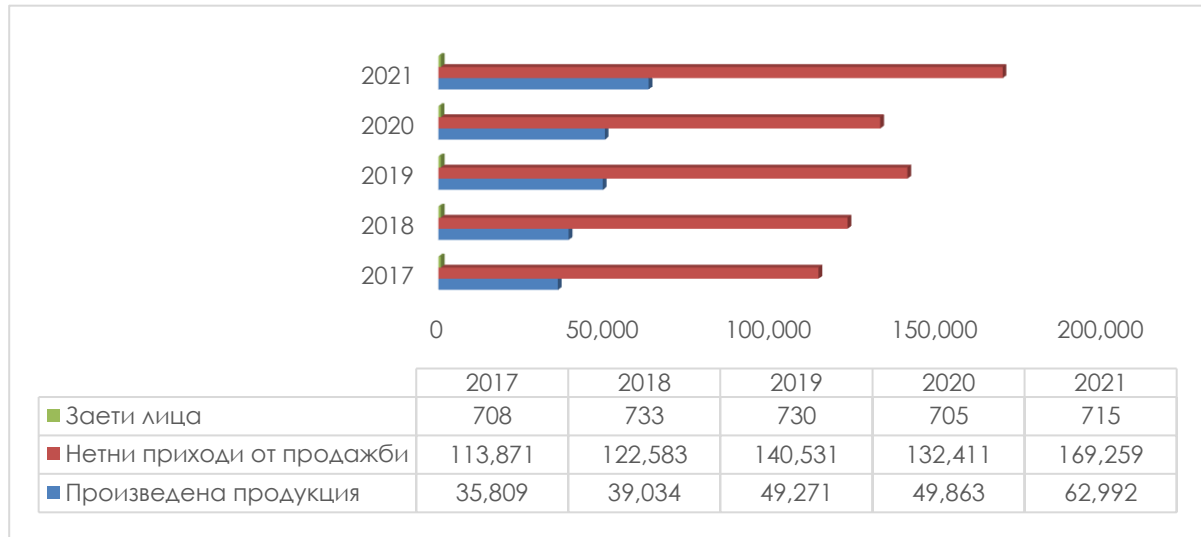
На територията на община Златоград има девет хотела с общо 447 легла и 221 стаи. Реализираните нощувки в края на 2021 г. са 26 476 бр., пренощувалите лица са 13 532 бр., а приходите от нощувки възлизат на 1 220 277 лв.

Освен местата за настаняване на територията на МИГ има и добре развита мрежа от заведенията за хранене и развлечения. В Консолидирания национален туристически регистър към м. юли 2021 г. са категоризирани общо 66 обекта.

В отрасловата структура на икономиката на територията на МИГ най-голям абсолютен дял по нетни приходи от продажби на нефинансовите предприятия заема сектор услуги, който включва – *търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети, транспорт, складиране и пощи, хотелиерство и ресторантьорство, създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения, операции с недвижими имоти, професионални дейности и научни изследвания, административни и спомагателни дейности, образование, хуманно здравеопазване и социална работа, култура, спорт и развлечения и други дейности.* Неговите стойности са 169 259 хил. лв. за 2021 г. спрямо 113 871 хил. лв. през 2017 г. Увеличението е с 49 %, в рамките на разглеждания пет годишен период. Неговият дял спрямо общите стойности по сектори е 56.2%. Общия брой на заетите в сектора е 715 души. Произведена продукция за 2021 г. е 62 992 хил. лв., което е 31.9% от общия дял.

Фигура 27 Икономически показатели в сектор Услуги на територията на МИГ за периода 2017 - 2021 г.

ИЗВОДИ

Предимства:

- Налице са добри възможности за развитие на селското стопанство и производството на екологично чисти продукти.
- Екологично чистите ливадни треви и лечебни растения са предпоставка за нарастващо развитие на пчеларството.
- Възможности за развитие на различни видове туризъм – ловен, риболовен, винен и др.
- Полупланинският и планински релеф са благоприятно условие за високопланинско животновъдство.
- Изградена добра производствена база.
- Наблюдава се увеличение във всички икономически показатели.
- Инвестициите се увеличават.
- Развита и работеща промишленост с дългогодишни традиции и със завоювани позиции на национално ниво в шивашката промишленост, машиностроенето и метал обработката, дърводобивната и дървопреработваща промишленост;
- Добре развит сектор на услугите.
- Наличието на добра и развиваща се настанителна база на територията на МИГ.
- Развит туристически сектор на територията на МИГ.

Недостатъци:

- Намаляване на селскостопанския фонд и обработваемата земя.
- Разпокъсаност на земите на територията на община Златоград.

СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКО ПРОЧУВАНЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА МИГ КИРКОВО – ЗЛАТОГРАД

- Необходимост от подобряване и развитие на производствената база, въвеждане на нови високотехнологични и иновативни производства с висока добавена стойност и експортен потенциал в местната икономика.
- Необходимост от по-активно развитие и модернизиране на хранителната промишленост (преработващи предприятия) за земеделската продукция.
- Остаряла материално-техническа база, ниско ниво на модернизация (механизация и автоматизация) и разпокъсаност на обработваемите площи на дребни парцели, липса на достатъчно пасища за животновъдите и др.
- Липсва развита материална база за съхранение или преработка произведената на селскостопанската продукция.
- Необходимост от повишаване на конкурентоспособността на селското стопанство чрез модернизация на техническата база, въвеждане на нови стандарти и пазарно ориентиране на производствата.
- Нужда от подобряване на връзката между бизнеса и работната сила, чрез повишаване на знанията, уменията и професионалната квалификация на кадрите.
- Необходимост от модернизация на сектора на животновъдството, с внедряване на нови технологии, автоматизация и пазарно ориентиране. Недостатъчна конкурентоспособност на общинската икономика.
- Незначителен дял на селското стопанство в икономиката на общината.
- Превес на отрасли с ниска производителност и ефективност
- Отдалеченост от основните административни центрове на страната, липса на въздушен и ж.п. транспорт
- Неоползотворен потенциал по отношение на геотермалното находище в с. Ерма река.

VI. СЪСТОЯНИЕ НА ИНФРАСТРУКТУРАТА НА ТЕРИТОРИЯТА НА МИГ

Транспортна мрежа и достъпност

В община Кирково най – голям дял заемат пътищата от III клас, които са 56,5 % от общо пътищата в общината. На територията на общината липсват пътища от клас II, а първокласната пътна мрежа заема дял от 41,3 % от общата пътна мрежа. Общината заема най – голям дял от първокласната пътна мрежа в областта. Община Кирково е сред общините, които са в най-благоприятна позиция, тъй като се обслужва от пътища с национално и регионално значение. Състоянието на пътната настилка на пътищата от I клас е добро. В добро състояние на пътната настилка на пътищата от III клас са 12,401 км., средно 15,816 км, а 62,807 км. са в лошо състояние.

Общинските и местните пътища са с обща дължина от 214 км., като 112 км. От тях могат да се окачествят в добро състояние, 45 км. в средно състояние и по-голямата част, 57 км, в лошо състояние. От всички общини в областта, община Кирково има най – голям брой км. пътища в лошо състояние. В най-лоша ситуация попадат, общините които се обслужват от

www.eufunds.bg

Под-мярка 19.1 „Помощ за подготвителни дейности“ на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“, финансиран от Програма за развитие на селските райони, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони.

третокласни пътища, чиито параметри в състояние са лоши. Сред тях попада и община Кирково.

Стратегическо значение за развитието на община Кирково има републикански път I-5, част от паневропейски транспортен коридор №9, (преминаващ през Хелзинки – Выборг – Санкт Петербург – Псков – Москва – Калининград – Киев – Любашевка/Роздилна (Украйна) – Кишинев – Букурещ – Русе – Велико Търново – Стара Загора – Хасково – Александруполис). Освен, че свързва България и Гърция, пътят осигурява и връзката на Кирково с близките общини Кърджали и Момчилград. Реалната експлоатация на транспортния коридор нараства след 9 септември 2013 г. с отварянето на ГКПП „Маказа – Нимфея” при с. Лозенградци, до който води 24-километров асфалтов път от българската страна.

Транспортната достъпност на община Кирково се обезпечават от следната третокласна пътна мрежа:

- ✓ Път III – 508 Кърджали – Момчилград – Джебел – Рогозче – Фотиново (Бенковски Подкова). Пътят осигурява връзката на община Кирково с община Джебел, област Кърджали;
- ✓ Път III - 509 Харманли – Долно Черковище – Крумовград – Маказа. Пътят е основна транспортна връзка с Крумовград, също община в състава на област Кърджали;
- ✓ Път III - 867 Средногорци – Мадан – Златоград – Бенковски – Подкова – (Момчилград - Маказа). Пътят свързва община Кирково с община Златоград (област Смолян).

Дългогодишното отлагане на ремонтните работи по общинската пътна мрежа е причина за влошаване на техническото ѝ състояние, което е фактор, ограничаващ социално-икономическото развитие на общината.

Пътната мрежа на **община Златоград** е сравнително добре развита и има изградена транспортна инфраструктура, свързваща всички населени места с общинския център.

Списъкът на пътищата от републиканската пътна мрежа е определен с Решение No 945 на МС от 2004 година, обн., ДВ, бр.109 от 14 декември 2004 година.

На територията на община Златоград преминават третокласните републикански пътища:

- III - 867 Средногорци - Мадан - Златоград - Бенковски - Подкова - (Момчилград-Маказа), с обща дължина на територията на общината от 23+450 км
- III - 8652 (П.к. Стояново - Ардино) - Бял извор - Падина - Неделино - (Мадан – Златоград), с обща дължина на територията на общината 4,803 км.

Дължината на републиканската пътна мрежа на територията на общината е 28,253 км.

Характерно за общината е, че по-голямата част от населените места се обслужват с пътища от републиканската пътна мрежа, които обхващат над 97 % от населението. Това се отнася за селата Старцево, Долен, Ерма река, Страшимир, Цацаровци, Пресока, Кушла.

Единствено пътната връзка с. Аламовци-Златоград преминава изцяло по общински пътища.

Общата дължина на републиканската мрежа на територията на областта се състои от второкласни и третокласни пътища с обща дължина 539 км. Републиканските пътища на територията на общината са едва 5,2% от дължината на републиканската мрежа в Смолянска област.

Общинската пътна мрежа е с дължина 84,392 км. Състоянието на пътната мрежа в общината е добро. Самите пътища изобилстват с хоризонтални и вертикални криви поради особеността на релефа (пресечен високо - и средно - планински), а поддържането им в зимни условия е затруднено. Експлоатацията на републиканската и местната пътна мрежа създава сериозни затруднения за общината във финансов аспект, особено с увеличаването на транспортния трафик след разкриването на ГКПП „Златоград - Ксанти“.

Пространствената организация на общинските пътища позволява сравнително удобен достъп на населението от отделните населени места до центъра, а от там и връзка с останалата част на областта и страната. Определени затруднения в осъществяването на пътните връзки има по отношение обслужването на малките отдалечени села в планинската част – Пресока, Кушла, Страшимир, на туристическите обекти в тези райони.

На териториюта на МИГ железопътен транспорт е налицен само на територията на община Кирково - линия Кърджали - Момчилград – Подкова, която осигурява връзката на общината с областния център Кърджали и съседната община Момчилград. Дължината на жп линията на територията на община Кирково е 5.5 км.

Водоснабдителна и канализационна мрежа

Изграждането на надеждна и отговаряща на съвременните изисквания водопроводна и канализационна система е важно условие за подобряване на качеството на живот на местното население и възможност за повишаване на атрактивността на територията на МИГ като добро място за инвестиции.

Процентът на водоснабдените населени места в община Кирково е 58.90%, което е по-високо ниво от средното за област Кърджали – 50.53%, и по-ниско от средното за страната ниво от 84.6%

Всички населени места на територията на община Златоград са водоснабдени. Жителите на гр. Златоград, с. Старцево, с. Ерма река и с. Долен се захранват от централната водоснабдителна система, поддържана и експлоатирана от ВиК оператора.

Процентът на свързаност на населението е:

- за гр. Златоград:
 - към водоснабдителната мрежа – 95%;
 - към канализационната мрежа – 75%;
 - към ПСОВ - 55%.
- за с. Старцево:
 - към водоснабдителната мрежа – 100%;

- към канализационната мрежа –25%.
- за с. Долен:
 - към водоснабдителната мрежа – 90%.

Разширяването на водоснабдителна инфраструктура на територията представлява сериозен проблем по чисто икономически причини, тъй като населените места в общината са с малобройно население и затова изграждането на нови съоръжения е икономически неефективно, а при изпълнение на проекти приоритет ще има социалният ефект на инвестициите.

Нивото на изграденост на канализационната мрежа в община Кирково е ниско. Съществен проблем при изграждане на канализационната система е икономическата ефективност на инвестициите, които се влияят и от сравнително малкото на брой население в отделните населени места.

Цялостно изградена е единствено канализацията в с. Кирково, а частично в с. Бенковски, където е налична 45% изграденост на канализацията (данни на „ВиК” Кърджали, 2013 г.), отпадъчните води се заустват без пречистване в р. Върбица. Заради липсата на канализационни мрежи отпадъчните води най-често се отвеждат в земните пластове и са предпоставка за замърсяване на почви, подземни и повърхностни води и създаване на условия за здравен риск в района.

На територията на общината няма пречиствателна станция за отпадни води, които се заустват директно в околната среда и предизвикват риск от нарушена екологична обстановка и влошаване на здравословното състояние на жителите. Битово-фекалните води се заустват в реките и деретата без пречистване, което води до нарушаване на екологичното равновесие в околната среда (замърсяват се повърхностно течащите води) и се създават предпоставки за замърсяване на местните водоизточници и вследствие на това – за епидемиологична опасност. В населените места без изградена канализация се използват локални септични ями, които оказват негативно влияние върху качествените характеристики на почвите, респективно на произвежданата земеделска продукция.

Най-значителен замърсител на повърхностните водни обекти в община Кирково, която е в обхвата на региона на РИОСВ – Хасково, са канализационните системи на населените места.

С изключение на гр. Златоград канализационната система за всички населени места в общината, е слабо изградена, като основен проблем е липсата на главни канализационни колектори, които да извеждат фекално-битовия-отпадъчен поток извън населените места и пречиствателни съоръжения за пречистването на водата. По-съвместно е заустването на битово-отпадъчните води в съществуващи полусухи дерета или в преминаващата през населеното място река, в локални септични и по-рядко в изгребни ями.

В гр. Златоград през 2007 година е въведена в експлоатация градска пречиствателна станция за отпадъчни води (ГПСОВ). През 2021 г. бе доизграден и главния градски колектор, съставен от седем главни канализационни клона, които следват естествения наклон на терена към реките Малка, Голяма и р. Върбица.

Енергийна мрежа

Електроснабдяването на община Кирково се осъществява от подстанциите “Бенковски” и “Подкова”. Електрическата мрежа е добре изградена, като всички населени места са електрифицирани.

С цел повишаване на енергийната ефективност и оптимизиране на електропотреблението за публични нужди в последните години са монтирани енергоспестяващи лампи и слънчеви батерии за образователните институции.

Най-големият консуматор на електрическа енергия на територията на общината е уличното осветление, след което следват образователните институции и административните сгради.

С цел оптимизиране на електропотреблението за публични нужди е необходимо осъществяването на проекти за подмяна на цялостното уличното осветление с нови съоръжения и енергоспестяващи осветителни тела. По този начин ще се реализират значителни икономии в общинския бюджет, които могат да се пренасочат към други сфери.

Също така е необходимо изпълнението на мероприятия за повишаване на енергийната ефективност и намаляване на енергопотреблението в обществените сгради, чиито средносрочен ефект също ще допринесе за намаляване на разходната част на бюджета.

Обслужваната мрежа на територията на община Златоград се състои от подземна и надземна инфраструктура. Електрозахранването се осъществява от две подстанции – „Златоград” и „Конски дол“. Електроснабдяването на населението на територията на общината се осъществява от ЕВН България Електроразпределение Юг. Електрифицирани са всички населени места на територията на общината, като липсват такива с режим на тока.

Възобновяеми източници на енергия

На територията на МИГ Кирково – Златоград са изградени 5 броя фотоволтаични централи с обща 130 kWА и един брой МВЕЦ, с мощност 400 kWА. Всички те са разположени на територията на община Златоград. Географското местоположение на община Кирково и климатичните ѝ характеристики не позволяват активното използване на ВЕИ в енергийния микс. Това се дължи основно на недостатъчното слънчево греене, малките дебити на повърхностните водни течения, слабите ветрове и липсата на стопанско земеделие.

Слаб е интересът към инвестиции в този тип енергийни обекти, въпреки че потенциалът на община Златоград е висок и произтича от това, че територията на общината попада в район с добри показатели на слънчева радиация и подходящи атмосферни условия, увеличаващи рентабилността на фотоволтаични централи.

Комуникационни мрежи и широколентов достъп

На територията на МИГ има осигурено 100% покритие от националните мобилни оператора, както и на националните лицензирани ефирни телевизии.

Всички куриерски фирми на територията на България предоставят услугите си на територията на МИГ.

Технологичен възел Далекосъобщения – гр. Смолян осъществява експлоатацията и поддържането на далекосъобщителната мрежа на територията на МИГ Кирково - Златоград.

Улично осветление

Уличното осветление е едно от значимите по обем разходни пера в бюджета на общините. Качественото улично осветление е едно от условията за създаване на добри условия за живот в населените места и предпоставка за опазване живота и здравето на жителите им и личното и обществено имущество. От друга страна използването на ниско ефективни системи за осветление, неправилното разпределение на осветителните тела или преоразмеряването при проектиране водят до излишен разход на енергия и излишно натоварване на общинските бюджети. Добра алтернатива са LED осветителните тела с фотосоларни панели и акумулатори, с които се реализират съществени енергийни икономии. Поради високата цена на тези съоръжения е необходимо да се търсят програми с грантово финансиране.

ИЗВОДИ

Предимства:

- Преминаващ международен транспортен коридор през територията на община Кирково;
- Добре развита общинска пътна мрежа;
- Преминаваща жп линия на териториюта на община Кирково;
- Много добро състояние на електропреносната и комуникационната мрежа, гарантираща непрекъснато електрозахранване и допълнителна натовареност.

Недостатъци:

- Лошо състояние на настилната от републиканската пътна мрежа;
- Амортизирани транспортна и водопреносна мрежи;
- Липса на канализационна мрежа и съответно пречистване на отпадни води на територията на МИГ;
- Централното водоснабдяване не достига до 100% от жителитена територията на МИГ;
- Режим на водоподаването в някои населени места;
- Слабо използване на ВЕИ и ниска енергийната ефективност;

VII. ОКОЛНА СРЕДА

Контролът върху състоянието на околната среда се провежда по компоненти на средата и фактори в съответствие с инструментариум от специализирани закони за управление на околната среда и поднормативни актове, приети през последните години в контекста на синхронизиране на законодателството ни с това на ЕС. Състоянието на околната среда на територията на МИГ е пряко свързано с урбанизацията на територията, използването на ресурсите, релефните особености, развитието на промишлеността, дългогодишните дейности в селското и горското стопанство, степента на влаганите инвестиции в инфраструктурата и пречистването на отпадъчните води.

Община Кирково попада в обхвата на Регионална инспекция по околна среда и водите (РИОСВ) – Хасково, а община Златоград е под контрола на РИОСВ - Смолян. Във връзка със състоянието на околната среда на територията на двете общини, синтезирана информация от последните публикувани Регионални доклади за състоянието околната среда през 2022 г. е представена по-долу (Регионален доклад за състоянието на околната среда през 2022 г. на РИОСВ – Хасково и РИОСВ - Смолян).

1. Качество на атмосферния въздух

Основните показатели, характеризиращи качеството на атмосферния въздух в приземния слой са фини прахови частици, серен диоксид, азотен диоксид и/или азотни оксиди, въглероден оксид, озон, олово (аерозол), бензен, полициклични ароматни въглеводороди, тежки метали – кадмий, никел и живак, арсен.

Състоянието на атмосферния въздух в района на областите Хасково и Кърджали се следи от два автоматични пункта и един ръчен пункт на Министерство на околната среда и водите (МОСВ):

- Автоматична измервателна станция (АИС) “Раковски” - Автоматичен – градски фонов пункт, разположен в застроената част на гр. Димитровград, отчитащ влияние на емисии от производствени дейности и емисии от битовия сектор.
- АИС “Студен кладенец” - Автоматичен – градски фонов пункт, разположен в застроената част на гр. Кърджали, отчитащ влияние на емисии от производствени дейности и емисии от битовия сектор.
- Пункт “РИОСВ – Хасково” – градски фонов, с ръчно пробовземане и последващ лабораторен анализ.

Състоянието на атмосферния въздух в района на област Смолян се следи от АИС – Смолян - градски фонов/транспортен пункт, разположен в застроената част на града - площадката на Регионална библиотека - Смолян. Обхватът на АИС – Смолян, съгласно утвърдената класификация е 100 м – 2 км, като градски фонов и 10-15 м, като транспортен пункт.

На територията на инспекцията се намира и Комплексна Фонова Станция /КФС/ “Рожен”. Функционирането на станцията дава възможност да се получава пълна, обективна и комплексна информация за състоянието на компонентите и обектите на околната среда на фоново ниво.

В община Кирково няма източници на промишлено замърсяване на въздуха. Основните емисии в населените места на територията на общината са: емисиите от транспорта, локални горивни източници, битовото отопление, както и вторично замърсяване на въздуха с прах през летните месеци. Усилията на местните власти са насочени към рехабилитация на пътната мрежа и подобряване организацията на движение.

От значение за разпространението и разсейването на замърсителите на атмосферния въздух са особеностите на релефа и надморската височина, наклон и изложение на скатовете, които определят разпределението на топлината, светлината, количеството на валежите и влагата, ветровата картина.

През 2022 г. няма отчетено замърсяване на територията на община Кирково.

На територията на община Златоград има следните източници на емисии:

- Сушилня в Цех за производство на дървени пелети в м. „Пирийца“, землище на гр. Златоград, общ. Златоград, експлоатирана от „Булфорест къмпани“ ООД - гр. Златоград;
- Асфалтосмесител „АММАНН“, находящ се в м. ХХ „Ерма река“, землище с. Ерма река, общ. Златоград, експлоатиран от „Агромах Продакшън“ ЕООД - с. Бело поле, общ. Благоевград;

През 2022 г. измерената средногодишна стойност на ФПЧ10 от АИС „Смолян“ е 30,96 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ при норма 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Основен замърсител по показател ФПЧ10 е битовото отопление, интензивния транспорт и неподдържаната пътна и прилежаща инфраструктура.

В заключение може да се отбележи, че територията на МИГ Кирково – Златоград се характеризира с чист планински въздух, което е предпоставка за привличане на много туристи, развитие на различен вид туризъм и не на последно място е предпоставка за здравословен начин на живот на местните жители.

2. Качество на водите

Както всички производствени и стопански дейности, при които се изпускат отпадъчни води, така и формираните от населението битови отпадъчни води неизбежно оказват въздействие върху състоянието на повърхностните води. Общата цел на контролната дейност на РИОСВ по отношение на водите е опазване и подобряване състоянието на повърхностните води чрез намаляване замърсяването с отпадъчни води от битови и промишлени източници.

Услугите водоснабдяване и канализация на територията на община Кирково се предоставят от „Водоснабдяване и канализация“ ООД Кърджали, а оператора, който експлоатира канализационните мрежи на населените места и пречиствателните станции (пречиствателни съоръжения) на територията на община Златоград е „ВиК“ ЕООД – гр. Смолян.

СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКО ПРОЧУВАНЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА МИГ КИРКОВО – ЗЛАТОГРАД

Водните обект на територията на областите Кърджали и Смолян се отнасят към две категории повърхностни води – „река“ и „езеро“. На територията на МИГ Кирково – Златоград попадат само реки от типа пресъхващи, има и едно самостоятелно водно тяло (язовир) от типа *L13 Средни и малки полупланински язовири* – това е яз. Бенковски, с. Мъглене.

Таблица 31 Типология категория "РЕКА" на територията на МИГ Кирково - Златоград

ТИП	ИМЕ НА ТИПА	ВОДОСБОР
R14	Пресъхващи реки	- Извор на р. Върбица до гр. Златоград; - Река Върбица и притоците от гр. Златоград до устие; - Река Неделинска (Узундере) - ляв приток на р. Върбица; - Река Ерма река.

Данни: Регионални доклади за състоянието на околната среда през 2022 г.

Пунктове за оперативен мониторинг се поставят в онези водни тела, които са в лошо състояние и съществува риск да не постигнат добро състояние. В тези пунктове се извършва мониторинг по физико-химични елементи за качество за определяне на екологично и химично състояние на повърхностните води.

През 2022 г. яз. Бенковски, както и реките Аламовска, Неделинска и Върбица от територията на МИГ попадат сред пунктовете определени за оперативен мониторинг. Резултатите от мониторинга показват, че р. Върбица и притоците от гр. Златоград до устие и извора на р. Върбица до гр.Златоград са в лошо химично състояние в матрица „Води“. Показателите, по които се констатира лошото химично състояние са кадмий и флуорантен. В матрица „Биота“, лошо химично състояние има регистрирано в извора на р. Върбица до гр.Златоград, река Неделинска (Узундере) - ляв приток на р. Върбица и река Аламовска. Изместващи показатели в матрицата са бромирани дифенилетири и живак.

Извор на р. Върбица до гр. Златоград е в лошо химично и умерено екологично състояние, като основни емитери са Ермореченска обогатителна фабрика и хвостохранилище „Ерма река“, стопанисвани от „Родопи Еко Проджектс“ гр. Златоград, както и изтичане на руднични води от рудник „Южна Петровица“ и други изоставени рудници в района.

Оценката на екологичното състояние/потенциал на повърхностните водни тела се извършва по валидирана класификационна система за биологични и физико-химични елементи за качество и стандарти за качество на околната среда за химични елементи и специфични замърсители, които са в процедура на отразяване в Наредба № Н-4 от 14.09.2012 г. за характеризирание на повърхностните води. Екологичното състояние на повърхностните водни тела се оценява в пет класа: отлично, добро, умерено, лошо и много лошо.

Основните физико - химични показатели, по които се наблюдават отклонения са свързани с органично замърсяване - ортофосфати, общ фосфор, амониев азот, нитритен азот, нитратен азот, общ азот и БПК, причина за които са непречистени отпадъчни води от населени места, както и заустване на промишлени отпадъчни води.

www.eufunds.bg

Под-мярка 19.1 „Помощ за подготвителни дейности“ на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“, финансиран от Програма за развитие на селските райони, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони.

СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКО ПРОЧУВАНЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА МИГ КИРКОВО –
ЗЛАТОГРАД

Резултатите от мониторинга сочат, че по показател биологични елементи, яз. Бенковски е в отлично състояние, а физико химичното състояние на река Неделинска (Узундере) - ляв приток на р. Върбица е добро. По останалите показатели, водните тела на територията на МИГ са в умерено екологично състояние. На територията на МИГ няма регистрирани водни обекти в лошо екологично състояние.

Таблица 32 Състояние на водните тела на територията на МИГ за 2022 г.

Код	Водно тяло	Екологично състояние/потенциал			Химично състояние Матрица Води	Химично състояние Матрица биота
		Биологични елементи	Физико химични (ФХ) елементи	Екологично състояние/потенциал		
BG3AR400L015	Язовир Бенковски	Отлично	Умерено Робщ	Умерено	Неизвестно	Неизвестно
BG3AR400R074	Река Върбица и притоците от гр. Златоград до устие	Умерено Макрозообентос Фитобентос	Умерено Zn	Умерено	Лошо Cd	Неизвестно
BG3AR400R017	Извор на р. Върбица до гр.Златоград	Умерено Фитобентос, Макрозообентос	Умерено Mn, Zn	Умерено	Лошо Pb, Cd	Лошо PBDE
BG3AR400R016	Река Неделинска (Узундере) - ляв приток на р. Върбица	Умерено Макрозообентос	Добро	Умерено	Добро группирано BG3AR200R009	Лошо группирано BG3AR200R009
BG3AR400R018	Река Аламовска	Умерено Макрозообентос	Умерено Робщ	Умерено	Добро группирано BG3AR200R009	Лошо группирано BG3AR200R009

СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКО ПРОЧУВАНЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА МИГ КИРКОВО – ЗЛАТОГРАД

На територията на община Кирково цизградена е единствено канализацията в с. Кирково, а частично в с. Бенковски. В общината няма пречиствателна станция за отпадни води, които се заустват директно в околната среда и предизвикват риск от нарушена екологична обстановка и влошаване на здравословното състояние на жителите. Битово-фекалните води се заустват в реките и деретата без пречистване, което води до нарушаване на екологичното равновесие в околната среда (замърсяват се повърхностно течащите води) и се създават предпоставки за замърсяване на местните водоизточници и вследствие на това – за епидемиологична опасност. В населените места без изградена канализация се използват локални септични ями, които оказват негативно влияние върху качествените характеристики на почвите, респективно на произвежданата земеделска продукция.

Най-значителен замърсител на повърхностните водни обекти в община Кирково, която е в обхвата на региона на РИОСВ – Хасково, са канализационните системи на населените места.

На територията на гр. Златоград има изградена градска пречиствателна станция за отпадни води (ПЦСОВ), която работи с много добър пречиствателен ефект. Пречистването на отпадъчните води от агломерации с над 2 000 е.ж. без изградени ПЦСОВ, на този етап е трудно осъществимо, поради липса на финансиране за изграждане на пречиствателни станции и натискът върху водните тела от тези населени места продължава да е постоянен и непроменен.

През 2022 г. е изграден и въведен в експлоатация главен конектор ІА на гр. Златоград. Общината има и готов проект за доизграждане на водопроводни и канализационни мрежи, за който към този момента няма открито финансиране.

На територията на община Златоград има обекти с изградени локални пречиствателни съоръжения за отпадъчни води, заустващи в повърхностни водни обекти, с издадени разрешителни за заустване или заустващи в канализационни мрежи на населените места. Те са както следва:

Таблица 33 Стопански субекти с изградени пречиствателни съоръжения, заустващи във водни обекти и по - значими заустващи чрез селищните канализационни системи на територията на община Златоград

Наименование на фирмата извършваща стопанска дейност	Наименование на обекта, населено място, дейност
"Родопи Еко Проджекте" ЕООД, гр. Златоград	ЕОФ с ХХ "Ерма река", гр. Златоград, рудопреработка
"Строител" ЕООД - гр. Златоград	бетонов възел Златоград

3. Подземни води

Националната мрежа за мониторинг на химичното състояние на подземните води през 2022 г. включва на територията на РИОСВ – Хасково и РИОСВ – Смолян, включва общо 50 хидрогеоложки пункта, от тях на територията на МИГ попадат следните 4 пункта:

- BG3G00000PTMP080 - Дрангово, Извор, с. Дрангово, общ. Кирково;
- BG3G00000PTMP190 - Галерия травербан №1, с. Аламовци, общ. Златоград;

www.eufunds.bg

Под-мярка 19.1 „Помощ за подготвителни дейности“ на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“, финансиран от Програма за развитие на селските райони, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони.

- BG3G00000PTMP201 - Каптиран извор - чешма, Мадан – Златоград;
- BG3G000A+PtMP101 - Извор "Главата", с. Ерма река, общ. Златоград.

След проведен мониторинг се констатира отклонение на арсен в мониторингов пункт: BG3G00000PTMP201 – „Каптиран извор – чешма”, гр. Мадан – гр. Златоград (крайпътна чешма на автомобилен път от гр. Мадан за гр. Златоград) - средноаритметична стойност е 17 µg/l (отклонение целогодишно от 15 µg/l до 19 µg/l):

- През 2021г. - средноаритметична стойност е 9,58 µg/l, като измерените стойности през първо и четвърто тримесечие са съответно: 16,8 µg/l и 11,7 µg/l, а през трето тримесечие – измерената стойност е по-малко от границата на количествено определяне на метода.
- През 2020г. - средноаритметична стойност е 13,1 µg/l, като измерените стойности за този показател през първо, второ, трето и четвърто тримесечие са съответно: 13,5 µg/l, 12,5 µg/l, 12,9 µg/l и 13,4 µg/l.

Констатира се отклонение на арсен през първо тримесечие на 2022г. и в мониторингов пункт: BG3G00000PTMP190 - „Аламовци, Галерия травербан №1», с. Аламовци, общ. Златоград – измерена стойност - 21 µg/l, но средноаритметична стойност за 2022г. е 7,5 µg/l. Състоянието се приема за добро, защото: площта от ПВТ, в която е установено превишение на концентрацията на показателя на замърсяване е по-малка от 20% от площта на ПВТ и не е влошено качеството на подземните води, ползвани за питейно-битово водоснабдяване.

4. Хидротехнически съоръжения

На територията на МИГ има едно хидротехническо съоръжение под контрола на РИОСВ Смолян - *Хвостохранилище „Ерма река“, находящо се в с. Ерма река, община Златоград, област Смолян, пречистващо отпадъчните води от ЕОФ, експлоатирано от „Родопи Еко*

Проджектс“ ЕООД - гр. Златоград.

Хвостохранилищата са съоръжения, чието предназначение е за пречистване на отпадъчния пулп, формиран от преработката на оловно-цинкови руди, при процес на флотация и депониране на твърдия отпадък, съдържащ се в „хвостовия шлам“. Хвостохранилището функционира в комплекс с две други съоръжения - багерна помпена станция и транспортен тръбопровод за хвостовия шлам (хвостопровод), когато транспорта на хвостовия шлам се извършва напорно при разположена на по-ниска кота флотационна фабрика спрямо хвостохранилището.

През 2022 г. са извършени 7 проверки (3 планови и 4 извънредни) на ХХ, при които не са установени нарушения.

5. План за управление на риска от наводнения

От определените в Програмата от мерки на утвърден в края на 2016 г. от Министерски съвет План за управление на риска от наводнения (ПУРН) в Източнобеломорски район

**СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКО ПРОЧУВАНЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА МИГ КИРКОВО –
ЗЛАТОГРАД**

2016-2021 г. за територията на РИОСВ - Хасково и РИОСВ - Смолян към 31.12.2022 г. са стартирали следните мерки:

**Таблица 34 Мерки за управление на риска от наводнения на територията на МИГ Кирково -
Златоград**

Предвидени дейности по ИН	Име на мярката	Описание на мярката
Обследване, анализ и извършване на ремонтно - възстановителни дейности на язовирна стена „Амбарица“ и съоръженията към нея, общ. Кирково, обл.Кърджали	Реконструкция и ремонт на язовири	Реконструкция и ремонт и рехабилитация на язовири общинска собственост по ОП ОС
Обследване, анализ и извършване на ремонтно - възстановителни дейности на язовирна стена „Невестино“ и съоръженията към нея, общ. Кирково, обл.Кърджали	Реконструкция и ремонт на язовири	Реконструкция и ремонт и рехабилитация на язовири общинска собственост по ОП ОС
Изграждане на нова стоманобетонна защитна стена по левия бряг на р. Малка река/Аламовска (приток на р. Върбица) – по ул. „Крайречна“ – в участъка от моста на ул. „Ерма“ (при Джамията) – до моста на ул. „Ахрида“, гр. Златоград, обл. Смолян	Изграждане на нови корекции	Изграждане на нова стоманобетонна защитна стена по левия бряг на р. Малка река/Аламовска - по ул. "Крайречна" - в участъка от моста на ул. "Ерма" (при Джамията) - до моста на ул. "Ахрида" - параметри на стената: дължина 335 м; височина 4,00 м; дебелина 0,50м
Изграждане на подпорна стена на ул. „Стефан Стамболов“ – десен бряг на река Голяма между ост. 9 и ост. 11, , l=37.6 0м” в ПИ с идентификатор 31111.31.11 по КККР на гр. Златоград, община Златоград, област Смолян	Изграждане на нови корекции	Изграждане на стоманобетонни защитни (крилни) стени по двата бряга на р. Голяма река - дължина (2*25) = 50 м, широчина 0,50м и височина 2,5 м

За 2022 г. за територията на РИОСВ - Смолян има данни за настъпило наводнение на 28 май 2022 г. след силна градушка и поройни дъждове в община Златоград. В гр. Златоград канализацията и отводнителни канали са запълнени с кални наноси, наводнени са помещения, свлечени са скатове.

6. Земи и почви

Ерозията е процес, който механично уврежда почвите, като унищожава хумусния слой, което води до намаляване на почвеното плодородие ежегодно. Основните фактори, влияещи на ерозията са климатичните условия, релефа, начина на използване на земята, състоянието на растителната покривка и не на последно място антропогенната дейност – обезлесяването, неправилната обработка на почвата, пожарите и други.

Част от земите на територията на община Кирково са подложени на засилена водна ерозия,

www.eufunds.bg

Под-мярка 19.1 „Помощ за подготвителни дейности“ на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“, финансиран от Програма за развитие на селските райони, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони.

**СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКО ПРОЧУВАНЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА МИГ КИРКОВО –
ЗЛАТОГРАД**

докато на територията на община Златоград няма данни за засегнати площи. Това се дължи на лекият механичен състав на почвите в района на общината, големите наклони и силната разчлененост на релефа, които благоприятстват ерозионните процеси.

Продължава изхвърлянето на разнородни отпадъци върху почвената повърхност в населените места и извън тях.

7. Биоразнообразие, защитени територии, зони и обекти

Защитените природни зони в териториалния обхват на обособената територия в границите на землищата на МИГ Кирково - Златоград се контролират от РИОСВ-Хасково и РИОСВ - Смолян.

На територията на МИГ има 7 защитени територии и две защитени зони, както следва:

Таблица 35 Защитени територии на територията на МИГ

Наименование	Землище	Площ (ха)
Защитени местности		
Света Неделя	гр. Златоград, община Златоград и гр. Неделино, община Неделино	25.06
Гюмурджински снежник	с. Горно Къпиново, с. Долно Къпиново, с. Кремен, с. Чакаларово, с. Шумнатица, община Кирково	1926.4
Находище на провански салеп	с. Лозенградци и с. Априлци, община Кирково	7.07 0.56
Ултрабазични скали с пионерна тревна растителност	с. Крилатица, с. Чичево, община Кирково	125.12
Находище на родопски лопен	с. Дрангово, община Кирково	8.08
Природни забележителности		
Гъбата	с. Бенковски, община Кирково	0.02
Лъвът	с. Бенковски, община Кирково	0.03

Данни: Регистър на защитените територии и защитените зони в България, <http://eea.government.bg/zpo/bg/result2.jsp>

Таблица 36 Защитени зони на територията на МИГ

Наименование	Землище
Родопи – Източни	Община: Кирково, Населено място: с. Вълчанка, с. Горно Къпиново, с. Долно Къпиново, с. Дрангово, с. Кран, с. Кремен, с. Кукуряк, с. Лозенградци, с.

СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКО ПРОЧУВАНЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА МИГ КИРКОВО –
ЗЛАТОГРАД

	Малкоч, с. Орлица, с. Пловка, с. Стрижба, с. Тихомир, с. Царино, с. Чакаларово, с. Чорбаджийско, с. Шумнатица Област: Смолян, Община: Златоград, Населено място: с. Кушла
„Циганско градище”	община: Златоград, Населено място: гр. Златоград, с. Аламовци, с. Ерма река

Данни: Регистър на защитените територии и защитените зони в България, <http://eea.government.bg/zpo/bg/result2.jsp>

В общините Кирково и Златоград има много и различни вековни дървета. Тяхното местоположение, вид, възраст и височина са представени в следващата таблица.

Таблица 37 Защитени вековни дървета на територията на МИГ Кирково - Златоград

Дървесен вид	Местоположение	Възраст, години	Височина, м
Зимен дъб	с. Бенковски, община Кирково	198	15
Зимен дъб	с. Фотиново, община Кирково	493	22
Полски бряст	с. Чакаларово, община Кирково	248	25
Полски ясен	с. Чорбаджийско, община Кирково	203	16
Пърнар	с. Каялоба, община Кирково	-	4
Пърнар	с. Каялоба, община Кирково	-	6
Пърнар	с. Каялоба, община Кирково	-	6
Чинар	с. Фотиново, община Кирково	344	15
Питомен кестен	гр. Златоград, м. Баломийската река, град Златоград	297	22
Бук	с. Цацаровци, м. Печинско, ГС Златоград подотд.375-б л.пр.1971г	213	20

Източник: Регистър на вековните дървета в България <http://eea.government.bg/v-trees/bg/>

По състав горите в района на **община Кирково** са смесени. Най- разпространени дървесни видове на северните изложения са бук , габър и горун, а на южните ветровити склонове - бял и черен бор, смрадлика, зановец. Върху речните наносни терени са се самонастанили черна върба, ива, бъз и по-рядко леска. В района се среща макар и рядко, върху терени от изсечени смърчови гори благун, келяв габър, а в ниските части-явор, шестил и планински бряст.

Районът на Кирковска община се характеризира с многообразие от билки - мащерка, бял равнец, риган, синя жлъчка, пелин, жълт кантарион, дивораствяща шипка, дива мента, киселец, маточина и др.

Запазената чиста природа и разнообразните екосистеми са едно от най-големите богатства на **община Златоград**. В по-ниските части на общината са разпространени ксеротермни гори от *Quercus frainetto*, *Q. cerris*, а в по-високите, до границата с Република Гърция има гори от *Pinus sylvestris*. Растителните съобщества в дъбовите гори са силно видоизменени под въздействието на човешката дейност. Поради ксерофитизацията след унищожаването на естествените гори, много по-високо са се изкачили някои топлолюбиви видове: *Juniperus oxycedrus*, *J. communis*, *Fraxinus ornus*, *Carpinus orientalis* и др. Храсталаци от

Quercus coccifera (пърнар) заемат най-долните части на склоновете. Общата характеристика на растителността се определя от разпространението на предимно ксерофитна растителност, с участието на средиземноморски елементи. Характерни средиземноморски видове са *Scleropoa rigida*, *Osyris alba*, *Asparagus acutifolius*, *Genista anatolica*, *Orchis provincialis*.

Средиземноморските и субсредиземноморски цветни растения са: *Colutea arborescens*, *Lagoeciacuminoides*, *Phyllirea latifolia*, *rifolium subterraneum*, *Trifolium speciosum*, *Rubus sanguineus*, *Pistacia terebinthus*, *Cistus sp.*, *Pyrus amigdaliformis*, *Ranunculus chios* и др.

Интразоналната растителност е представена най-добре от крайречните гори, главно от *Platanus orientalis*. На места те са чисти съобщества, а на други са примесени от *Populus alba*, *Salix alba* и *Alnus glutinosa*. В ниските части – по долината на река Върбица се срещат някои представители на средиземноморския елемент: *Quercus coccifera*, *Phyllirea latifolia*, *Juniperus excelsa* и техните съобщества.

Широко представен е преходно средиземноморският елемент. Към него се отнасят съобществата на *Quercus pubescens*, *Carpinus orientalis*, *Ostrya carpinifolia*, *Platanus orientalis*, *Castanea sativa* и др., които показват близост със средиземноморския елемент. Преходни, но с по-голяма връзка със средноевропейския елемент, са съобществата на *Quercus cerris*, *Q. Frainetto* и др. От тревистите съобщества, по-значителни площи заемат тези с доминант *Dichanthium ischaemum* с участие на средиземноморски елементи. Следват съобщества с доминант *Poa bulbosa* с още по-богат състав от видове. Върху сухи екотопи са разпространени още съобщества от *Psilurus sp.* и др. На влажни екотопи са формирани съобщества с доминантни видове *Festuca platensis*, *Cynodon dactylon*, *Carex sp.*, *Juncus effusus*, *Crocus olivieri*, *Asplenium tricomanes*. *Pteridium aquilinum* е сред най-разпространените плевели в естествените пасища и ливади и в крайнините на горите (особено буквите и боровите). В състава на храстова растителност на сухи екотопи по-чести са съобществата на *Rosa canina*, *Juniperus oxycedrus*, *J. communis* и *Cornus mas*.

Ендемичните видове са от особен интерес за науката и за опазване на генетичния фонд.

Такива Ендемични и редки видове на територията на Община Златоград са: *Lilium rhodopaeum*, *Lathraea rhodopaea*, *Haberlea rhodopensis*, *Fritillaria graeca*, *Silene velenovskiana*, *Chamaecytisus frivaldszkyanus*, *Medicago rhodopaea*, *Marrubium friwaldsky anum*.

Повечето находища *Lilium rhodopaeum* се намират в Източните Родопи. Само в Източните Родопи се срещат южните видове *Verbascum nobile*, *Veronica grisebachii*, *Agrostis capillari*, *Geranium macrostylum*. Редки видове са: *Crocus olivieri*, *Delphinium halteratum*, *Alchemilla erythropoda*, *Daphne sneorum*, *Oenanthe pimpinelloides*. В Червената книга на България са споменати следните видове, характерни за тази част на Родопите: *Fritillaria graeca*, *Crocus olivieri*, *Silene velenovskiana*, *Delphinium halteratum*, *Alchemilla erythropoda*, *Chamaecytisus frivaldszkyanus*, *Medicago rhodopaea*, *Daphne sneorum*, *Oenanthe pimpinelloides*, *Marrubium friwaldsky anum*.

Животинският свят в района на **община Кирково** се отнася към централния високопланински фаунистичен район. Характерни представители на орнитофауната са:

Черен щъркел *Ciconia nigra*, Зеленоглава патица *Anas platyrhynchos*, Обикновен мишелов *Buteo buteo*, Белоглав Лешояд *Gyps fulvus*, Черношипа ветрушка *Falco tinnunculus*, Гривяк *Columba palumbus*, Обикновена кукувица *Cuculus canorus*, Обикновен пчелояд *Merops ariaster*, Папуняк *Urupa europaeus*, Горска чучулига *Lullula arborea*, Червеногръдка *Erithacus rubecula*, Южен славей *Luscinia megarhynchos*, Костурдус *Turdus merula*.

Най - разпространени представители на ихтиофауната са : речен кефал, черна мряна, бяла мряна, алай (по-често се среща през пролетта), костур, слънчевка.

Язовирите Мъгляне, Амбарица и язовира в местността Голяма нива до с. Домище имат най- голямо значение за риболова в общината.

Най-разпространени представители на земноводните са: голяма водна жаба, земна крастава жаба, планинска водна жаба, дъждовник.

От влечугите се срещат: зелен гушер, ливаден гушер, степен гушер, усойница, пепелянка, обикновена водна змия.

От бозайниците са разпространени: дива свиня, лисица, вълк, кафява мечка, катерица, див заек, дива коза, златка, бялка, видра, невестулка, таралеж и др.

От животинския свят включени и в Червената книга на България са установени 11 вида животни - целеви обекти за опазване: дъждовник; с категория застрашени от изчезване - черен и бял щъркел, дива коза, златка, видра.

Животинският свят в района на **община Златоград** се отнася към централния високопланински фаунистичен район. Изключителното биологично разнообразие тук включва: 291 вида птици, 40 вида риби, 39 вида земноводни, 26 вида влечуги, в това число 2 вида сухоzemни костенурки, 13 вида змии, 11 вида гущери.

Най-разпространени представители на ихтиофауната са: бяла риба, шаран, мряна, речен кефал, блескач /уклейка/, каракуда, червеноперка и щука. От бозайниците са разпространени: дива свиня, лисица, вълк, кафява мечка, катерица, див заек, дива коза, златка, бялка, видра, невестулка, таралеж и др., като от животинския свят включени в Червената книга на България е дъждовникът, а с категория застрашени от изчезване - черен и бял щъркел, дива коза, златка и видра.

8. Шумово замърсяване

На територията на МИГ няма замервания на шумовите нива. Основен източник на шум в населените места е транспортът. Липсват превишения на допустимите норми, свързани с шумово замърсяване. Комунално-битовият шум се формира от транспортния трафик, който не е особено интензивен и съответно може да се отбележи, че на територията на общините не съществуват проблеми, свързани с осигуряването на нормална акустична обстановка за населението на общината.

9. Отпадъци

Отпадъците са пряк замърсител на въздуха, водите и почвата и носят непосредствен риск за здравето на човека, затова решаването на проблемите, свързани с управлението на

отпадъците, се явяват едни от най-сериозните. От друга страна, голяма част от отпадъците притежават ценни суровинни качества и могат да бъдат рециклирани и отново оползотворени в производството и в селското стопанство.

В системата на организираното сметосъбиране в **община Кирково** са обхванати всички населени места. Като основен проблем се явяват нерегламентирани сметища, безконтролно натрупване на отпадъци (строителни и битови) в покрайнините на населените места, което създава предпоставки за замърсяване на водоизточниците и почвите в населените места и крие здравни рискове за населението.

Организираното сметосъбиране и сметоизвозване в община Кирково обхваща всички населени места на територията ѝ. Събраните отпадъци се извозват до Регионален център за управление на отпадъците, намиращ се в с. Вишеград, община Кърджали, който обслужва общините Момчилград, Крумовград, Кърджали, Ардино, Черноочене, Джебел, Кирково и Ивайловград (област Хасково).

Управлението на отпадъците в **Община Златоград** се извършва, следвайки йерархията, определена от Закона за управление на отпадъците – предотвратяване, подготовка за повторна употреба, рециклиране, друго оползотворяване и депониране. Общинската система обхваща всички дейности, които произтичат като задължение на общината, съгласно разпоредбите на ЗУО и подзаконовите нормативни актове към него.

Управлението на отпадъците в Община Златоград, се състои от две системи: смесена и разделна.

В изпълнение задълженията на местната власт, през м. февруари 2016 г., в гр. Златоград стартира система за разделно събиране от типа „От врата на врата”, на отпадъчни материали, включително опаковки от хартия, пластмаса и стъкло, от домакинства, производствени, търговски и административни сгради в гр. Златоград.

На територията на Община Златоград няма сметища. Отпадъците от общината се депонират на РД за твърди битови отпадъци (ТБО) – Мадан.

Обезвреждането на утайките от ГПСОВ в градовете Смолян, Мадан, Златоград, Рудозем и КК Пампорово се осъществява чрез депониране на регионалните депа на територията на РИОСВ - Смолян.

ИЗВОДИ

Предимства:

- Наличие на защитени територии и зони, които дават възможност за развитие на алтернативен и опознавателен туризъм.
- Добро екологично състояние на почвите.
- Разпознаваеми природни забележителности.
- Цялото население е обхванато от системата за сметосъбиране.
- Изпълнени са нормативните изисквания по разделното събиране на отпадъци в гр. Златоград.

СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКО ПРОЧУВАНЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА МИГ КИРКОВО – ЗЛАТОГРАД

- Развива се инфраструктурата за управление на отпадъците в гр. Златоград.
- Благоприятни компоненти на околната среда, мек климат, планински въздух и чисти водоизточници.
- Липсват ярко изразени екологични проблеми, замърсявания и увреждания на околната среда, което е предпоставка за високо качество на живот.
- Изградена ГПСОВ на територията на гр. Златоград.

Недостатъци:

- Липса на предупредителни системи при замърсяване на въздуха над критичните нива.
- Висока степен на ерозия на почвите около зоните на добив на полезни изкопаеми, незалесени територии и речни корита на територията на община Златоград.
- Наличие на промишлени замърсители на водата, почвите и въздуха на територията на община Златоград.
- Формиране на нерегламентирани сметища за битови и строителните отпадъци;

VIII. SWOT АНАЛИЗ НА ТЕРИТОРИЯТА

SWOT анализа на територията на МИГ Кирково - Златоград оценява въздействието на външните фактори на околната среда в която функционира общината и това на нейните вътрешни фактори. Влиянието на средата очертава благоприятните възможности за нейното развитие и потенциалните заплахи, които тя ще изпитва от страна на неблагоприятните фактори. Изведените от анализа силни и слаби страни, идентифицираните възможности и заплахи пред развитието са взети в предвид и служат за отправна точка при разработване на стратегическата рамка на стратегията за ВОМР на МИГ Кирково - Златоград.

Таблица 38 SWOT анализ на територията на МИГ Кирково - Златоград

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
<ul style="list-style-type: none"> - Ключовото географско положение. - Наличие на геотермално находище - Ерма река на територията на община Златоград. - Наличие на минерална вода на територията на община Кирково. - Благоприятни компоненти на околната среда, мек климат, планински въздух и чисти водоизточници. - Екологично чистите ливадни треви и лечебни растения са предпоставка 	<ul style="list-style-type: none"> - Отдалеченост от основните административни центрове на страната. - Висока степен на ерозия на почвите около зоните на добив на полезни изкопаеми, незалесени територии и речни корита в община Златоград. - Намаляване на селскостопанския фонд и обработваемата земя. - Разпокъсаност на земите на територията на община Златоград. - Рискове от наводнения, предизвикани от екстремни валежи

www.eufunds.bg

Под-мярка 19.1 „Помощ за подготвителни дейности“ на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“, финансиран от Програма за развитие на селските райони, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони.

СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКО ПРОЧУВАНЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА МИГ КИРКОВО –
ЗЛАТОГРАД

<p>за нарастващо развитие на пчеларството.</p> <ul style="list-style-type: none">- Наличие на значителни горски площи и горскостопански ресурси.- Богати ресурси от подземни и повърхностни води.- Тенденция към увеличаване на населението на територията на МИГ Кирково – Златоград.- Положителен механичен прираст.- Увеличава се населението в под трудоспособна възраст.- Намалява равнището на безработица.- Учебните заведения и детските градини са в добро състояние.- Изградена мрежа от социални услуги на територията на община Златоград.- Наличие на добра спортна база и наличие на условия за развитие на спорта и спортните състезания.- Наличие на богато културно-историческо наследство.- В община Златоград е налична достатъчна осигуреност с болнични легла и персонал и материално-техническата база е в задоволително състояние.- Добре развита читалищна дейност.- Добре развит туризъм на територията на община Златоград.- Добра трансгранична свързаност и достъп до международната техническа инфраструктура.- Водоснабдяване във всички населени места в община Златоград, почти без сезонни режими.- Изградена ПСОВ в община община Златоград.	<p>през есента и пролетта.</p> <ul style="list-style-type: none">- Рискове от пожари през лятото, в следствие на глобалните промени.- Здравно-хигиенен риск за населението, предвид Хвостохранилище „Ерма река“.- Обезлюдяване на селата и наличие на села с под 100 души..- Отрицателен естествен прираст, ниска раждаемост, застаряване на населението и висока смъртност.- Проблемна възрастова структура.- Населението в над трудоспособна възраст е два пъти повече от това в под трудоспособна възраст.- Населението в трудоспособна възраст намалява.- По-високо равнище на безработицата в сравнение със средното за страната.- Висок брой нискообразовани безработни.- Увеличава се броя на безработните хора с увреждания.- Наличие на неактивни лица.- Трудовият потенциал е с незадоволителни качествени характеристики.- Намалява броя на учениците в училищата.- На територията на учебните заведения няма изградена инфраструктура за хора с увреждания.- Недостатъчен капацитет на социалните услуги за рисковите групи от населението в община Кирково.- Липса на болнична помощ на територията на община Кирково.- Липса на денонощни аптеки.- Липса на средства за опазване на културно - историческото наследство.- Ниска степен на изграденост на канализация на територията на
---	--

СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКО ПРОЧУВАНЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА МИГ КИРКОВО –
ЗЛАТОГРАД

<ul style="list-style-type: none"> - Развита и работеща промишленост с дългогодишни традиции и със завоювани позиции на национално ниво в минно-добивната, текстилната, шивашката промишленост, машиностроенето и металообработката, дърводобивната и дървопреработваща промишленост, мебелната и хранително-вкусова промишленост. - Изразена устойчива тенденция към нарастване на основните икономически показатели в дейността на предприятията от сектор „Промисленост“. - Изразена устойчива тенденция към нарастване на основните икономически показатели в икономиката на територията на МИГ. - Много добро състояние на електропреносната и комуникационната мрежа, гарантираща непрекъснато електрозахранване и допълнителна натовареност. - Увеличава се производителността на труда. 	<p>община Кирково.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Наличие на нерегламентирани сметища. - Неразвита туристическа инфраструктура на територията на община Кирково; - На територията на община Кирково няма изградена ПСОВ. - Намаляване на броя на работни места, поради ниска конкурентоспособност на местната икономика и нужда от подобряване и модернизиране на производствения и капацитет. - Затруднено изграждане и поддържане на обслужващата техническа инфраструктура; - Наличие на инфраструктура в лошо състояние.
ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
<ul style="list-style-type: none"> - Трансграничното разположение е възможност за бизнеса за по-лесно достигане до външни пазари, както и за нарастване на туристическия поток. - Възможности за развитие на различни видове туризъм – ловен, риболовен, винен и др. - Полупланинският и планински релеф са благоприятно условие за високопланинско животновъдство. - Налице са добри възможности за 	<ul style="list-style-type: none"> - Труден достъп до свободни средства за стартиране и съфинансиране на проекти. - Обезлюдяване на част от селищата. - Несъответствие между потребностите на бизнеса от квалифициран персонал и образователните планове и програми. - Липса на квалифицирана работна ръка на пазара на труда. - Намаляване на населението в

www.eufunds.bg

Под-мярка 19.1 „Помощ за подготвителни дейности“ на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“, финансиран от Програма за развитие на селските райони, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони.

<p>развитие на селското стопанство и производството на екологично чисти продукти.</p> <ul style="list-style-type: none">- Подобряване на квалификационната структура чрез обучение и заетост.- Стимулиране на бизнеса чрез повишаване на неговата конкурентоспособност и експортен потенциал.- Подобряване на обществената среда и услуги, като фактор за задържане на населението в региона и предпоставка за социално-икономическото развитие.- Възможност за развитие на икономически дейности, осигуряващи добавена стойност на селскостопанските продукти.- Внедряване на нови технологии, автоматизация и пазарно ориентиране в сектора животновъдството.- Оползотворяване на местните природни ресурси за повишаване качеството на живот на местните жители, за спиране на негативните демографски и социални тенденции и повишаване на качеството на условията в социалната сфера.- Повишаване на иновационния потенциал.- Подобряване достъпа на хора с увреждания до всички институции- Ориентиране към дейности по профилактика и превенция на здравето на населението.	<p>трудоспособна възраст.</p> <ul style="list-style-type: none">- Зависимост от външно финансиране при изграждане или реконструкция на основните инфраструктурни съоръжения.- Влошаване на инвестиционната активност на територията на община Кирково, поради неблагоприятна макроикономическа, вътрешно-политическа и геополитическа среда.- Продължаващо негативно развитие на демографските процеси.- Задълбочаващите се междурегионални различия на национално ниво, междуобщински различия, както и вътре общностни (между общинския център и останалите населени места).- Ограничаване на възможностите за усвояване на природния и друг териториален потенциал на региона поради намаляващия капацитет на човешкия ресурс.- Задълбочаване дефицитите на пазара на труда, свързани с ограничени възможности за заетост.- Замърсяване на околната среда.- Неефективно използване на възможностите за трансгранично и териториално сътрудничество.- Засилваща се конкуренция в туризма в страната и света.
--	--

IX. ТЕНДЕНЦИИ В РАЗВИТИЕТО НА ТЕРИТОРИЯТА

Данните на НСИ към 2021 г. показват, че населението на територията на МИГ се увеличава през разглеждания период. Въпреки това, продължава тенденцията към обезлюдяване на някои от населените места. На територията се намират доста села с население под 100 души.

Демографските показатели не се различават от тези за страната и района – налице е отрицателен естествен прираст, намаляваща раждаемост, увеличаване на смъртността.

Като благоприятна демографска тенденция може да отбележим наличието на механичен прираст с положителни стойности, който е резултат от положителните данни, регистрирани на територията на община Кирково. Това се дължи на връщането на българи от чужбина и отлив на население от големите градове и завръщането им по родните места.

Населението на територията на МИГ е с проблемна възрастова структура. Броят на населението в над трудоспособна възраст се увеличава през годините и значително изпреварва броя на населението в под трудоспособна възраст, което също се увеличава през периода, но с много по-бавни темпове. Тенденцията за увеличаване дела на застаряващото население не е по-различна от тази в страната. По този начин е налице недостиг на квалифицирани хора в трудоспособна възраст. Населението в трудоспособна възраст намалява през разглеждания период, което оказва влияние върху намаляването на работната сила.

Етническата принадлежност на населението на територията на МИГ е предимно българска и турска. На територията на община Кирково, ромското население достига 5% от населението.

Положителна е тенденцията към намаляване броя на безработните лица, съответно намаляващо равнище на безработица. Въпреки това, стойностите остават по-високи от средното за страната. Най-голям брой регистрирани безработни лица по образователна структура са тези със средно и основно образование и безработните лица над 55 г. Не малък е и броят на безработните хора с увреждания, който се е увеличил през разглеждания период. На територията на МИГ се регистрират и икономически неактивни лица, които нито работят, нито търсят активно работа.

Територията се характеризира с добре изградена мрежа от учебни заведения. Въпреки това се регистрира тенденция към намаляване броя на учениците. На територията на община Кирково има и не малък брой деца от уязвимите групи. В общината има детски градини и училища, които са включени в Списъка на защитените детските градини и защитените училища. В учебните заведения на територията на МИГ не е налична изградена инфраструктура за хора с увреждания.

Броят на лекарите е сравнително малък. Хроничния недостиг на общо практикуващи лекари и липсата на болнична помощ, съчетани с лица без здравни осигуровки и многото на брой населени места, води до по-слаба ефективност на здравното обслужване на населението.

Основен отрасъл в структурата на икономиката е преработващата промишленост и търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети. Туризмът на територията на община Златоград е добре развит и играе съществена роля във формирането на икономиката. Селското стопанство е слабо развито, предвид климатичните особености на района. Земеделската земя тенденциозно намалява през годините. Най-голям е делът на ливадите и нивите. Най-широко застъпени за техническите и зеленчуковите култури. Конкуренетоспособността в селското стопанство е ниска. Секторът е слабо изразен и въпреки, че бележи ръст в показателите нетни приходи от продажби и произведена продукция, стойностите му остават далеч по ниски от тези на другите сектори.

Броя на предприятията на територията на МИГ се увеличават, както и техните икономически показатели. Като неблагоприятна тенденция може да се отбележи намаляването на заетите в предприятията. По всички останали икономически показатели нефинансовите предприятия на територията на МИГ отбелязват ръст. Най-голям е делът на микро предприятията. Тази тенденция се приема за неблагоприятна, тъй като производителността на труда в микро предприятията традиционно е по-ниска, както и възможностите за инвестиции и иновации в развитието. В същото време обаче микро предприятията се характеризират с по-голяма гъвкавост и адаптивност. Благоприятна тенденция на територията на МИГ има и в броя на средните предприятия разположени на територията, техният брой се е увеличил близо три пъти за разглеждания период.

На територията на община Златоград инвестиционната активност нараства значително, докато тази в община Кирково е намаляла близо три пъти за същия период.

Територията на МИГ Кирково – Златоград се характеризира с чист планински въздух, което е предпоставка за привличане на много туристи, развитие на различен вид туризъм и не на последно място е предпоставка за здравословен начин на живот на местните жители. Наличието на защитени територии и зони, дава възможност за развитие на алтернативен и опознавателен туризъм.

Цялото население е обхванато от системата за сметосъбиране. Формиране на нерегламентирани сметища за битови и строителните отпадъци

Висока степен на ерозия на почвите около зоните на добив на полезни изкопаеми, незалесени територии и речни корита на територията на община Златоград.

X. ПОТРЕБНОСТИ НА НАСЕЛЕНИЕТО НА ТЕРИТОРИЯТА НА МИГ

Задоволяване потребностите на населението със здравни и социални услуги, образование, културни и спортни дейности е предпоставка за намаляване на миграцията и подобряване на демографските показатели.

В образователната сфера на територията на МИГ са регистрирани следните потребности:

СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКО ПРОЧУВАНЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА МИГ КИРКОВО – ЗЛАТОГРАД

- Повишаване на уменията на децата и учениците за обучение и общуване в мултикултурна среда, включително психологическа подкрепа и допълнителни обучения за деца/ученици с образователни затруднения, в т.ч. допълнителни обучения по български език, споделяне на културна идентичност и ценности.
- Повишаване на капацитета и квалификацията на педагогическите специалисти и непедagogическия персонал, вкл. образователните медиатори за работа в мултикултурна образователна среда.
- Насърчаване създаването на училищни общности, в които ученици, родители, учители и лидерски екип развиват умения за ефективно и равноправно взаимодействие в мултикултурна образователна среда
- Подкрепа за интензивна работа с родители: кратки обучения на родители относно техните права и задължения, свързани с образованието на децата им и за формиране у тях на мотивация за активно приобщаване на децата им в системата на предучилищното и училищното образование, в т.ч. чрез участие на образователни медиатори
- Подкрепа за осигуряване на достъп до качествено образование и за преодоляване на нефинансови бариери в малките населени места и в труднодостъпните райони, чрез осигуряване на транспорт, хранене, ученическо общежитие; мобилност на преподаватели и адаптиране към работна среда в различни райони и с различни групи ученици, вкл. адаптационни програми и социални пакети за млади учители.
- Подкрепа за ангажиране на местните общности с образователната институция, чрез инициативи като например доброволчески кампании в подкрепа на съответното училище.

Регистрирани са следните основните потребности на децата с увреждания:

- Достъп до образование в общообразователни училища;
- Равен достъп до услуги и възможности заедно с техните връстници;
- Осигуряване на достъп до адекватна здравна грижа;
- Придобиване на умения и навици за самостоятелен живот;
- Осигуряване на достъпна архитектурна среда, особено в изолираните малки населени места;
- Осигуряване на възможности за професионална квалификация и реализация;
- Осигуряване на подкрепяща среда за семейството и близките на децата с увреждания;
- Интеграция в общността.

Потребности във връзка със справянето с безработицата на територията:

- Обединяване на усилията на общинските администрации и другите институции на територията, имащи отношение към младежката политика за разширяване на възможностите за ангажираност и реализация на младите хора чрез кандидатстване по различни национални и европейски програми.
- Насърчаване на самонаемането и предприемачеството сред хората и подкрепа при стартирането и развиването на самостоятелен бизнес.

www.eufunds.bg

Под-мярка 19.1 „Помощ за подготвителни дейности“ на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“, финансиран от Програма за развитие на селските райони, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони.

Регистрирани потребности във връзка с бъдещото развитие на икономиката на територията:

- На територията на МИГ има необходимост от повишаване конкурентоспособността чрез технологично обновление и инвестиции в човешки капитал, което да осигури конкурентни предимства на МИГ в средносрочен аспект, чрез специализация в производство на селскостопанска продукция и развитие на хранително-вкусовата промишленост.
- Потребност от подобряване и развитие на производствената база, въвеждане на нови високотехнологични и иновативни производства с висока добавена стойност и експортен потенциал в местната икономика.
- Потребност от по-активно развитие и модернизирание на преработващите предприятия.
- Потребност от повишаване на конкурентоспособността на селското стопанство чрез модернизация на техническата база, въвеждане на нови стандарти и пазарно ориентиране на производствата.
- Нужда от подобряване на връзката между бизнеса и работната сила, чрез повишаване на знанията, уменията и професионалната квалификация на кадрите.
- Потребност от модернизация на сектора на животновъдството, с внедряване на нови технологии, автоматизация и пазарно ориентиране.

В сферата на околната среда се регистрира необходимост от превантивни мерки за повишаване на осведомеността на населението за целите за управление на отпадъците и по конкретно битовите и строителните отпадъци, за правата, задълженията и добрите практики, за устойчиво потребление и прехода към кръгова икономика.

XI. ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ТЕРИТОРИЯТА

За преодоляването на социално-икономическите проблеми, действията и предприетите мерки на територията на МИГ, трябва да бъдат съсредоточени върху пълноценното и ефективно използване на местните ресурси и оползотворяване на местния потенциал.

Наблюдаваните неблагоприятни демографски тенденции и недостигът на квалифицирани кадри, представляват все по-сериозно предизвикателство за бъдещия растеж.

Образованието следва да бъде един от основните приоритети на територията на МИГ. Дейностите, трябва да бъдат насочени към повишаване качеството на образователните услуги и подобряване на достъпа до образование на деца и ученици от различни уязвими групи.

Способността на територията да задържа населението и да привлича хора зависи от свързаността, но също така зависи и от стандарта на живот и предоставянето на основни

услуги, включително достъп до здравни услуги. Осигуряването на равен и ефективен достъп до качествено здравеопазване чрез осигуряване на равни възможности за достъп до здравните услуги на хората, включително и на живеещите в малки населени места, отдалечени от административните центрове; - модернизация на материално-техническата база на лечебните заведения чрез осигуряване на съвременна медицинска апаратура; - укрепване на капацитета на общественото здравеопазване и засилване ролята на първичната помощ за сметка на болничното лечение; повишаване на здравната култура сред малцинствените групи. Този вид услуги са особено важен акцент в социално-икономическото развитие на региона. Предвид застаряване на населението, неговия здравен статус, както и други социални фактори този вид услуги ще трябва да се развиват през новия програмен период.

Основните демографски проблеми (застаряване на населението, миграцията и безработица) са и факторът определящ рисковите групи сред населението: възрастните самотно живеещите лица, деца на самотно живеещи родители и такива, на които родителите са в чужбина. Сред най-уязвими са самотно живеещите които се увеличават, както и нуждите им от подкрепа в ежедневието, особено в изолирани малки населени места, с крайно ограничен достъп до здравни грижи и услуги.

На фона на застаряващото население като цяло се очертават проблемите с ранното съвместно съжителство и по-висока раждаемост на ромски деца и деца от социално уязвими групи, в семейства с недостатъчни възможности за отглеждането им.

Сериозни са и проблемите, като: ниска или липсваща хигиенна култура, невладеенето и неупотребата на български език в младите ромски семейства, проблеми, придружени от безработица и изолираност.

Народните читалища са основен фактор в развитието на местната култура в частност и като цяло на българската култура. Все повече се очертават не само като културни центрове, но и като такива на гражданското общество. Всички те развиват културна и просветна дейност чрез библиотеки. Тяхната основна дейност, като традиционни самоуправляващи се български културно-просветни сдружения в населените места, е да осъществяват културен живот и приобщаване на населението към постиженията на науката, изкуството и културата. Да работят за запазване на обичаите и традициите на българския народ и утвърждаване на националното самосъзнание. Да организират инициативи като: фестивали, събори, тържества, и други на местно, регионално и национално ниво.

Конкуренетоспособността на местната икономика е незначителна. Делът на селското стопанство в икономиката на МИГ е много нисък. Сектора има възможност за развитие, въпреки наличието на неблагоприятни за интензивно земеделие територии и слабо представеното животновъдство. Полупланинският и планински релеф са предпоставка за силно развитото пасищно животновъдство в миналото и условие за високопланинско животновъдство и в настоящия момент. Екологично чистите ливадни треви и лечебни растения са предпоставка за нарастващо развитие на пчеларството.

СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКО ПРОЧУВАНЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА МИГ КИРКОВО – ЗЛАТОГРАД

Разнообразната флора и фауна се добра предпоставка за развитие на екологичен, ловен и рекреативен туризъм.

На територията на МИГ има наличие на пътна инфраструктура в лошо състояние. Един от показателите за конкурентоспособност на дадена територия е именно инфраструктурата и свързаността на населението. Дългогодишното отлагане на ремонтните работи по общинската пътна мрежа и липсата на средства е причина за влошаване на техническото ѝ състояние, което е фактор, ограничаващ социално-икономическото развитие на общината. Голям проблем и основен замърсител на повърхностните водни обекти са канализационните системи на населените места, в които няма изградени ПСОВ, както и липсата на изградена канализационна мрежа на част от селищата. Отпадъчните води от тези села се заустват директно в реките. За разрешаване на тези проблеми е необходимо изграждане на нови канализационни системи и изграждане на пречиствателни станции за отпадни води.

Наличието на нерегламентирани сметища, води до влошаване качеството на живот, замърсяване, както на самите населени места, така и на реките и речните корита. Необходимо е повишаване осведомеността на населението, както и развитие на инфраструктурата свързана с управлението на битовите отпадъци.